

Osavuosisikatsaus

30.4.2025

Päijät-Hämeen
hyvinvointialue

Sisällysluettelo

1	HYVINVOINTIALUEJOHTAJAN KATSAUS	2
2	HENKILÖSTÖKATSAUS.....	3
3	TALOUSKATSAUS	7
3.1	Hyvinvointialueen tuloslaskelma ja ennuste	8
4	HYVINVOINTIALUEEN TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TILANNE	9
5	TOIMIALOJEN TALOUDELLISET JA TOIMINNALLISET KATSAUKSET	13
5.1	Aluehallituksen toimiala.....	13
5.2	Terveys- ja sairaanhoitopalvelut.....	18
5.3	Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus	27
5.4	Perhe- ja sosiaalipalvelut	34
5.5	Pelastustoimen palvelut	41
5.6	Tukipalvelut.....	46
6	TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEIDEN TILANNE	52
7	ILMIÖBUDJETOINTI	55
8	INVESTOINTIEN TOTEUTUMISVERTAILU	57
9	RAHOITUSOSAN TOTEUTUMISVERTAILU	58
10	KATSAUS HYVINVOINTIALUEEN OMISTAMIEN YRITYSTEN TILANTEESEEN	59
10.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä.....	59
11	LIITTEET	60
11.1	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä selonteko riskienhallinnan järjestämisestä	60
11.2	Omavalvontaraportti, erillinen liiteasiakirja	67

1 HYVINVOINTIALUEJOHTAJAN KATSAUS

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen talouden tasapainottamisohjelma on edennyt hyvin. Taloutta tasapainottaessa on tärkeää huolehtia perustehtävämme hoitamisesta. Oikeuskanslerin lausunnon mukaisesti talouden tasapainottaminen ei saa vaarantaa perustuslain mukaisten palveluiden tuottamista. Päijät-Hämeen aluevaltuuston päätös alijäämän kattamisaikataulusta on oikeuskanslerin näkemyksen mukainen.

Talouden tasapainottamistoimien varsin hyvästä toteutumasta huolimatta talousarviossa pysyminen edellyttää edelleen toiminnan vaikuttavuuden parantamista. Henkilöstötilanteen paraneminen helpottaa, mutta muutos ei ole pysyvä. Uusia toimia nimenomaan henkilöstön työmäärän vähentämiseksi tarvitaan. Jatkuvasti kasvava palvelutarve ei ole täytettävissä tekemällä asioita samoin kuin ennen. Tarvitaan sekä tuottavuuden että vaikuttavuuden nostoa. Asioita ja palveluita on osattava tuottaa ja käyttää uudella tavalla.

Alkuvuonna toteutunut toimintakulujen nousuprosentti viime vuoteen verrattuna on noin 1,9 prosenttia, mikä antaa lujaa uskoa tekemiseen. Henkilöstökulut ovat kasvaneet viime vuoteen verrattuna eniten 6,1 prosenttia, johtuen mm. palkkaharmonisaation toteutuksesta, vuokratyövoiman käytön vähentämisestä, alojen sopimuskorotuksista, toimintojen kotiutuksesta omaksi tuotannoksi ja parantuneesta rekrytointitilanteesta ja siitä seuranneesta oman henkilöstön määrän kasvusta. Henkilöstömäärän sijaan tulee tarkastella henkilöstökuluja kokonaisuudessaan, huomioiden ulkoistusten henkilöstökulut. Kokonaisuudessaan suunta on oikea.

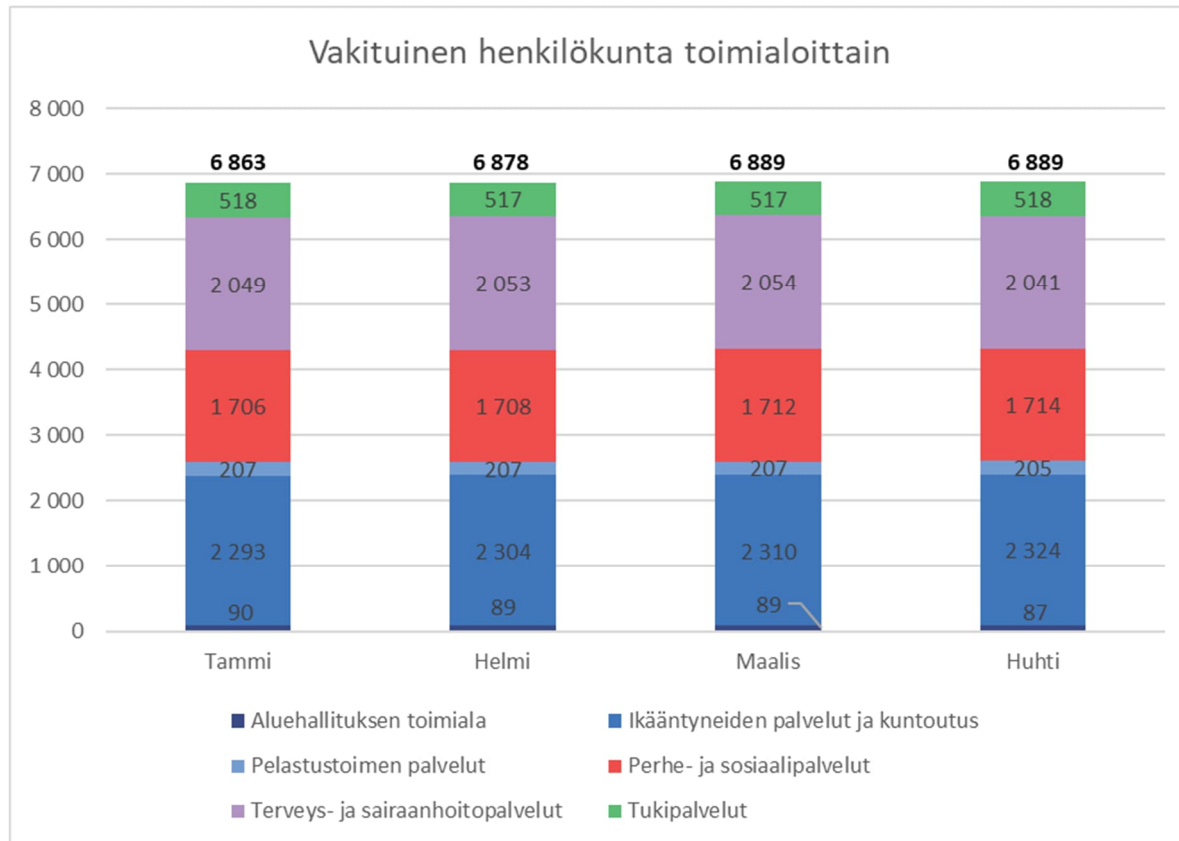
Hallituksen kehysriihen päätökset velvoittavat mm. omalääkärimallin rakentamista, palvelusetelien käytön laajentamista, omaishoidon tilanteen parantamista, iäkkäiden päivätoiminnan huomioimista ja tekoälyn hyödyntämistä nykyistä enemmän. Riihen toimenpide-ehdotukset ovat hyvin pitkälti sellaisia, joita on Päijät-Hämeen hyvinvointialueella jo otettu toteutukseen. Uutta velvoitetta ohjeistuksessa on hyvin vähän.

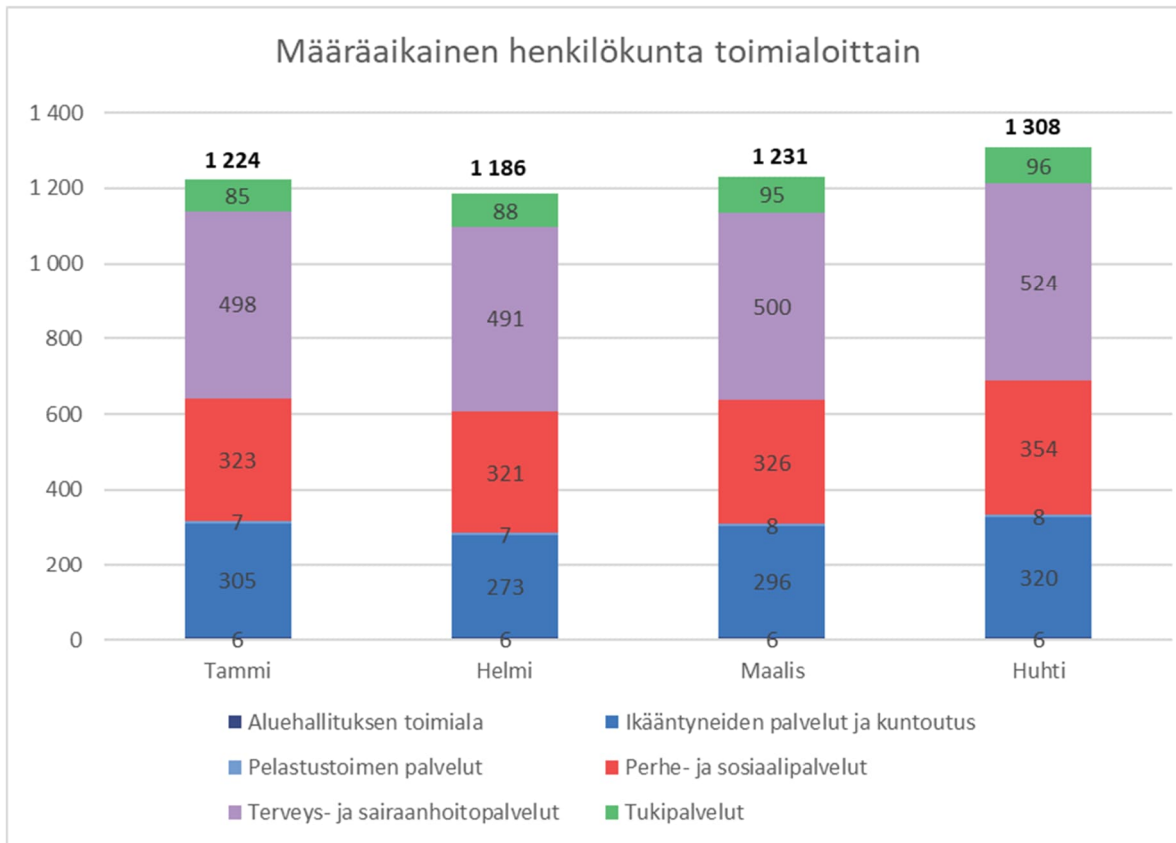
Henkilöstöohjelman toimeenpanoa jatketaan. Tulokset ovat monella mittarilla arvioiden olleet positiivisia. Ohjelmaa tullaan strategian uudistamisen yhteydessä päivittämään. Tärkein kehittämisen kohde on sairauspoissaolojen vähentäminen. Poissaolojen määrä on nykyisellään hälyttävän suuri. Poissaolojen vähentäminen tulee olemaan keskeinen tavoite kahden seuraavan vuoden aikana.

Uuden aluevaltuuston merkittävin tehtävä on uuden strategian päivittäminen. Sen avulla pystymme linjaamaan alkavan kauden tavoitteet ja arvot. Hyvinvointialueiden kansallisissa vertailuissa pärjäämme hyvin, mutta tehtävää on vielä paljon. Positiivinen kehitys on välttämätöntä, jotta väestön luottamusta palveluiden saatavuuteen pystytään parantamaan.

2 HENKILÖSTÖKATSAUS

Hyvinvointialueella työskenteli huhtikuun lopussa yhteensä 8 197 työntekijää, joista vakituisia oli 84 prosenttia ja määräaikaisia 16 prosenttia. Vakituisten henkilöstön lähtövaihtuvuuden tavoite on alle 7 prosenttia vuoden aikana. Vakituisten henkilöstön lähtövaihtuvuus on laskenut. Lähtövaihtuvuus on 1,25 prosenttia kun vuonna 2024 se oli 2,45 prosenttia.

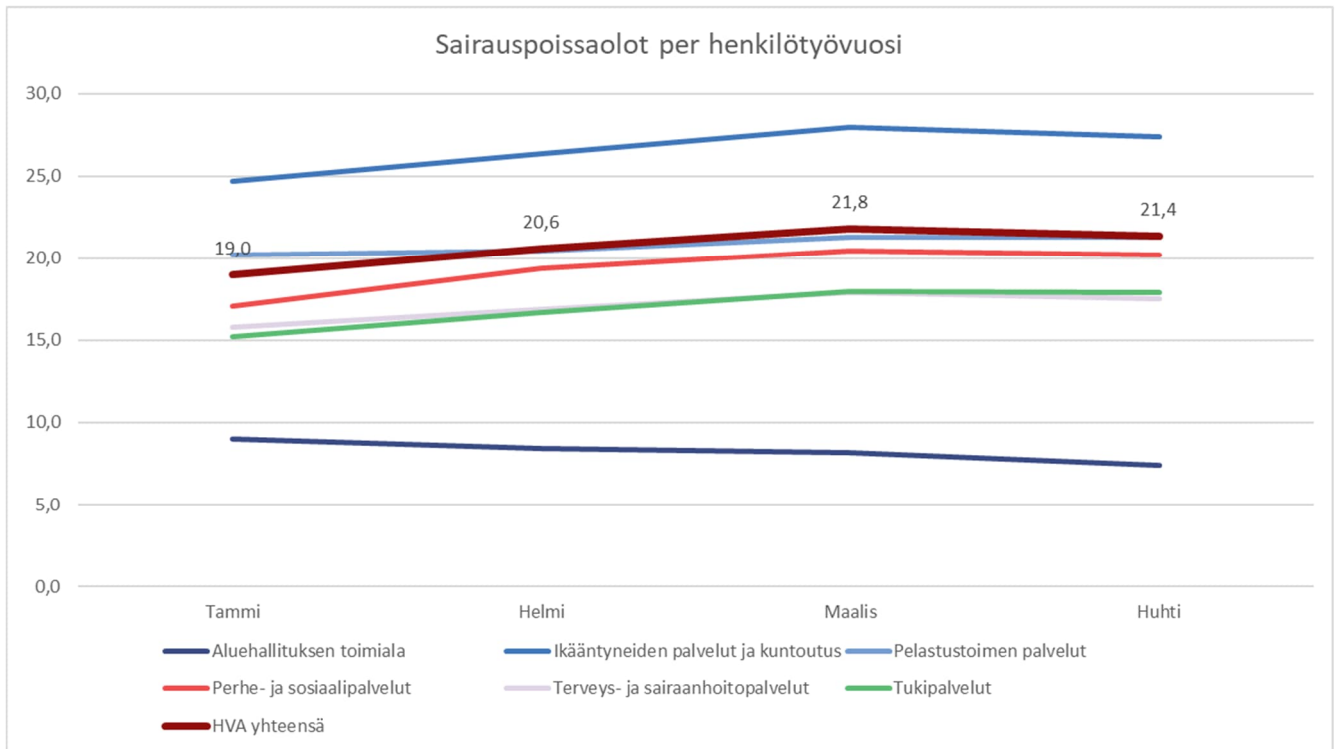

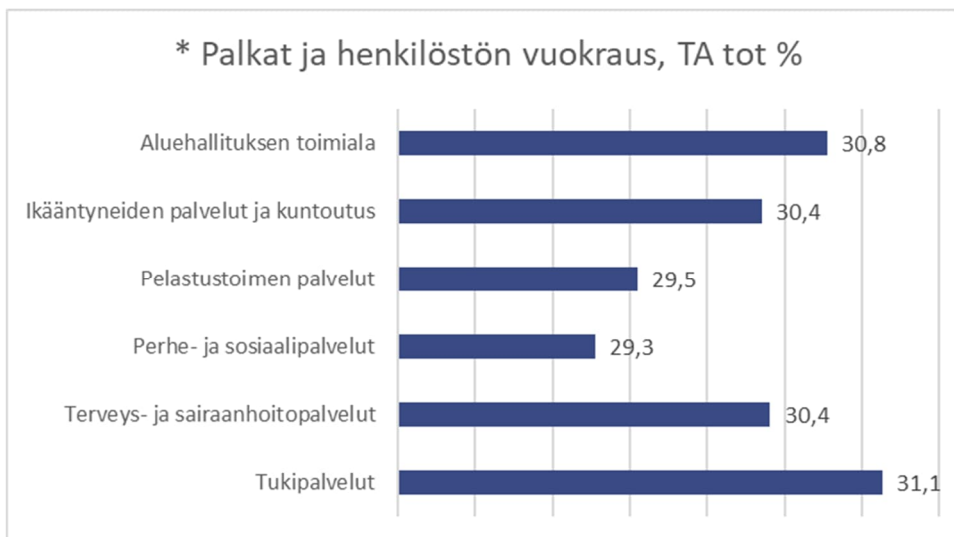
Henkilötyövuosien määrä on toteutunut 32,8 prosenttia talousarviosta. Henkilötyövuosi kertoo yhden henkilön työpanoksesta vuoden aikana.

HTV-määrät toimialoittain	Tot 01-04		
	TA2025	2025	Tot %
Aluehallituksen toimiala	93,3	30,5	32,7
Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus	2 381,6	779,6	32,7
Pelastustoimen palvelut	213,2	66,2	31,1
Perhe- ja sosiaalipalvelut	1 937,9	615,2	31,7
Terveys- ja sairaanhoitopalvelut	2 196,9	749,5	34,1
Tukipalvelut	597,3	193,4	32,4
HVA yhteensä	7 420,2	2 434,4	32,8

Sairauspoissaolopäivien lukumäärä oli 21,4 päivää/henkilötyövuosi. Sairauspoissaolopäivien lukumäärä on kasvanut hieman vuoden 2024 vastaavaan aikaan, 0,7 päivää/henkilötyövuosi. Työntekijäkohtaisesti tarkasteltuna sairaspöissaoloja oli 4,37 päivää/työntekijä. Suurimmat sairaspöissaolojen syyt liittyvät tuki- ja liikuntaelinsairauksiin sekä erilaisiin mielenterveyden ja jaksamisen ongelmiin. Terveysprosentti oli 42,3 prosenttia, kun se vuonna 2024 oli 45,9 prosenttia. Terveysprosentti kertoo prosenttiosuuden henkilöstöstä, joilla ei ole sairaspöissaoloja tarkastelujaksone.

Henkilöstön palkat ja vuokrauskulut ovat toteutuneet 30,1 prosenttia talousarvioista. Vuokrahenkilöstön kustannukset ovat laskeneet 0,97 miljoonalla eurolla verrattuna viime vuoden vastaavaan ajankohtaan.

* sisältää vakituisen ja määräaikaisen henkilöstön kk-palkat sekä henkilöstön vuokrauksen; ei sisällä erilliskorvauksia eikä sivukuluja

Tavoitteena alan paras julkinen työpaikka -henkilöstöohjelman toimeenpanoa on jatkettu suunnitelman mukaisesti. Esihenkilöiden Reilun johtamisen -valmennukset jatkuivat aiheena muun muassa työhyvinvoinnin ja itsensä johtaminen. Esihenkilöiden tyytyväisyys valmennukseen pysyi yli 4,3 (asteikko 1-5). Ammattitaidon ja osaamisen kehittämiseksi ja uudistamiseksi osaamisen johtamisen uutta toimintamallia on valmisteltu ja sitä tukeva järjestelmä on kilpailutettu. Tämä mahdollistaa muun muassa paremman koulutus suunnittelun. Työssä oppimista on tuettu urapoluilla ja tähän mennessä on rakennettu noin 20 urapolkumahdollisuutta. Alkuvuodesta on neuvoteltu paikallisista palkkaeristä, erillisistä ja uuden työsuojeluorganisaation rakentamisesta. Erityisesti on panostettu työnantajakuvan vahvistamiseen sekä työyhteisö- ja työnhakijaviestintään. Vuonna 2025 kiinnitetään erityistä huomiota yhdessä työkykyasioiden kehittämiseen.

Työterveyspalvelujen palvelutuottajan kanssa jatkettiin yhteistyön ja digitaalisten palvelujen kehittämistä. Tavoitteena on tarjota henkilöstöllemme modernit ja vaikuttavat työterveyspalvelut sekä esihenkilöille työvälineitä henkilöstön työkyvyn tukemiseen. Mitä kuuluu- työhyvinvointikyselyn tulosten pohjalta on työyksiköissä sovittu yhteensä 616 kehittämistoimenpiteestä. Työntekijäkokemusta kuukausittain mittaavan työfiilis-mittarin käyttöönotto on siirtynyt keväältä kesään. Moni henkilöstöjohtamisen mittari näyttää parempaan suuntaan; henkilöstön saatavuus on parantunut, vakinaisen henkilöstön lähtövaihtuvuus on laskenut ja vuokrahenkilöstön käyttö on edelleen vähentynyt.

Valtakunnalliset neuvottelut uusista työehtosopimuksista vuosille 2025–2028 saatiin päätökseen ja palkankorotukset ovat yleisen linjauksen mukaisia.

3 TALOUSKATSAUS

Päijät-Hämeen hyvinvointialue on aloittanut järjestämisvastuullisena palveluntuottajana nyt kolmannen toimintavuotensa ja sen myötä ensimmäinen aluevaltuustokausi lähenee loppuaan. Hyvinvointialueen vuoden 2025 alkuperäinen talousarvio laadittiin 1,5 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi. Aluevaltuuston 19.5.2025 hyväksymässä lähinnä teknisessä muutostalousarviossa ylijäämä kasvoi 5,8 miljoonaan euroon valtion rahoituksen ja rahoituserien muutoksen vuoksi. Lisäksi muutostalousarvio sisälsi organisaatiomuutokseen liittyviä siirtoja. Hyväksytyt muutostalousarvio ei ole vielä lainvoimainen, joten vertailu tehdään tässä alkuperäiseen talousarvioon.

Huolimatta talouden tasapainottamistoimien varsin hyvästä toteutumasta, talousarviossa pysyminen on erittäin haastavaa. Talousarvion laadinnassa huomioitu toimintakulujen nousuprosentti ilman tasapainottamistoimenpiteitä olisi vastannut 3,6 prosentin toimintakulujen kasvuvauhtia verrattuna vuoden 2024 tilinpäätökseen. Suoraan tilinpäätökseen 2024 verrattuna toimintakulut saavat kasvaa kuluvanana vuonna vain 1,8 prosenttia.

Alkuvuonna toteutunut toimintakulujen nousuprosentti viime vuoteen verrattuna on noin 1,9 prosenttia. Henkilöstökulut ovat kasvaneet viime vuoteen verrattuna eniten 6,1 prosenttia, johtuen palkkaharmonisaation toteutuksesta, vuokratyövoiman käytön vähentämisestä, alojen sopimuskorotuksista, toimintojen kotiutuksesta omaksi tuotannoksi ja parantuneesta rekrytointitilanteesta ja siitä seuranneesta oman henkilöstön määrän kasvusta. Voidaan kuitenkin todeta, että ilman toiminallisia muutoksia oman työvoiman määrä on saavuttanut maksimimääränsä. Palveluiden ostojen viime vuonna toteutunut voimakas kasvu on pysähtynyt hienoiseksi vähenemäksi. Viime vuonna vastaavaan aikaan kasvua oli 16,5 prosenttia. Hyvinvointialueen toteutunut kumulatiivinen tulos on 15,7 miljoonaa euroa parempi kuin viime vuonna vastaavaan aikaan. Valtion rahoitukseen tälle vuodelle tullut 61,9 miljoonan euron lisäys on merkittävä.

Hyvinvointialueen tulosennuste on tällä hetkellä lievästi alijäämäinen edelleen eli 4,8 miljoonaa euroa. Ennuste sisältää edelleen riskiä myös tätä heikommasta tuloskehityksestä erityisesti palvelutarpeen kasvun kautta Perhe- ja sosiaalipalveluiden ja Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus toimialojen osalta. Hyvinvointialueen tarkoitus on edelleen saavuttaa talouden tasapaino tänä vuonna ja estää lisäalijäämän syntyminen. Ennustetta arvioitaessa on toki muistettava, että se on laadittu vain neljän kuukauden toteumalukujen perusteella. Mikäli tulosennuste oleellisesti heikkenee kesäkuun tuloksen jälkeen, on toimia talouden tasapainottamiseksi lisättävä välittömästi. Tällä hetkellä on jo kuitenkin selvää, että hyvinvointialue ei tule kattamaan taseeseen kertynyttä alijäämää voimassa olevan Lain hyvinvointialueesta 115 § mukaisessa ajassa vuoden 2025 loppuun mennessä. Hyvinvointialueen tulee varautua lisärahoituksen hakemiseen syksyllä 2025. Talouden tasapainottamiseen liittyvien uusien keinojen valikoima on rajallinen alueella, jossa pohjalla on jo integroitu sotekuntayhtymä ja missä alueen tarvevakioidut sote-kustannukset ovat maan alimpia. Hyvinvointialueen maksuvalmius on etupainotteisen lainapolitiikan vuoksi edelleen erinomainen. Investointien toteutukset etenevät pääosin aikataulussa. Koska lainanottovaltuutta vuodelle 2025 ei ole, investointeina toteutetaan vain aikaisempien vuosien investointisuunnitelmiin toteutuneita investointeja ja laiterikkoja.

3.1 Hyvinvointialueen tuloslaskelma ja ennuste

Milj. €	Voimassa oleva talousarvio 2025	Tot 01 - 04 2025	Tot-%	TP ennuste	Ennuste
Toimintatuotot	152,0	48,6	32,0 %	151,4	
Myyntituotot	35,4	10,0	28,1 %	33,7	
Maksutuotot	84,9	29,5	34,8 %	84,6	
Tuet ja avustukset	18,8	5,0	26,7 %	20,1	
Muut toimintatuotot	12,8	4,2	32,4 %	13,0	
Toimintakulut	-1 080,4	-345,3	32,0 %	-1 090,8	
Henkilöstökulut	-480,7	-144,5	30,1 %	-484,7	
Palvelujen ostot	-458,4	-153,6	33,5 %	-465,9	
Aineet, tarvikkeet ja tav	-71,8	-24,6	34,3 %	-72,8	
Avustukset	-9,8	-3,1	31,2 %	-9,0	
Muut toimintakulut	-59,6	-19,5	32,7 %	-58,4	
Toimintakate	-928,3	-296,6	32,0 %	-939,4	
Valtion rahoitus	954,3	318,4	33,4 %	955,1	
Rahoitustuotot ja -kulut	-3,0	-0,5	15,9 %	0,7	
Vuosikate	23,0	21,2	92,5 %	16,4	
Poistot ja arvonalentumiset	-21,4	-7,0	32,6 %	-21,2	
Satunnaiset erät	0,0	0,0	0,0 %	0,0	
Tilikauden tulos	1,5	14,3	926,4 %	-4,8	
Poistoeron ja varausten muutos	0,0	0,0	0,0 %	0,0	
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1,5	14,3	926,4 %	-4,8	

4 HYVINVOINTIALUEEN TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TILANNE

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen sitovat tavoitteet talousarvio 2025

Tilanne 30.4.2025

Etenee suunnitellusti / valmis	
Etenee, mutta on alle tavoitteen	
Ongelmia / ei aloitettu	
Ei mitattavissa / ei tietoa arviointihetkellä	

Vaikuttavat, kustannustehokkaat ja saavutettavat palvelut sekä erinomainen asiakaskokemus

Tavoite	Mittari	Tilanne 30.4.2025	Kommentit
Palvelun saatavuus paranee, odotusaika lyhenee.	- Avosairaanhoido, kiireetön hoito kohtuujassa, 14 vrk	94 %	Hoitoonpääsyä ja sen tilastointia parannetaan useiden toimenpiteiden kautta. Hoitoonpääsy on parantunut merkittävästi alkuvuoden aikana ja kehitystyö jatkuu. Suun terveydenhuollossa olemme kansallista kärkitasoa.
	- Suun terveydenhuolto, kiireetön hoito kohtuujassa, 90 vrk	99 %	
	- Erikoissairaanhoido, yli 180 päivää hoitoa odottaneiden osuus 0 %	13 %	
	- Palvelutarpeen arviointi 7 arkipäivän kuluessa	5,6	Erikoissairaanhoidossa toimintoja on parannettu useiden toimenpiteiden kautta, mm. lisäämällä lyhytjälkihoitoisen tai polikliinisesti tehtävien leikkausten määrää. Leikkaustoiminnan tuottavuutta on saatu kesän 2024 jälkeen nostettua ja hoitoa odottaneiden osuus on merkittävästi vähentynyt. Toimintojen edistäminen jatkuu edelleen.
	- Palvelujen saatavuus vireillepanosta palveluun pääsyyn 3 kk kuluessa, ympärivuorokautinen palveluasuminen	19	
	- Terveydenhuollon läkisääteiset hoitoonpääsyajat toteutuvat (kyllä/ei)	ei	
	- Toimeentulotuen käsittely 100 % 7 arkipäivän aikana	100 %	Terveystieteiden tutkimuskeskukseen on otettu vastaan 2 potilasta odotti hoitoon pääsyä yli 90 vuorokautta ja geriatrisen poliklinikan ylitys koski 11 asiakasta. 82 lasten ja nuorten kuntoutuksessa lapsiasiakasta joutuvat odottamaan hoitoon pääsyä osittain yli 90 vuorokautta.
	- Lapsiperhepalvelujen hakemusten ja ilmoitusten käsittely 100 % 7 arkipäivän aikana	100 %	
	- Lapsiperhepalvelujen palvelutarpeen arviointien valmistuminen 100 % 3kk aikana	76 %	
	- Vammaispalvelujen hakemusten ja ilmoitusten käsittely 100 % 7 arkipäivän aikana	93 %	
- Opiskeluhoollon kuraattorin tai psykologin kanssa keskustelu 100 % 7 arkipäivän aikana	tietoa ei saatavilla		
- Psykiatrian ensikäyntiä yli 180 päivää jonottaneiden osuus 0 %	0 %		
- Nuorisopsykiatrian ensikäyntiä yli 90 päivää jonottaneiden osuus 0 %	0 %		
- Lastenpsykiatrian ensikäyntiä yli 90 päivää jonottaneiden osuus 0 %	0 %	Hoito- ja palvelutakuun toteutuminen on hyvällä tasolla lukuun ottamatta palvelutarpeen arviointien toteutumista lapsiperhepalveluissa. Toimenpiteet käynnistetty tilanteen parantamiseksi ja tilanne parantunut vuodesta 2024. Arvio on, että tilanne paranee loppuvuoden aikana edelleen. Huhtikuun toteuma oli 80,1 %	

Pelastuslaitoksen toimintavalmius on vähintään palvelutasopäätöksen mukainen ja pelastustoimen palvelutaso on turvattu yhdenvertaisesti ja laadukkaasti.	- I-riskiluokan alueella 50 % kiireellisistä tehtävistä ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 6 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen	74 %	Pelastustoimen toimintavalmiusaikojen täyttymisprosentit toteutuivat tavoitteen mukaisesti. Ensimmäinen yksikön saavutettavuusaika-mittari jokaisessa riskiluokassa toteutui palvelutasopäätöksen mukaisesti.
	- II-riskiluokan alueella 50 % kiireellisistä tehtävistä ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 10 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen	82 %	
	- III-riskiluokan alueella 50 % kiireellisistä tehtävistä ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 20 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen	100 %	
Palveluiden järjestämistä vastaavat todettuun palvelutarpeeseen. Palvelut on järjestetty riskiperusteisesti, yhdenmukaisesti ja vaikuttavasti	- Avosairaanhoidon digiklinikakäynnit suhteessa avosairaanhoidon fyysisiin käynteihin vähintään 20 %	17 %	Yhteisöllisen asumisen kehittäminen ja kattavuuden kasvu on riippuvainen siitä, saadaanko uusia yksiköitä joko omaan tuotantoon tai ostopalvelujen kautta.
	- Erikoissairaanhoidon elektiiivisten läheteiden määrä ei kasva	-0,8 %	
	Väestöennusteeseen suhteutetut 75 vuotta täyttäneiden palvelurakennemittarit:		
	- Kotona asuvien osuus vähintään 94 %	94 %	
	- Säännöllisen kotihoidon kattavuus enintään 10 %	8,7 %	
	- Yhteisöllisen asumisen kattavuus vähintään 0,7 %	0,48 %	
	- Ympäri vuorokautisen palveluasumisen kattavuus enintään 6 %	5,6 %	
Hyvinvointialueneuvotteluisa saadut ohjeet ja asetetut tavoitteet ovat toteutuksessa	- Kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0-17 vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä pienenee vuodesta 2024	0,10 %	Hyvinvointialueelle annetut tavoitteet toteutuvat hyvin. Kaikki toimenpiteet aloitettu
	- Laitoshoidon osuus lastensuojelun hoitovuorokausista pienenee vuodesta 2024	-2 %	
	- Tuetusti asuvien osuus kehitysvammaisten asumispalveluissa vähintään 27,5 %	29 %	
	- Ympäri vuorokautisen ja yhteisöllisen miepä- asumisen asumispäivien määrä vähenee vuodesta 2024	Toteutuu	
Asiakas- ja työntekijäkokemustiedon mittaaminen ja tulosten raportointi käynnistetty.	- Mittaamisen mahdollistama järjestelmä käytössä 02/2025 ja mittaaminen käynnistetty (NPS)	Toteutuu 100 %	Uusi monikanavainen asiakaspalautejärjestelmä Roidu otettiin käyttöön 02/2025 ja hva-tasoinen mittaaminen (NPS) käynnistyi 3.3.2025. Tulosten raportointi on käytettävissä MyRoidu-raportointiportaalissa. Laajempi raportointikokonaisuus (PowerBI) on työnalla ICT-tietojohtamisen kanssa ja käytettävissä Q3/2025. 03/2025 asiakaskokemuksen mittaustulos eli NPS-suosittelevuindeksi oli 80 (N=6426). Lähtötaso saatu aikataulussa
	- Tulosten raportointikokonaisuus käytettävissä 04/2025 alkaen (PowerBI raportointi)	Toteutuu viiveellä 70 %	
	- Asiakaskokemuksen mittaustulos on 12/2025 osalta parempi kuin 03/2025 mittaustulos (NPS)	Toteutuu lähtötason osalta 50%	

Omavalvonnalla varmistetaan hyvinvointialueen järjestämistehtävän toteutuminen sekä parannetaan asiakas- ja potilasturvallisuutta	- Omavalvonnan seurantajärjestelmän käyttöönottosuunitelma on tehty ja käyttöönotto aloitettu: Toteutuu/Ei toteudu	Toteutuu	Omavalvonnan seurantajärjestelmän hankinta on tehty ja käyttöönotto etenee aikataulussa
	- Julkisen toimijan soterirekisteröinnin toimintayksikkörakenne on määritelty ja Valviran asettamat vaatimukset rekisteröinnille täyttyvät: Toteutuu/Ei toteudu	Toteutuu	Sosiaali- ja terveystalv palveluissa on laadittu Soteri- rekisteröinnin edellyttämät omavalvonta- ja toimintasuunnitelmat
	- Asiakas- ja potilasstrategian mukainen itsearviointi vuodesta 2024 on tehty. Tulos strategian kärjessä 2. osaavat hyvinvoivat työntekijät, paranee vuodesta 2023, lähtötaso on 50 %. Itsearvioinnin tulosten perusteella asetetaan kehittymisen painopistealueet.	Toteutuu, tulos 69 %	Asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian itsearviointi on toteutettu ja tulos strategian kärjessä 2 on parantunut merkittävästi
	- Henkilöstön oma käsitys asiakas- ja potilasturvallisuuden tasosta paranee. Turvallisuusindeksi (Net Safety Score, NSS) tulos parempi kuin vuosina 2023 (66,6 %) ja 2024.	Ei toteudu, NSS 2024: 50,5 %	Henkilöstön turvallisuusindeksi on heikentynyt vuodesta 2023. Vuoden 2024 indeksi ei kuitenkaan ole täysin vertailukelpoinen vuoteen 2023, sillä vuoden 2023 tulos saatiin erillisestä kyselystä ja vuoden 2024 tulos osana henkilöstön työtyytyväisyyskyselyä, johon vastasi huomattavasti suurempi osa henkilöstöstä.

Saavutettu asema alan parhaana julkisena työpaikkana			
Tavoite	Mittari	Tilanne 30.4.2025	Kommentit
Henkilöstön työtyytyväisyyden parantaminen, työhyvinvoinnin ja työssä jaksamisen tukeminen sekä työpaikan houkuttelevuuden ja työnantajakuvan parantaminen.	- HO toimeenpano etenee suunnitellun mukaisesti (ohjausryhmä)	Toteutuu	Työntekijäkokemusta ei mitattu, koska mittarin käyttöönotto viivästynyt.
	- Pitovoima, NPS mittari, suosittelu > 30 (työfiilis - raportointi osavuositarkastuksittain)	Tietoa ei saatavilla	
	- Työyhteisöjen toimivuus, indeksi, tavoite > 3 (työfiilis)	Toteutuu, 1,25 %	
	- Esihenkilötyö, indeksi, tavoite > 3 (työfiilis)	Ei toteudu, 21,4 kalenteripäivää	
- Vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus < 7 %.			
- Sairauspoissaolopäivien lukumäärä/henkilötyövuosi < 20 kalenteripäivää.			

Luottamuksen avulla rakennettu, sujuva yhteistyö kuntien, yhteisöjen ja valtionhallinnon kanssa asukkaiden parhaaksi			
Tavoite	Mittari	Tilanne 30.4.2025	Kommentit
Kuntien ja järjestöjen kanssa yhdyspinoilla tehtävä suunnitelmallinen yhteistyö koetaan toimivaksi.	Yhdyspintaneuvottelukunnan ja järjestöneuvottelukunnan vuosiarviointi		Yhdyspintatyötä on arvioitu ja kehittämistarpeita kirjattu. Toimenpiteet toiminnan kehittämiseksi suunnitellailla
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tehdään vaikuttavasti hyvinvointialueen toimialoilla ja alueellisessa yhteistyössä.	Hyvinvointialueen hyte-kerroin on suurempi kuin maan keskiarvo		

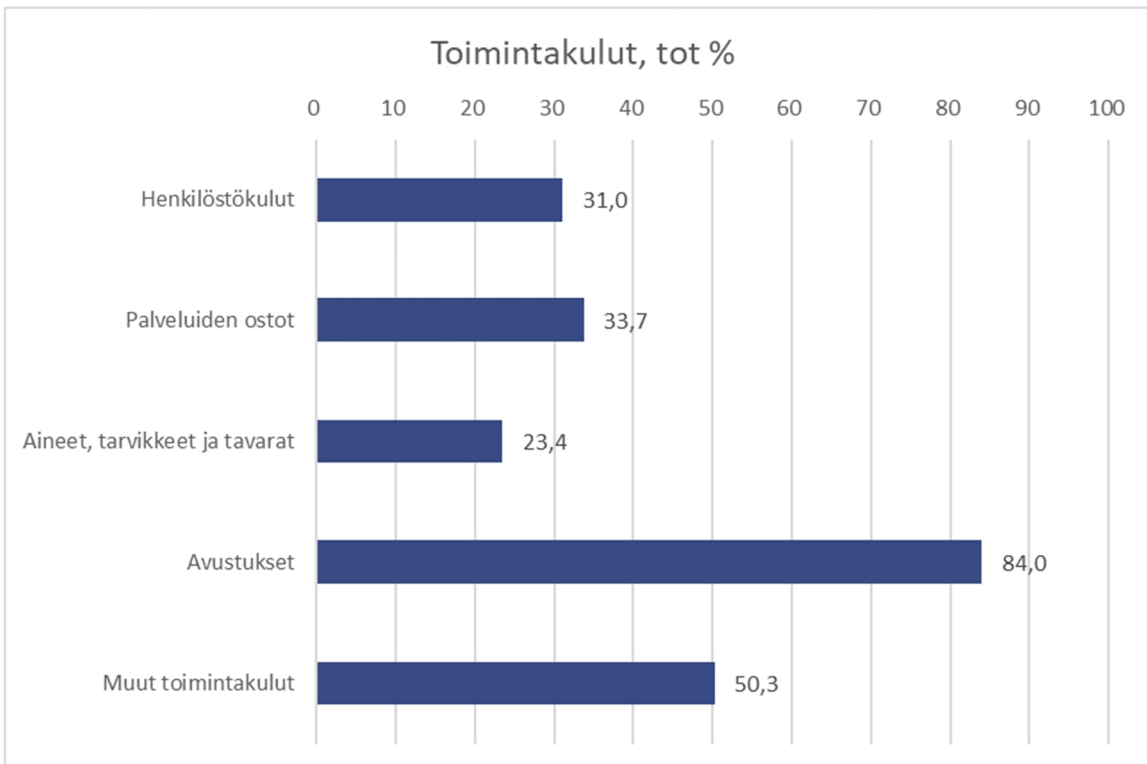
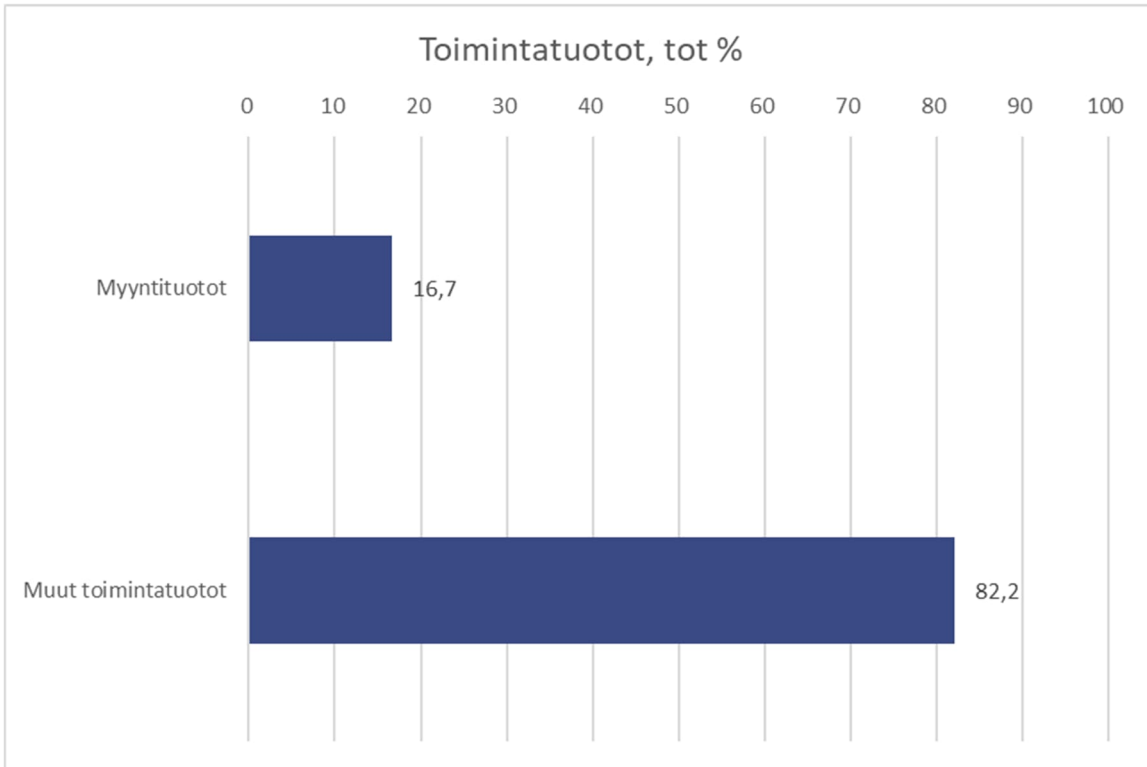
Kestävän kehityksen edistäminen

Tavoite	Mittari	Tilanne 30.4.2025	Kommentit
Kestävän kehityksen raportointi kehittyi ja tukee ympäristöohjelman tavoitteita ja edelleen kehittämistä.	Kestävän kehityksen raportointi käytössä ja osin automatisoitu.	75%	Raportointihanke menossa ja etenee suunnitellusta 75%
Kestävän kehityksen ja ympäristöohjelman tietoisuuden sekä osaamisen lisääminen organisaatiossa.	- Kestävän kehityksen tietoisuuden kehittymistä mitataan Kestävän ja ympäristöystävällisen palvelutuotannon koulutuskokonaisuuden (PÄTEVÄ) suorittaneiden määrällä. Tavoite: Koulutuskokonaisuuden suorittaneiden määrä on vuoden lopussa viisi kertaa korkeampi kuin vuoden alussa (= 400 uutta koulutettua) - Ympäristökumppaniverkoston vuosisuunnitelma laadittu ja toteutettu suunnitellun mukaisesti	5,8%	Koulutuskokonaisuuden suorittaneiden määrä vähäinen, koulutuskokonaisuus päivityksessä. Henkilöstön osallistuminen Kestävän ja ympäristöystävällisen palvelutuotannon koulutuskokonaisuuteen jää alle tavoitetason.
		40%	Ympäristökumppanien suunnitelmat tehty ja toteutus käynnissä.

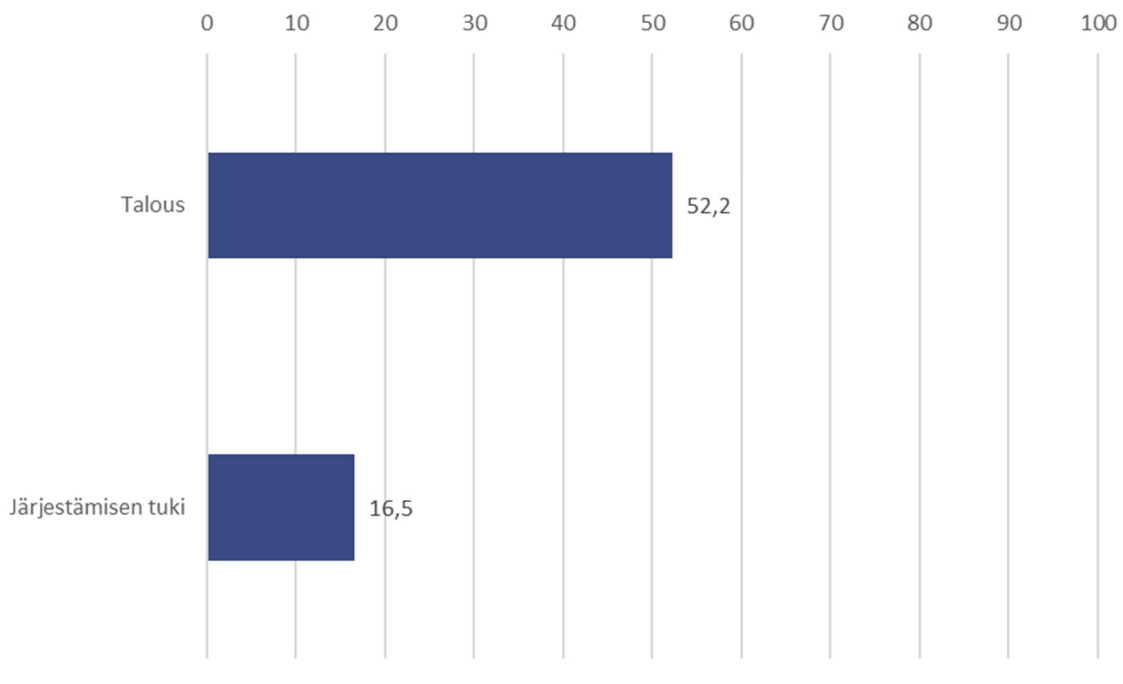
5 TOIMIALOJEN TALOUDELLISET JA TOIMINNALLISET KATSAUKSET

5.1 Aluehallituksen toimiala

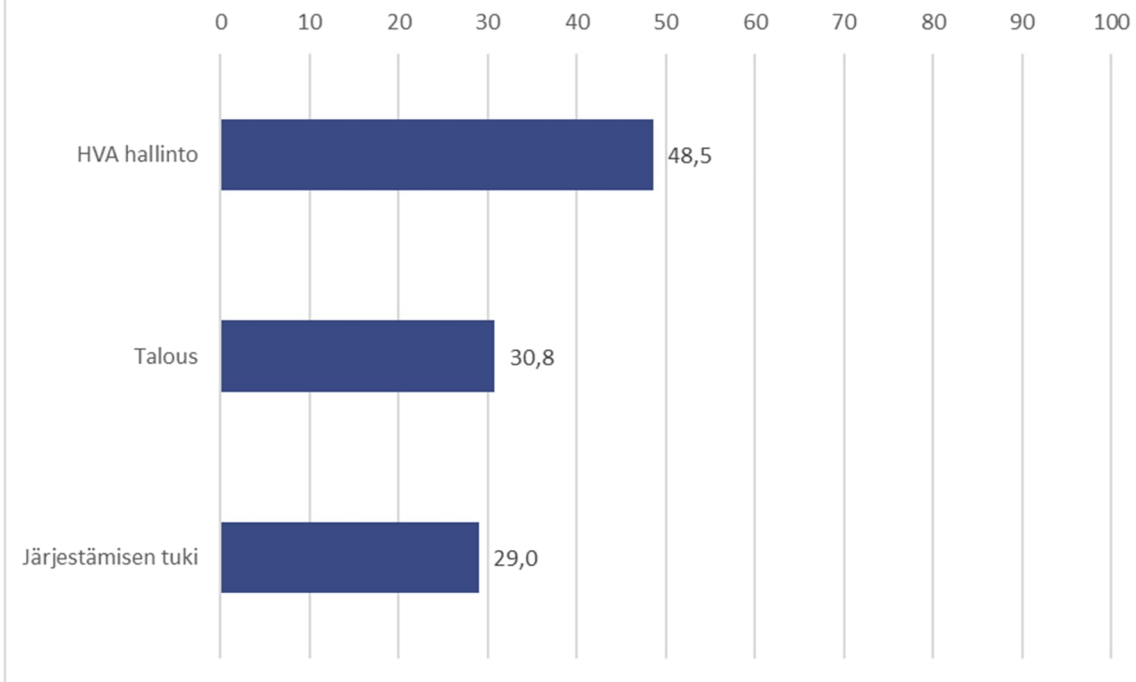
Tuloslaskelma 1 000 €	Voimassa oleva talousarvio 2025	Tot 01 - 04 2025	Tot-%
Toimintatuotot	108	21	19,2 %
Myyntituotot	104	17	16,7 %
Maksutuotot	0	0	0,0 %
Tuet ja avustukset	0	0	0,0 %
Muut toimintatuotot	4	3	82,2 %
Toimintakulut	-16 520	-5 642	34,2 %
Henkilöstökulut	-7 425	-2 305	31,0 %
Palvelujen ostot	-7 984	-2 692	33,7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-180	-42	23,4 %
Avustukset	-400	-336	84,0 %
Muut toimintakulut	-531	-267	50,3 %
Toimintakate	-16 412	-5 621	34,3 %
Valtion rahoitus	954 333	318 365	33,4 %
Rahoitustuotot- ja kulut	-3 022	-479	15,9 %
Vuosikate	934 900	312 265	33,4 %
Poistot ja arvonalentumiset	0	0	0,0 %
Tilikauden tulos	934 900	312 265	33,4 %

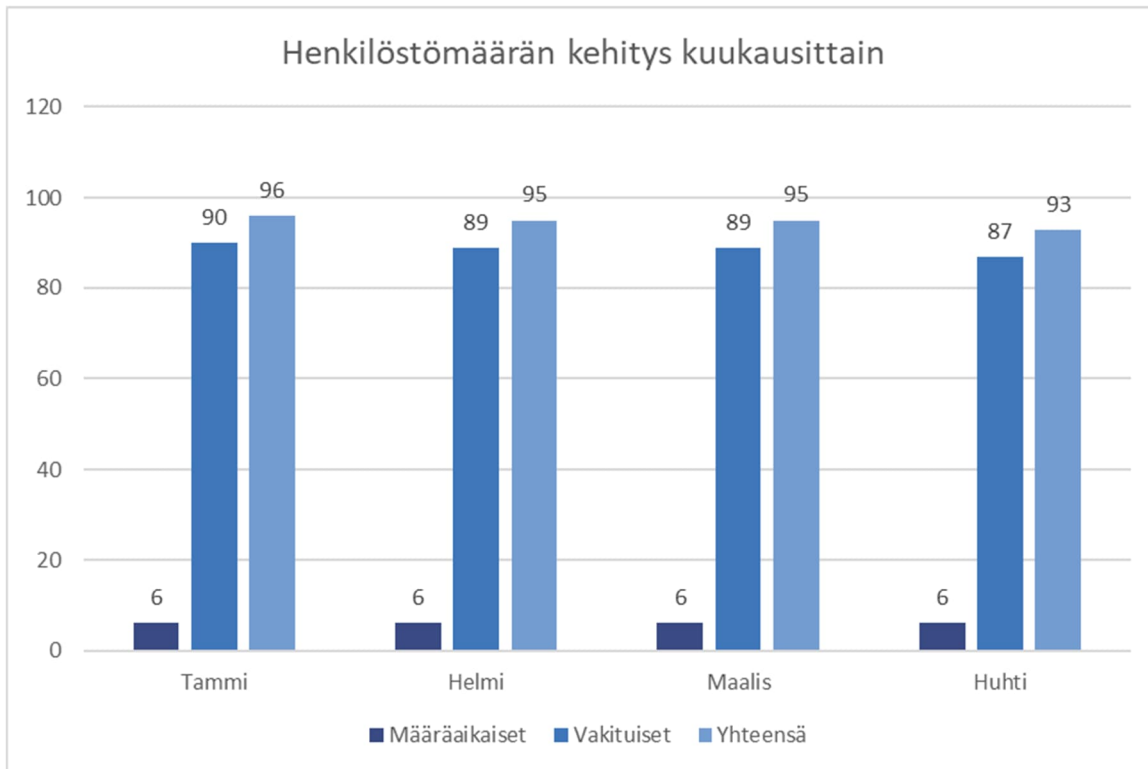

Toimintatuotot tulosalueittain, tot %

Toimintakulut tulosalueittain, tot %

HTV-määrät tulosalueittain

	Talousarvio Kum tot 04-2025		Tot %
HVA hallinto	19,5	5,9	30,3
Talous	44,1	13,9	31,5
Järjestämisen tuki	29,7	10,6	35,7

Aluehallitus, toimialajohtajan katsaus

Aluehallituksen toimialan tulosenuste on 4,8 miljoonaa euroa talousarviota parempi valtion rahoitukseen tehdyn pienen tarkistuksen ja rahoituksen erien ansioista. Toimintakatteen ennakoidaan olevan noin 330 000 euroa talousarviota parempi.

Toimialan tulosalueet hallinto, talous ja järjestämisen tuki ovat toimineet normaalisti tukien demokraattista päätöksentekomallia sekä toimialoja niiden tehtävissään. Lisäksi tulosalueet ovat vastanneet talouden ja hallinnon prosessien toimimisesta sekä niihin liittyvien ohjeistusten laatimisesta. Hyväksytyt muutostalousarvion mukaan Tukipalveluiden ja Aluehallituksen toimialojen muutoksessa viestintä sekä henkilöstöpalveluiden tulosalue siirtyvät Aluehallituksen toimialalle ja Järjestämisen tuen tulosalue siirtyy Tukipalveluiden toimialalle 1.7 alkaen.

Järjestämisen tuen tulosalueella on käynnistetty tuotantotapa-analyysityökalun uudistaminen sekä valmisteltu toimialarajat ylittävässä yhteistyössä tuottajahallinnan periaatteita hyvinvointialueen tuottajahallinnan ja varautumisen vahvistamiseksi.

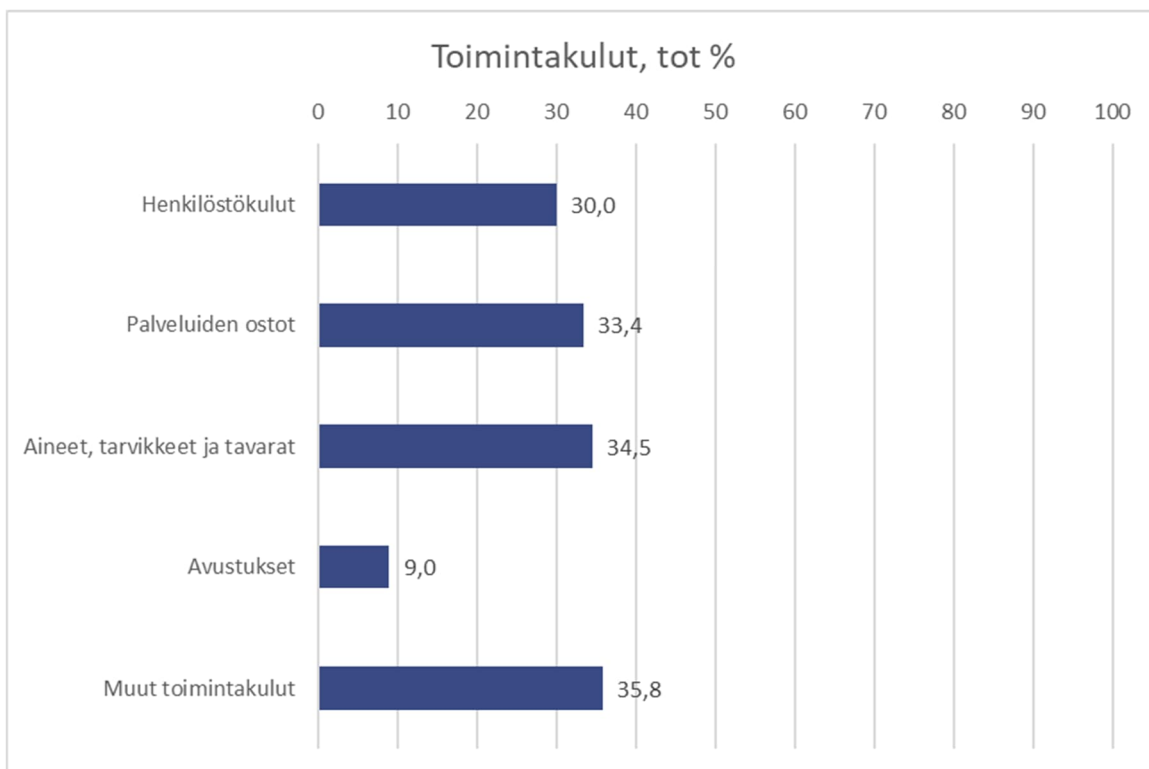
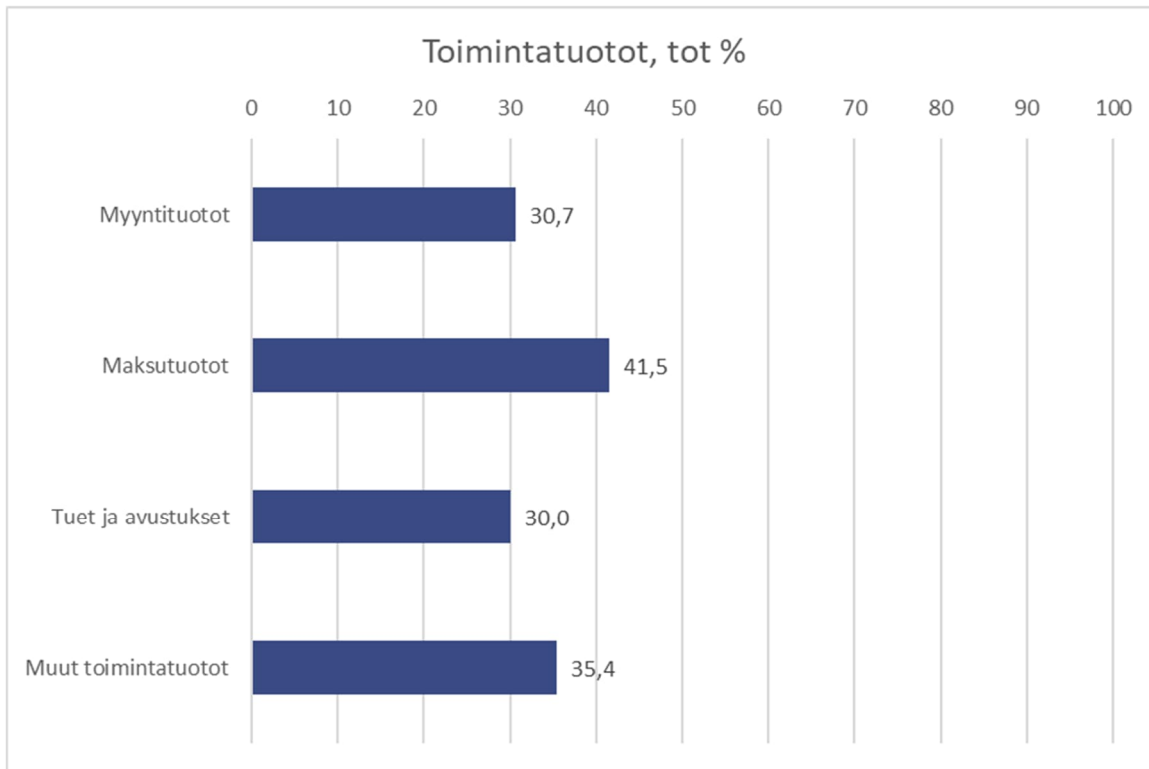
Hankintayksikössä on toimeenpantu monituottajuusohjelman tavoitteiden mukaisesti kestävien hankintojen toimenpiteitä. Kilpailutettavissa hankinnoissa on käytetty vertailukriteereinä tai vähimmäisvaatimuksina ekologisia kriteereitä muun muassa laite- ja hoitotarvikehankinnoissa, palveluhankinnoissa sekä järjestelmähankinnoissa. 1–4/2025 yhteensä 9 kilpailutuksessa. Hankintojen sosiaalinen vastuu on varmistettu laatimalla hyvinvointialueen eettinen ohjeistus, joka linjaa muun muassa ihmisoikeuksien toteutumiseen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen. Kalustamisessa huomioidaan ensisijaisena vaihtoehtona kalusteiden kierrätys ja kalustehankinnoissa on käytössä välttämättömyydenarviointi. Vähäpäästöisten ajoneuvojen määrä kasvaa sekä omassa toiminnassa että logistiikkapalveluissa. Vähäpäästöisten ajoneuvojen osuus kokonaisajoneuvomäärästä on 24,27 prosenttia. Hankintojen asiantuntijuutta on vahvistettu urapolkumallin mukaisesti. Hankinnoissa on suoritettu hankintaosaamisen itsearviointi alkuvuodesta 2025. Hankintojen pitkän aikavälin suunnitelma 2025–2026–2027 on käytössä. Hankintakategoriat on otettu osaksi toimintaa. Kilpailutuskalenteri 2026 on kytketty osaksi talouden budjetointia.

Omavalvonnan seurantaan on hankittu uusi järjestelmä, joka kokoaa hyvinvointialueen omavalvontatiedon yhteen paikkaan. Järjestelmän käyttöönottoprojekti on käynnistynyt ja etenee aikataulussa. Järjestämismääräysten sisältyvää ohjaus- ja valvontatyötä on yhdenmukaistettu määrittelemällä valvontatiedon sisältöä ja päivittämällä valvontakäsikirja. Lisäksi vakavien vaaratapahtumien tutkintaprosessia on kehitetty. Sosiaali- ja potilasasiavastaavien vuosiselvityksen muotoa on uudistettu ja osana selvitystä on annettu toimialoille kehittämisehdotuksia. Selvityksen perusteella tehtävistä toimenpiteistä raportoidaan aluehallitukselle.

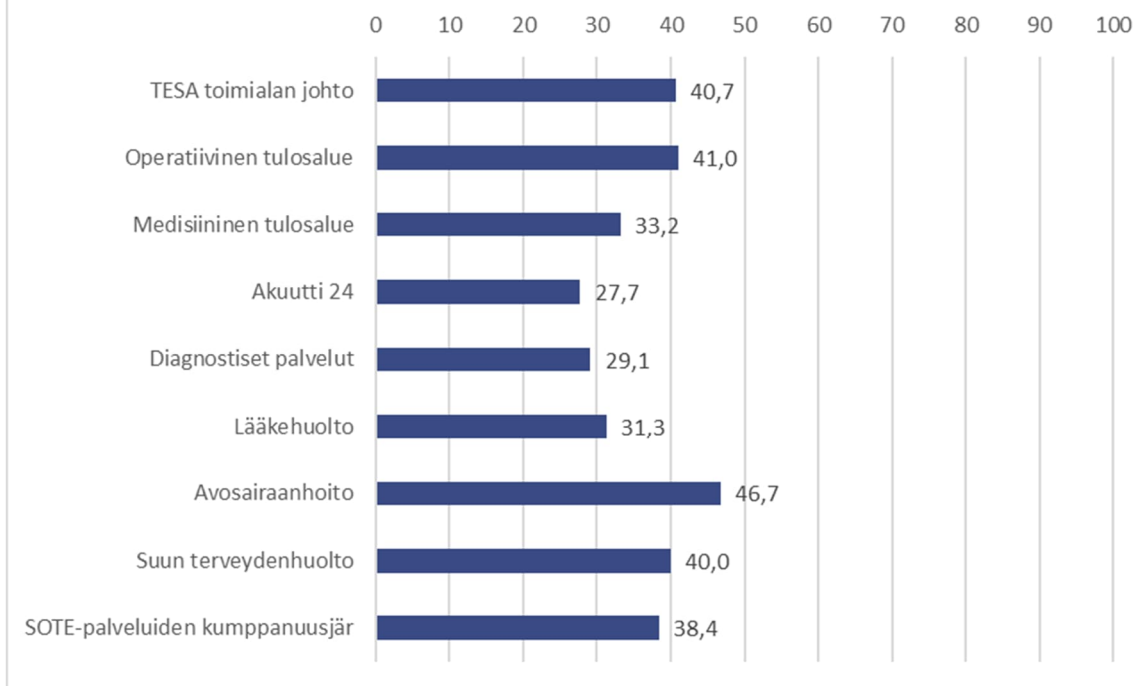
Prosessi hyvinvointialueen strategian uudistamiseksi on käynnistetty, ja valmisteluun on osallistettu laajasti hyvinvointialueen henkilöstöä, johtoa, luottamushenkilöitä, asukkaita ja sidosryhmiä.

5.2 Terveys- ja sairaanhoitopalvelut

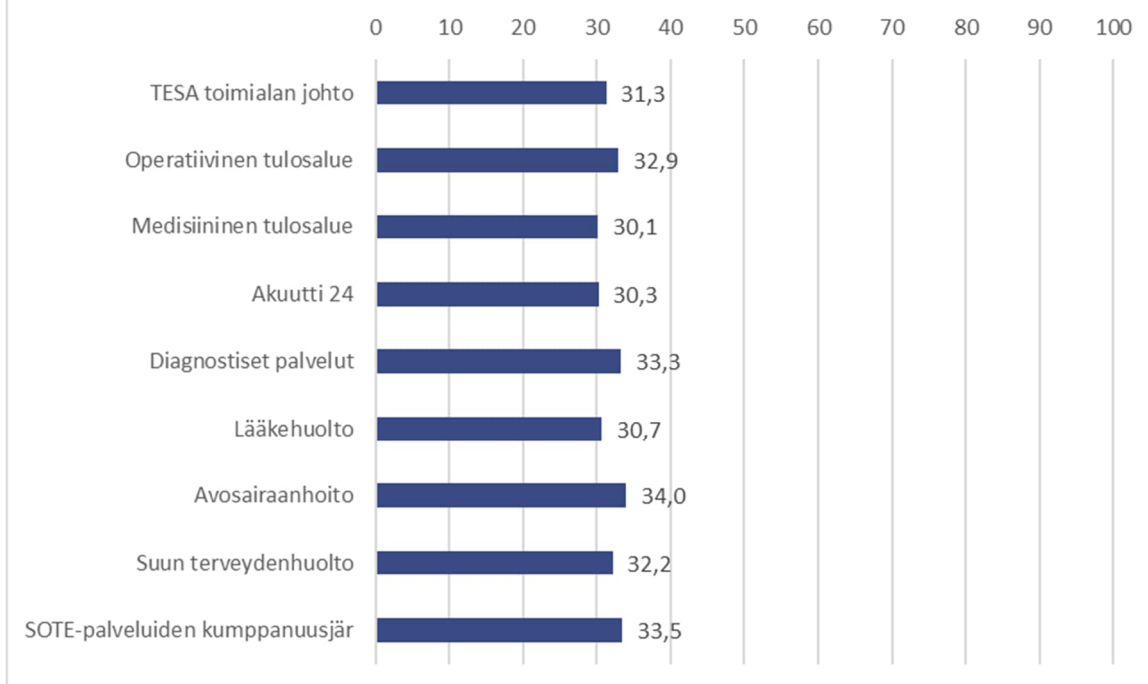
Tuloslaskelma 1 000 €	Voimassa oleva talousarvio 2025	Tot 01 - 04 2025	Tot-%
Toimintatuotot	51 373	18 696	36,4 %
Myyntituotot	20 736	6 357	30,7 %
Maksutuotot	27 214	11 286	41,5 %
Tuet ja avustukset	2 966	891	30,0 %
Muut toimintatuotot	456	162	35,4 %
Toimintakulut	-367 769	-117 867	32,0 %
Henkilöstökulut	-167 810	-50 361	30,0 %
Palvelujen ostot	-143 667	-48 043	33,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-52 507	-18 136	34,5 %
Avustukset	-106	-9	9,0 %
Muut toimintakulut	-3 679	-1 318	35,8 %
Toimintakate	-316 396	-99 171	31,3 %
Rahoitustuotot- ja kulut	0	0	
Vuosikate	-316 396	-99 171	31,3 %
Poistot ja arvonalentumiset	-5 258	-1 773	33,7 %
Tilikauden tulos	-321 654	-100 943	31,4 %

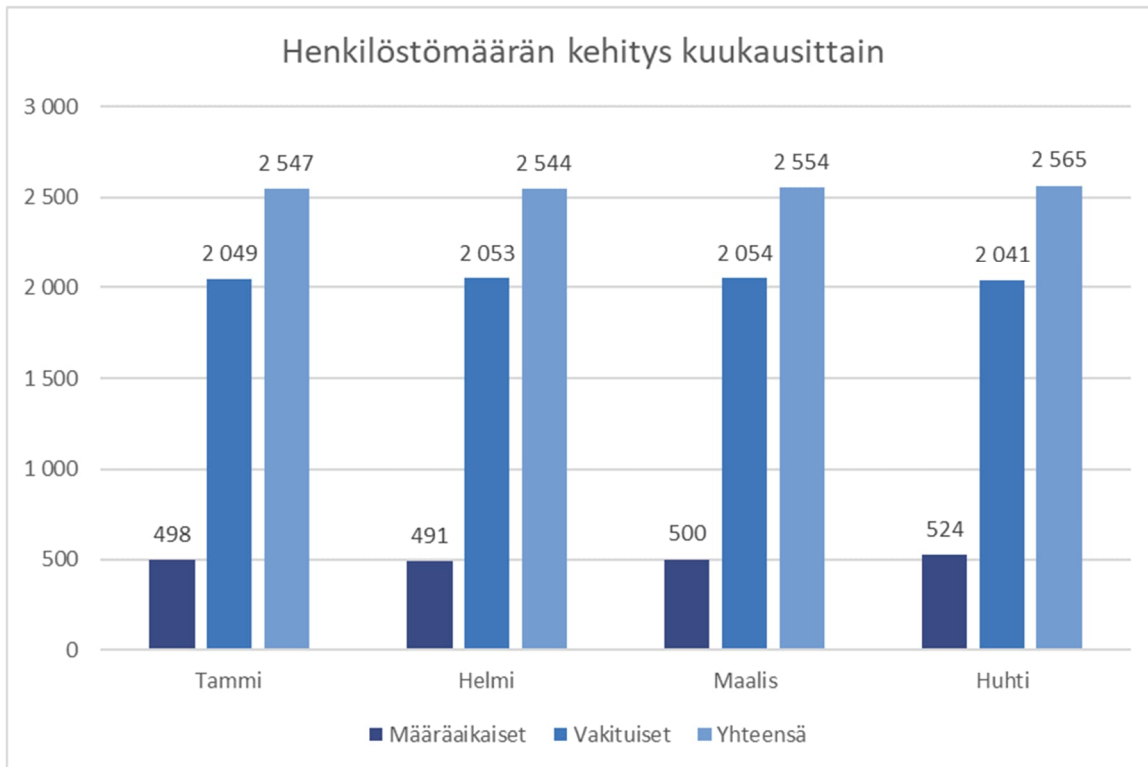

Toimintatuotot tulosalueittain, tot %

Toimintakulut tulosalueittain, tot %

HTV-määrät tulosalueittain

	Talousarvio Kum tot 04-2025		Tot %
TESA toimialan johto	7,7	2,3	29,9
Operatiivinen tulosalue	884,2	296,5	33,5
Medisiininen tulosalue	448,3	143,3	32,0
Akuutti 24	383,5	156,0	40,7
Diagnostiset palvelut	115,3	35,0	30,4
Lääkehoolto	50,9	16,4	32,2
Avosairaanhoito	188,2	60,9	32,4
Suun terveydenhuolto	111,8	37,5	33,5
SOTE-palveluiden kumppanuusjär	6,9	1,6	23,2

Terveys- ja sairaanhoitopalveluiden toiminta	TA2025	Toteuma 2025	Toteuma-%	Laskennallinen TA:n toteuma-% *
Tuotannon volyymit				
Avosairaanhoito				
Käynnit	367 000	125 888	● 34,3 %	31,7 %
Etäasiointi	342 500	140 628	● 41,1 %	32,3 %
Konsultaatiot	134 700	50 204	● 37,3 %	32,4 %
Suun terveydenhuolto				
Suuhygienisti- ja hammashoitajakontaktit	69 550	24 300	● 34,9 %	36,6 %
Hammaslääkärikontaktit	140 750	46 988	● 33,4 %	33,7 %
Erikoissairaanhoito				
Hoitopäivät	88 600	31 453	● 35,5 %	33,9 %
Kontaktit, somatiikka	344 390	121 290	● 35,2 %	33,5 %
Akuutti 24				
Päivystyskäynnit	60 700	19 663	● 32,4 %	32,6 %
Päivystysapu 116117 -puhelut	70 000	23 232	● 33,2 %	33,3 %
Kotisairaalan kontaktit	18 200	6 887	● 37,8 %	34,6 %

* Laskennallinen TA:n toteuma-% laskettu historiatietojen perusteella

Terveys- ja sairaanhoitopalveluiden toiminta		2025	
Muut tunnusluvut	Tavoite	Toteuma	
Avosairaanhoito, paljon palveluita käyttävien määrä (>10 käyntiä / v)	< edellisvuonna		11,5 %
Erikoissairaanhoito, vuodeosastojen keskimääräinen nettokuormitus	82,5 - 87,5 %		87,5 %
Erikoissairaanhoito, keskimääräinen hoitoaika hoitajaksolla	< edellisvuonna		3,4
Erikoissairaanhoito, vuodeosastohoitoon 10 vrk sisällä palanneiden osuus	< edellisvuonna		5,1 %
Yhteispäivystys, läpimenoajan mediaani (h)	< 4 h		3,4
Yhteispäivystys, 48 h sisällä palanneiden osuus	< edellisvuonna		4,7 %
Ensihoito, päivystykseen kuljetettavien potilaiden määrä / v (kansalaistehtävät)	< edellisvuonna		4 174
Hyvinvointialueen sitovat tavoitteet	Tavoite		
Avosairaanhoito, kiireetön hoitopääsy kohtuujassa, 14 vrk	100 %		94 %
Suun terveydenhuolto, kiireetön hoitopääsy kohtuujassa, 90 vrk	100 %		99 %
Erikoissairaanhoito, yli 180 päivää hoitoa odottaneiden osuus	0 %		13 %
Avosairaanhoidon digiklinikkakäynnit suhteessa avosairaanhoidon fyysisiin käynteihin	>20 %		17 %
Erikoissairaanhoito, elektiivisten läheteiden määrä	< edellisvuonna		-0,8 %

Terveys- ja sairaanhoitopalvelut, toimialajohtajan katsaus

Alkuvuoden toimintatuotot ovat kertyneet selkeästi talousarviota korkeampina. Maksutuottojen ennuste on 2,9 miljoonaa euroa suunniteltua tasoa korkeampi johtuen asiakasmaksujen korotuksista lainsäädännön muuttumisen myötä. Muille hyvinvointialueille on myyty aiempaa enemmän, erikoisaloista eniten silmätautien, naistentautien ja synnytysten, akuuttilääketieteen, kardiologian sekä ortopedian palveluita. Toimintatuottojen kokonaisuus on ylittämässä talusarvion 2,8 miljoonalla eurolla.

Toimialalla on parannettu toiminnan vaikuttavuutta monin eri tavoin. Resursseja on pystytty keskittämään aiempaa paremmin potilaisiin, jotka erityisesti hyötyvät tutkimuksista ja hoidoista. Samalla hoitoon pääsy on parantunut useimmilla mittareilla katsottuna niin perusterveydenhuollossa kuin erikoissairaanhoidossa. Vaikuttavuuden parantaminen on ollut keskeistä myös talouden tasapainottamisessa. Kuluvan vuoden sopeuttamistoimenpiteistä arvioidaan saatavan 5,1 miljoonan euron säästöt. Sopeuttamistoimenpiteissä esimerkiksi vähennetään ostopalveluiden määrää.

Henkilöstökustannusten ennustetaan kokonaisuutena ylittävän talusarvion 2,8 miljoonalla eurolla ja erityisesti määräaikaisen henkilöstön palkoissa on ylityspainetta. Lomapalkkavelkaa pyritään alentamaan pitämällä lomapäiviä mahdollisimman paljon kuluvan vuoden puolella. Lisätöiden määrä on pysynyt alhaisena.

Asiakaspalvelujen ostot ovat pysyneet alkuvuonna maltillisina. Edellisvuoteen verrattuna ostot ovat laskeneet etenkin syöpätautien, lastentautien sekä hematologian erikoisaloilla. Syöpätautien ostot vähenivät merkittävästi, koska vuodenvaihteessa toteutui PHKS:ssä toimivan sädehoidon liikkeenluovutus HUSista hyvinvointialueelle. Laboratoriotutkimusten ja työvoiman vuokrauksen kustannukset ovat toteutuneet vertailukelpoisesti viime vuoteen nähden mutta talusarviota korkeampina. Tänä vuonna emme tee suunniteltuja laiteinvestointeja, ja laitteiden huoltokustannukset ovat olleet korkeat.

Väestön ikääntyminen ja toiminnan volyymin kasvu heijastuvat tarvikkeiden ja palveluiden kustannuksiin. Aineiden ja tarvikkeiden kustannuksissa on 1,9 miljoonan euron ylityspaine. Hoitotarvikkeiden kustannukset ovat lisääntyneet hoitotarvikkejakelussa ja erityisesti operatiivisella tulosalueella, jolla on purettu hoitojonoja. Toimintakulujen kokonaisuus on ylittymässä 5,9 miljoonalla eurolla.

Alkuvuonna operatiivisella tulosalueella oli polikliinisiä kontakteja 4 prosenttia enemmän kuin talusarviossa (1 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna). Kuvantamistutkimusten määrä on kuitenkin vähentynyt (-3 prosenttia), koska tutkimusten valinnassa tehdään yhä enemmän potilaskohtaista harkintaa. Vuodeosastoilla hoitopäiviä on toteutunut 8 prosenttia yli talusarvion (3 prosenttia yli edellisvuoden kertymän). Leikkauksia on alkuvuonna tehty 3 551 kpl (16 prosenttia enemmän kuin 2024). Leikkausten määrä on noussut toiminnan tuottavuuden parantuessa. Lyhytjälkihoitoisen kirurgian volyymi on noussut merkittävästi (35 prosenttia), mutta vuodeosastoa tarvitsevien leikkausten määrä on pysynyt olennaisesti edellisvuoden tasolla (+1 prosenttia). Muutos kuvastaa toimintamallien muutosta, jossa aiemmin vuodeosastoa tarvinnutta kirurgiaa tehdään siten, että hyväkuntonen potilas kotiutuu leikkausosastolta joko samana tai seuraavana päivänä. Isojen leikkausmäärien toimenpiteistä muutos näkyy etenkin polvien ja lonkkien tekonivelkirurgiassa, jossa jo 45 prosenttia potilaista hoidetaan lyhytjälkihoitoisesti kotisairaalan tuella. Tämä tekonivelkirurgian toimintamalli alkoi kaksi vuotta sitten. Synnytyksiä on ollut 10 prosenttia viime vuotta enemmän.

Medisiinisellä tulosalueella polikliinisiä kontakteja oli alkuvuonna 6 prosenttia talusarviota ja 10 prosenttia vuotta 2024 enemmän. Nousu selittyy lähes kokonaan sädehoitoyksikön siirtymisellä HUSin toiminnasta osaksi Medisiinistä tulosaluetta. Sädehoitoyksikön siirtyminen huomioiden kuvantamismäärä väheni 2 prosenttia. Vuodeosaston nettohoitopäiviä kertyi 2 prosenttia alle talusarvion kuvastaen painotusta avohoitoon. Osastojen kuormitusasteet ovat tavoitteen mukaisia, joskaan mittari ei huomioi potilaiden lisääntyvää hoitoisuutta. Vuodeosastoilla on ollut erityistä ruuhkaa lähinnä infektiotapauksina.

Erikoissairaanhoidon tulleiden muiden kuin päivystyksellisten läheteiden määrä laski hieman viime vuodesta (-1 prosenttia). Läheteiden käsittely toteutui hyvin hoitotakuussa. Polikliiniset ensikäynnit toteutuivat useimmilla poliklinikoilla hyvin hoitotakuussa, mutta etenkin kirurgialla ja sisätaudeilla osa potilaista joutui odottamaan liian pitkään. Erikoissairaanhoidon kiireettömään hoitoon pääsyn tilanne on parantunut erittäin merkittävästi kesän 2024 jälkeen, jolloin yli hoitotakuun hoitoa odottaneita oli enimmillään 1500 potilasta. Huhtikuun 2025 lopussa heitä oli 572 potilasta, joista 420 odotti kirurgian hoitoa ja 95 korva-, nenä- ja kurkkutautien hoitoa (lähinnä kuulokojeita). Tavoitteena on, että erikoissairaanhoidon hoitojonot ovat hoitotakuun mukaisia tämän vuoden aikana. Laskennallisesti kuluvana vuonna lyhennetään hoitojonoja useiden miljoonien eurojen arvoisesti.

Erikoissairaanhoidon tulevien potilaiden määrä on kokonaisuutena laskenut vuoteen 2019 nähden, sillä sekä päivystyspotilaiden määrät että ajanvarauksellisten läheteapotilaiden määrät ovat laskujohdanteisia.

Akuutti24-tulosalueella yhteispäivystyksen käyntimäärät olivat 3 prosenttia alle talousarvion (-3 prosenttia vs. 2024). Vuodesta 2019 alkaen fyysiset käynnit yhteispäivystyksessä ovat vähentyneet noin 40 prosenttia aktiivisen kehittämistyön tuloksena. Yhteispäivystyksessä mediaani läpimenoaika oli 3,4 tuntia (tavoite 4 tuntia). Hetkellisiä ruuhkautumisia on ajoittain, mutta pitkäaikaisia ruuhkia ei ole viime vuosina juuri ollut. Kuvantamisen käyttö yhteispäivystyksessä on pysynyt jokseenkin viime vuoden tasolla (+1 prosenttia).

Päivystyspotilaita ohjataan ja hoidetaan yhä enemmän puhelimitse ja kotikäynnein, jolloin heiltä voidaan ottaa muun muassa laboratoriotutkimuksia. Kotisairaalan lisääntyvä käyttö (+ 4 prosenttia) kuvaa muutosta sekä akuuttipotilaiden hoidossa että muun erikoissairaanhoidon avohoitopainotteisuudessa. Ensihoidon tehtävät ovat edelleen vähentyneet. Ambulanssilla on tuotu yhteispäivystykseen alkuvuonna 1 prosenttia vähemmän potilaita kuin edellisvuonna. Obduktion toiminta on ollut tavanomaista.

Diagnostiset palvelut on tuottanut alkuvuonna noin 47 000 tutkimusta. Kokonaistutkimusmäärä on laskenut edellisvuoteen nähden noin 1 prosenttia. Tulosalueella on kannustettu vähentämään tutkimuksia, joilla ei ole juuri vaikuttavuutta eli joiden tekeminen ei oletettavasti vaikuta potilaan diagnostiikkaan ja hoitoon. Viipalekuvausten vuosikymmeniä jatkunut nousutrendi näyttäisi ainakin toistaiseksi pysähtyneen. Tietokonekuvausten määrä oli korkeimmillaan kaksi vuotta sitten, ja nyt alkuvuonna niiden määrä oli viime vuoden tasolla. Aiemmin jokseenkin säännöllisessä nousussa olleiden magneettikuvausten määrä on nyt laskenut edellisvuoteen nähden 5 prosenttia, vaikka erikoissairaanhoidon polikliinisten kontaktien määrä kasvoi 6 prosenttia. Ultraäänikuvausten määrä väheni 7 prosenttia. Isotooppitutkimusten määrä on nousussa, koska tarkentuva diagnostiikka edellyttää näitä erikoistutkimuksia. Erikoislääkäriavun vuoksi on kuvantamisessa jouduttu käyttämään ostopalveluita. Lausuntojen tekeminen soveltuu hyvin myös etättyöhön.

Lääkehuollon tulosalueella lääkevalmistuserien määrä kasvoi edellisvuoteen nähden merkittävästi (+25 prosenttia) antibioottipumppujen, silmäinjektioiden ja kipukasettien tuotannon lisäämisen myötä. Muilta osin suoriteluvut olivat olennaisin osin edellisvuoden tasolla. Älylääkekaappitoiminnan laajentumisen myötä lääkehuollolla on yhä suurempi rooli osastojen lääkevarastojen ylläpidossa. Syöpätautien ja veritautien lääkehoitojen hallintaan sekä kliinisten yksiköiden ja sairaala-apteekin välisiin lääkeannosten tilaamisiin on otettu käyttöön uusi ohjelmisto.

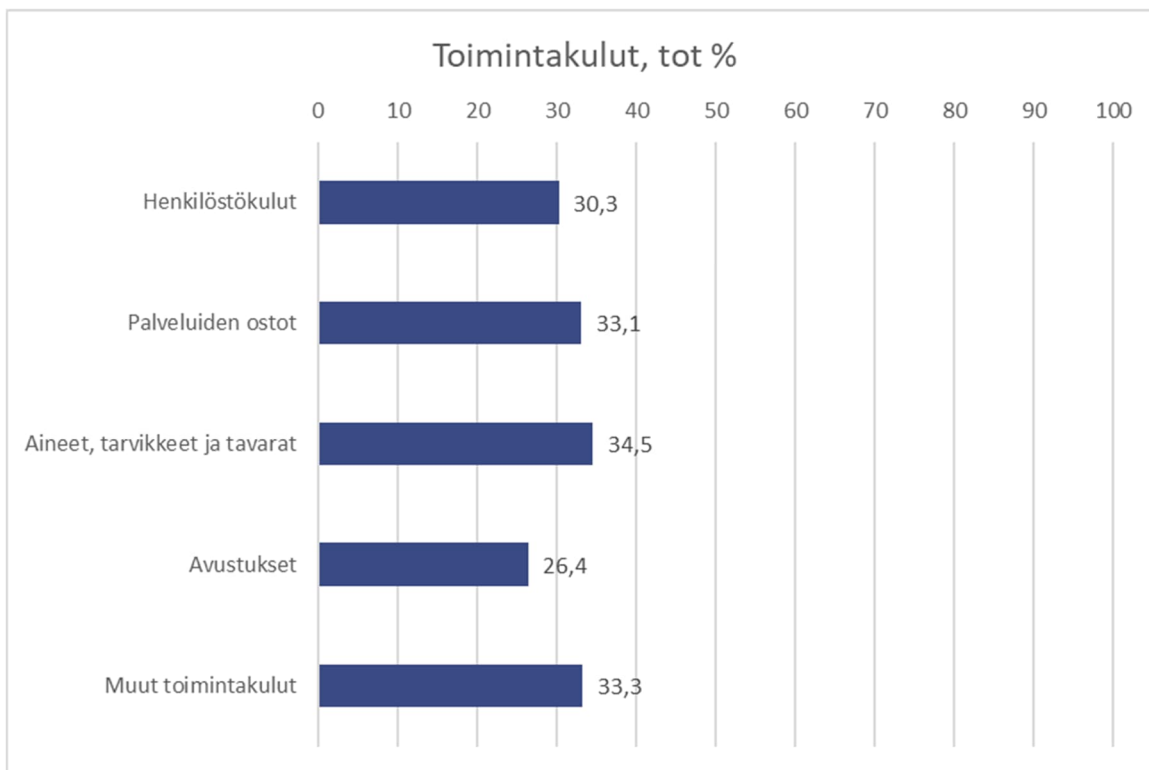
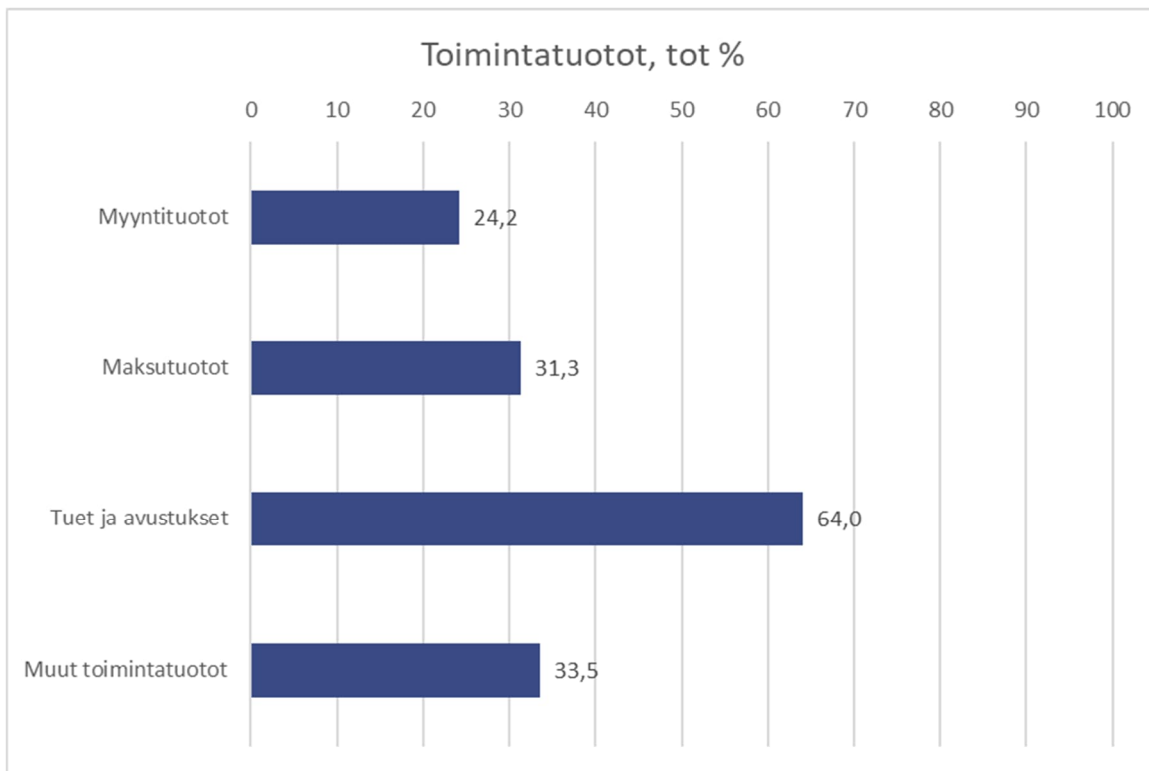
Perusterveydenhuollon vastaanottopalveluita tuotetaan sekä omana tuotantona että pitkäkestoisilla kumppanuusjärjestelyillä. Harjun terveys tuottaa avosairaanhoidon, suun terveydenhuollon ja perustason mielenterveyspalvelut Lahden, Hartolan, Iitin ja Kärkölen asukkaille eli 66 prosentille alueemme väestöstä. Terveystalo vastaa Sysmän peruspalveluiden kokonaisulkoistuksesta. Muiden kuntien alueella (33 prosenttia väestöstä) nämä vastaanottopalvelut olivat hyvinvointialueen tuotantona. Avosairaanhoidossa on jatkunut moniammatillisen tiimimallin kehittäminen ja toimintamallien yhtenäistäminen koko alueella. Osana hoidon jatkuvuuden parantamista on useimmissa oman tuotannon sote-keskuksissa aloitettu alkuvuoden aikana omalääkäri-/omahoitajamalli tiimimallin sisällä. Käyntimäärät ovat alkuvuonna toteutuneet 8 prosenttia yli asetetun talousarviotason, mikä liittyy ennen kaikkea hoitotakuuseen liittyviin kirjausmuutoksiin.

Digiklinikan käyttö on alkuvuonna ollut 17 prosenttia avosairaanhoidon fyysisiin kontakteihin nähden. Hoitotakuu toteutui 94 prosenttia.

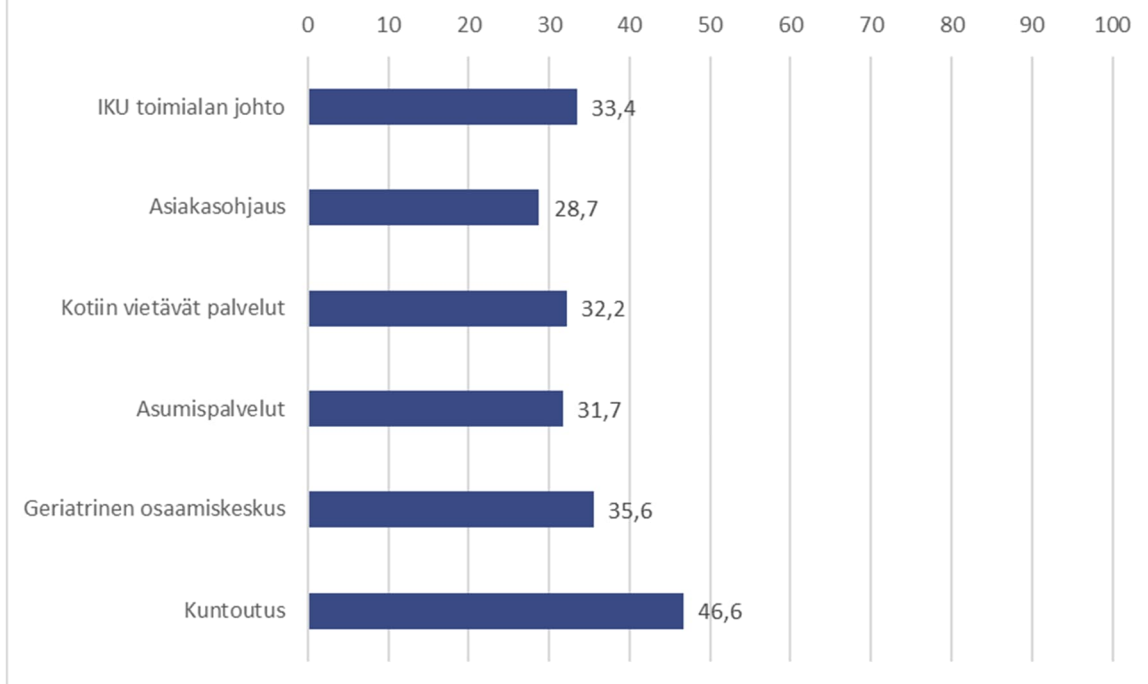
Suun terveydenhuollon vastaanottokäyntejä on ollut 3 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Hoitopolkuja on kehitetty edelleen yhdessä muiden tulosalueiden kanssa. Uudistuneiden toimintamallien myötä jo 99 prosenttia hoitoon hakeutuneista potilaista sai hammaslääkärin vastaanottoajan 90 vuorokauden sisällä.

5.3 Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus

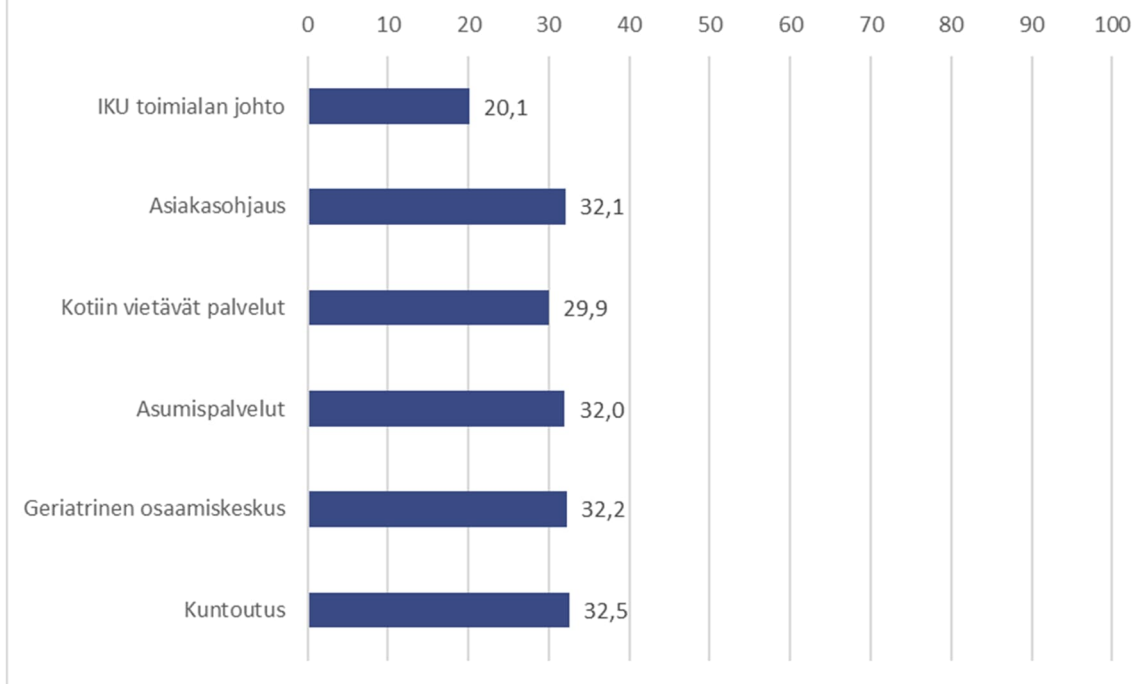
Tuloslaskelma 1 000 €	Voimassa oleva talousarvio 2025	Tot 01 - 04 2025	Tot-%
Toimintatuotot	58 305	18 101	31,0 %
Myyntituotot	4 583	1 109	24,2 %
Maksutuotot	47 317	14 828	31,3 %
Tuet ja avustukset	61	39	64,0 %
Muut toimintatuotot	6 344	2 124	33,5 %
Toimintakulut	-270 425	-85 658	31,7 %
Henkilöstökulut	-130 515	-39 552	30,3 %
Palvelujen ostot	-122 788	-40 598	33,1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 590	-2 622	34,5 %
Avustukset	-4 132	-1 090	26,4 %
Muut toimintakulut	-5 401	-1 796	33,3 %
Toimintakate	-212 120	-67 558	31,8 %
Rahoitustuotot- ja kulut	0	0	0,0 %
Vuosikate	-212 120	-67 558	31,8 %
Poistot ja arvonalentumiset	-13	-5	43,2 %
Tilikauden tulos	-212 133	-67 563	31,8 %

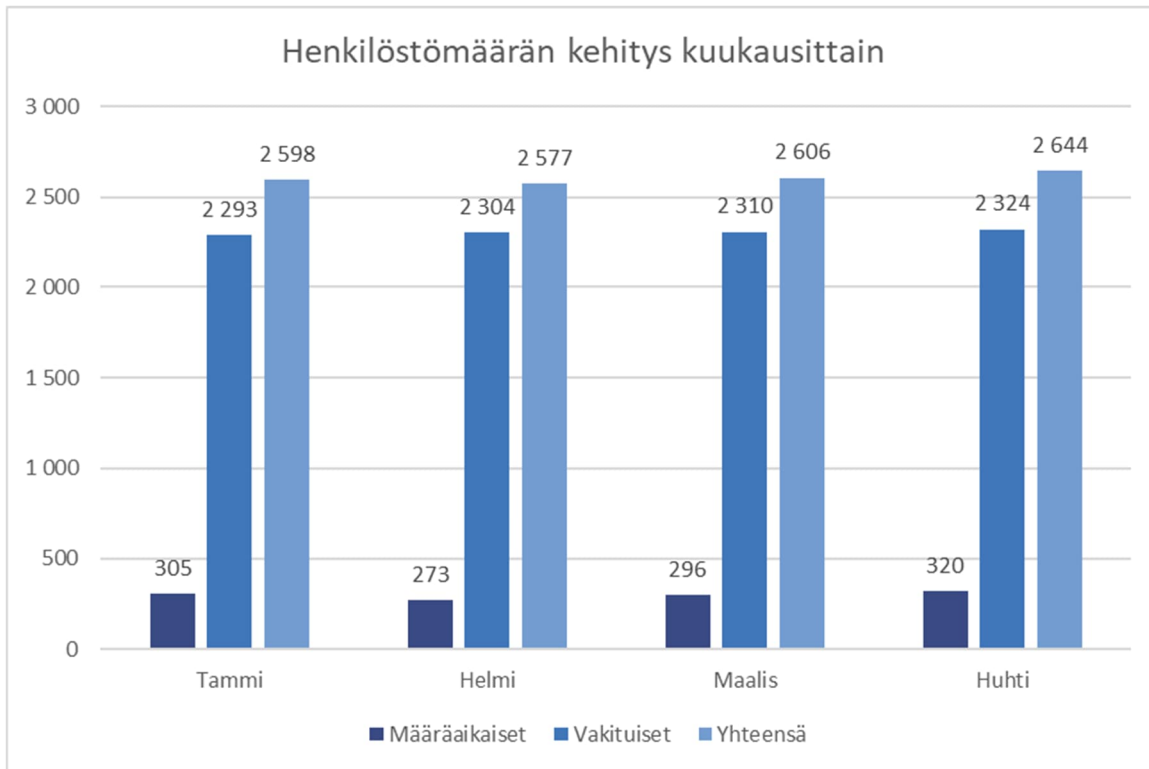

Toimintatuotot tulosalueittain, tot %

Toimintakulut tulosalueittain, tot %

HTV-määrät tulosalueittain

	Talousarvio Kum tot 04-2025		Tot %
IKU toimialan johto	2,0	0,3	15,0
Asiakasohjaus	97,0	31,1	32,1
Kotiin vietävät palvelut	786,5	241,8	30,7
Asumispalvelut	792,5	274,9	34,7
Geriatrinen osaamiskeskus	348,7	113,8	32,6
Kuntoutus	354,9	117,7	33,2

Ikääntyneiden palveluiden ja kuntoutuksen toiminta	TA2025	Toteuma 2025	Toteuma- %
Tuotannon volyymit			
Asiakasohjauksen käynnit	18 000	 6 830	37,9 %
Kotihoidon käynnit *)	2 360 000	 783 499	33,2 %
Ympäri vuorokautisen palveluasumisen asumispäivät *)	674 000	 220 799	32,8 %
Perusterveydenhuollon vuodeosastojen hoitopäivät	95 700	 30 998	32,4 %
Kotihoidon lääkäripalvelujen käyntisuoritteet	22 000	 8 420	38,3 %
Geriatrian poliklinikan käyntisuoritteet	13 450	 4 454	33,1 %
Kuntoutuksen käyntisuoritteet	192 000	 64 834	33,8 %
Muut tunnusluvut			
Kotihoidon välitön asiakastyöaika, lähihoitajat	vähintään 58 %	 56,4 %	
Asumispalveluyksiköiden käyttöaste, ympärivrk palveluasuminen	vähintään 95 %	 97,0 %	
Akuuttiosastojen keskimääräinen hoitoaika	alle 17 vrk	 17,6	
Kotiutukseen päättävien hoitjaksojen osuus	71 %	 70,2 %	
Kuntoutuksen käyntisuoritteet / nettotyöpanos	vähintään 836	 803	
Hyvinvointialueen sitovat tavoitteet			
Palvelutarpeen arviointi	alle 7 arkipäivää	 5,6	
Palvelujen saatavuus vireillepanosta palveluun pääsyyn, ympärivuorokautinen palveluasuminen	alle 90 vrk	 19	
Terveystieteiden lakisääteiset hoitopääsajat toteutuvat	kyllä/ei	 ei	
Väestöennusteeseen suhteutetut 75 vuotta täyttäneiden palvelurakennemittarit:			
Kotona asuvien osuus	vähintään 94 %	 94,4 %	
Säännöllisen kotihoidon kattavuus	enintään 10 %	 8,7 %	
Yhteisöllisen asumisen kattavuus	vähintään 0,7 %	 0,5 %	
Ympäri vuorokautisen palveluasumisen kattavuus	enintään 6 %	 5,6 %	

*) sisältää hyvinvointialueen oman palvelutuotannon ja muut palveluntuottajat

Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus, toimialajohtajan katsaus

Toimialalla toimintatuottojen ennuste jää alle talousarvion 3,6 miljoonaa euroa. Tämä johtuu siitä, että toimialalle lisättiin tuloennustetta vuoden 2025 talousarviossa. Myyntituottojen talousarvio on liian suuri Valtiokonttorikorvaustuottoihin nähden, koska talousarviota laadittaessa ei oltu huomattu vuoden 2024 aikana syntyneitä virhettä, mikä vääristi talousarvio 2025 lähtötilannetta. Asiakasmaksutuottojen arvioidaan jäävän alle talousarvion reilut 3,0 miljoonaa euroa. Ennusteessa on huomioitu tulokertymäarvio uusista palveluiden piiriin tulevista asiakkaista kotihoidossa, yhteisöllisessä asumisessa ja ympärivuorokautisessa palveluasumisessa. Ennusteeseen on arvioitu terveydenhuollon palveluissa maksukaton täyttymisen vaikutus sekä kesäajan toiminnan supistumisen vaikutus.

Toimintakulujen ennuste ylittää talousarvion 5,2 miljoonalla eurolla. Erilliskorvausten ja määräaikaisten työntekijöiden henkilöstökuluennusteet ylittävät talousarvion useammalla tulosalueella. Maksetut lisä- ja ylityökorvaukset kuitenkin vähenivät edellisvuoteen nähden 210 000 eurolla. Vuokrahenkilöstön käyttö Temporen kautta väheni edellisvuoteen verrattuna 186 000 eurolla. Henkilöstömäärä on toimialalla vähentynyt edellisvuoteen verrattuna 33 henkilöllä. Henkilötyövuodet ovat vähentyneet 6,5 henkilötyövuotta vuoden 2024 vastaavaan aikaan verrattuna. Terveysperusteisia poissaoloja toimialalla oli 27,4 poissaolopäivää henkilötyövuotta kohden, mikä on varsin korkea luku. Alkuvuoden aikana on käynnistetty hanke, missä terveysperusteisiin poissaoloihin paneudutaan ja etsitään keinoja niiden vähentämiseksi.

Palvelujen ostojen ennuste ylittää talousarvion 3,7 miljoonalla eurolla. Ennusteessa on arvioitu vuoden aikana palvelujen piiriin tulevan uusia asiakkaita 46, joista kotihoitoon ja yhteisölliseen asumiseen 30 asiakasta ja ympärivuorokautiseen palveluasumiseen 16 asiakasta. Kyseiset asiakasmäärät on arvioitu tulevan ostopalveluihin. Ennuste on maltillinen. Huomionarvoista on se, että vuoden 2025 alusta on sovittu, että toimiala järjestää kaiken ikäisten kotihoidon palvelut. Ennusteessa on huomioitu vain ikääntyneiden asiakkaiden ennuste, koska muiden asiakkuuksien, ennustaminen on käytännössä mahdotonta. Tiliryhmässä aineet, tarvikkeet ja tavarat ylitysennuste on 360 00 euroa, mikä johtuu lääkinällisen kuntoutuksen apuvälineiden määrän kasvusta. Suurimmat kasvut kohdistuvat CPAP laitteisiin (ylipainehengityshoitoalaite), kuulolaitteisiin sekä liikkumisen apuvälineisiin. Muut toimintakulut ennustetaan ylittävän talousarvion 100 000 eurolla, mikä johtuu heinäkuussa käynnistyvän uuden yhteisöllisen asumisen kohteen vuokratulusta.

Asiakasohjauksessa palvelutarpeen arvio toteutuu 5,6 arkipäivässä ja palvelujen saatavuus vireillepanosta palveluun pääsyyn ympärivuorokautisessa palveluasumisessa toteutuu 19 vuorokaudessa, eli asiakkaat eivät joudu jonottamaan palveluun pääsyä. Väestöennusteeseen suhteutetut 75 vuotta täyttäneiden palvelurakennemittarit toteutuvat pääosin hyvin. Kotona asuvien osuus yli 75-vuotiaasta väestöstä on 94,4 prosenttia. Säännöllisen kotihoidon kattavuus oli 8,7 prosenttia, ympärivuorokautisen palveluasumisen kattavuus 5,6 prosenttia ja yhteisöllisen asumisen kattavuus 0,5 prosenttia.

Terveydenhuollon lakisääteiset hoitopääsyt toteutuvat suurimmaksi osaksi hyvin, mutta fysiatriassa 2 potilasta odotti hoitoon pääsyä yli 90 vuorokautta ja geriatrisen poliklinikan ylitys koski 11 asiakasta. Myös 82 lasten ja nuorten kuntoutuksen lapsiasiakasta joutuvat odottamaan hoitoon pääsyä osittain yli 90 vuorokautta Tilanne on kuitenkin parempi verrattuna vuoden 2024 tilanteeseen.

Perusterveydenhuollon vuodeosastojen hoitopäivät toteutuivat hieman alle suunnitellun. Potilaiden hoitoisuus on kasvanut selkeästi ja noroepidemioiden pitkittävät hoitajaksoja. Lisäksi osastoja jouduttiin suluttamaan noroepidemian vuoksi. Hoitajaksojen kesimääräinen aika oli alkuvuonna 17,6 vuorokautta ja vaihteluväli osastoittain 12,9-19,6 vuorokautta. Ylipaikat olivat käytössä lähes koko alkuvuoden ajan. Potilaiden siirtoviive erikoissairaanhoidosta oli alle 2 vuorokautta. Kotiutukseen päätyvien hoitajaksojen osuus oli 70,2 prosenttia.

Kuntoutuksen käyntisuoritteet jäivät hieman alle tavoitteen. Kuitenkin avopalvelujen osalta toiminta toteutui pääosin suunnitellusti. Kuntoutuksessa erikoissairaanhoidon palveluja on muotoiltu uudelleen, johtuen erikoissairaanhoidon toimintakäytäntöjen uudistamisesta.

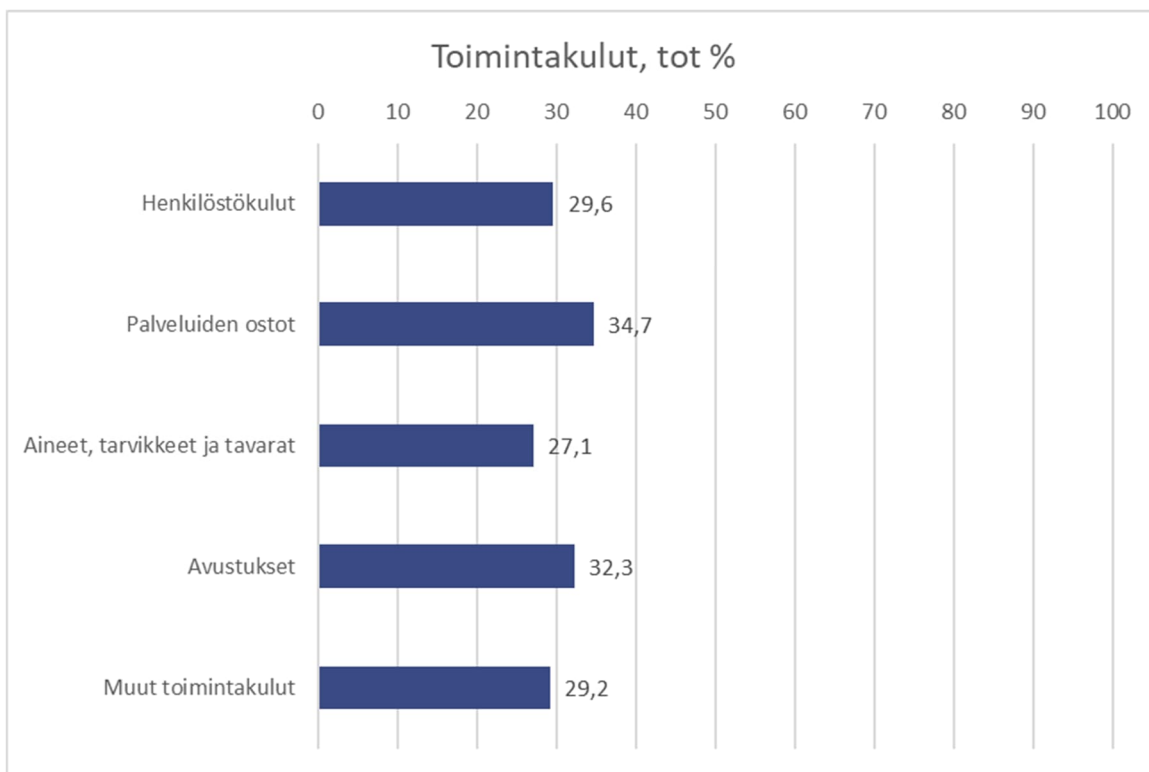
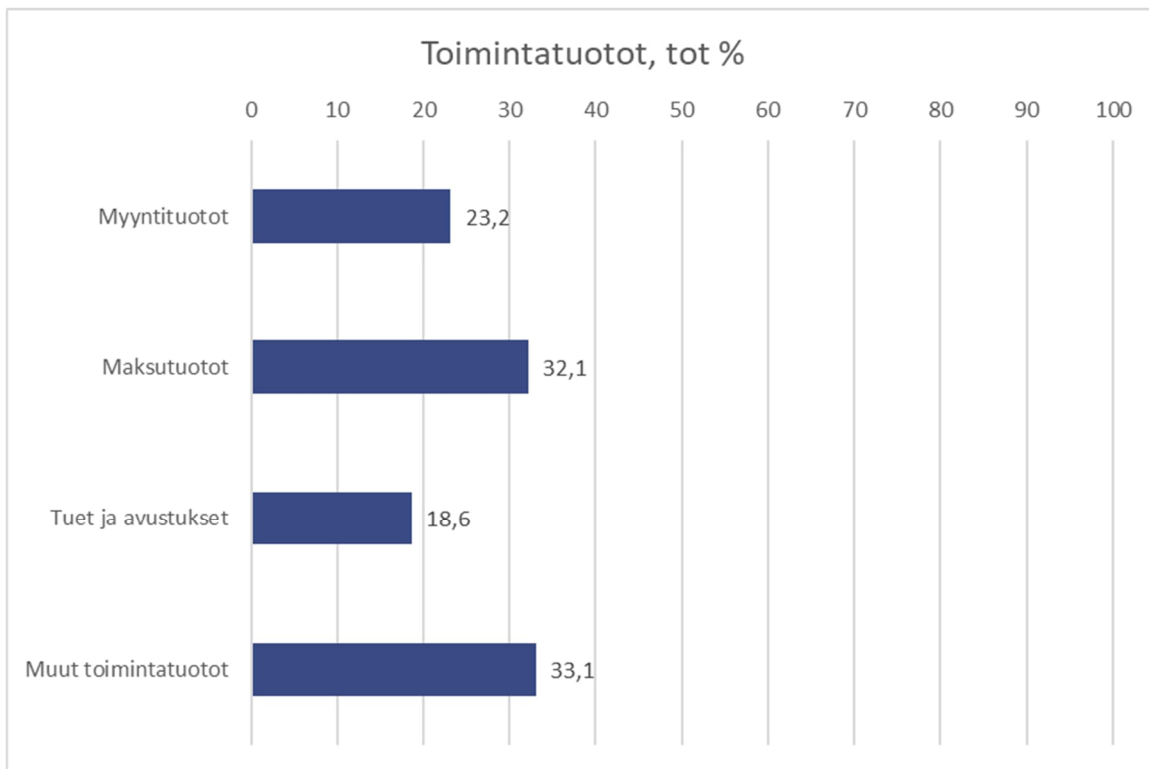
Oman tuotannon asumispalvelujen käyttöaste oli 97 prosenttia. Asumispäiväkertymän ennustetaan jäävän alle tavoitteen, koska asuntoja on ollut tyhjiään huoneistojen remonttien vuoksi. Uuden asiakkaan muuttoaika on 4,7 vuorokautta. Arviointi- ja kuntoutuspaikoilla olevien asiakkaiden kotiutumisprosentti oli 30 prosenttia, mikä kertoo siitä, että asiakkaiden hoitoisuus ja palvelutarve on ollut runsas.

Oman tuotannon kotiin vietävissä palveluissa asiakasmäärä on hieman laskenut. Asiakkaiden hoitoisuus on kasvanut. Kotihoidon välitön asiakastyöaika lähihoitajilla oli maaliskuussa 56,4 prosenttia. Huhtikuun luku ei raportointiaikaan ollut saatavilla. Lääkeautomaatteja oli 34 prosentilla kaikista oman palvelutuotannon kotihoidon asiakkaista, eli käyttäjämäärä on kasvanut. Kuvapuhelinpalvelu oli käytössä 10 prosentilla asiakkaista. Tässäkin käyttäjämäärä on kasvanut. Kotiin vietävissä palveluissa terveysperusteiset poissaolot olivat huhtikuussa 36,3 poissaolopäivää henkilötyövuotta kohden. Määrä on erittäin korkea.

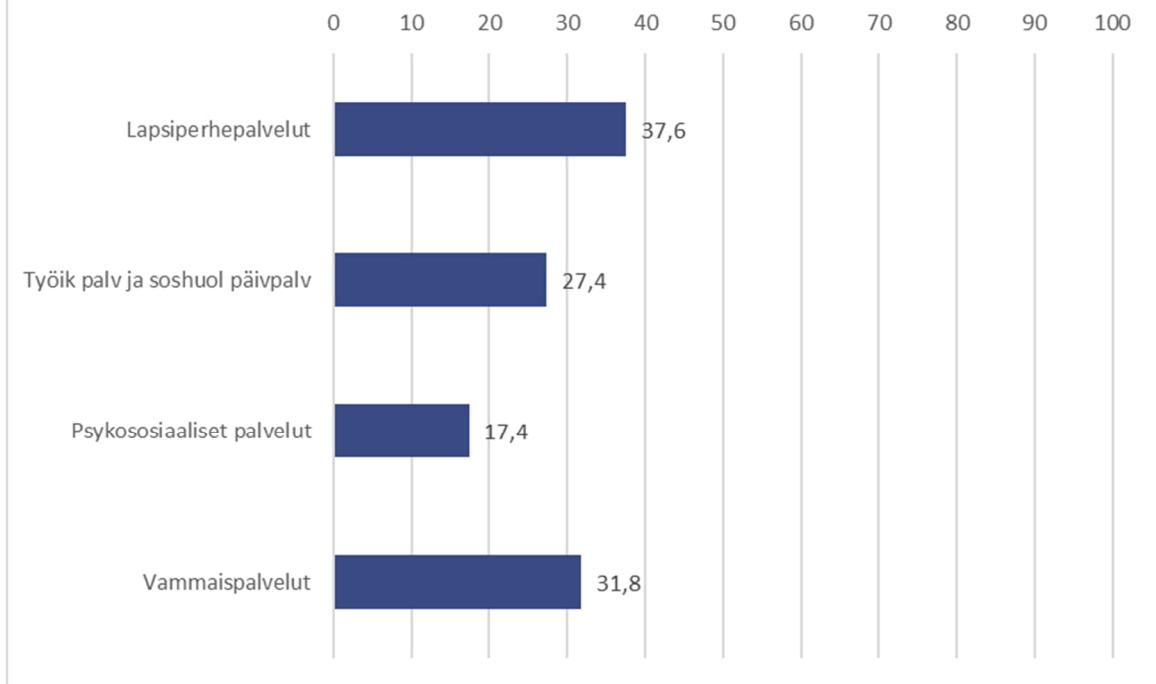
Omassa palvelutuotannossa tehtiin suunnitelmallisia valvontakäyntejä 16 ja ostopalvelujen valvonnassa 23 käyntiä. Jälkikäteisvalvontaa omaan palvelutuotantoon tehtiin 3 käyntiä ja ostoihin ei lainkaan. Auditointeja (kirjaamisen auditoinnit) omaan palvelutuotantoon tehtiin 25.

5.4 Perhe- ja sosiaalipalvelut

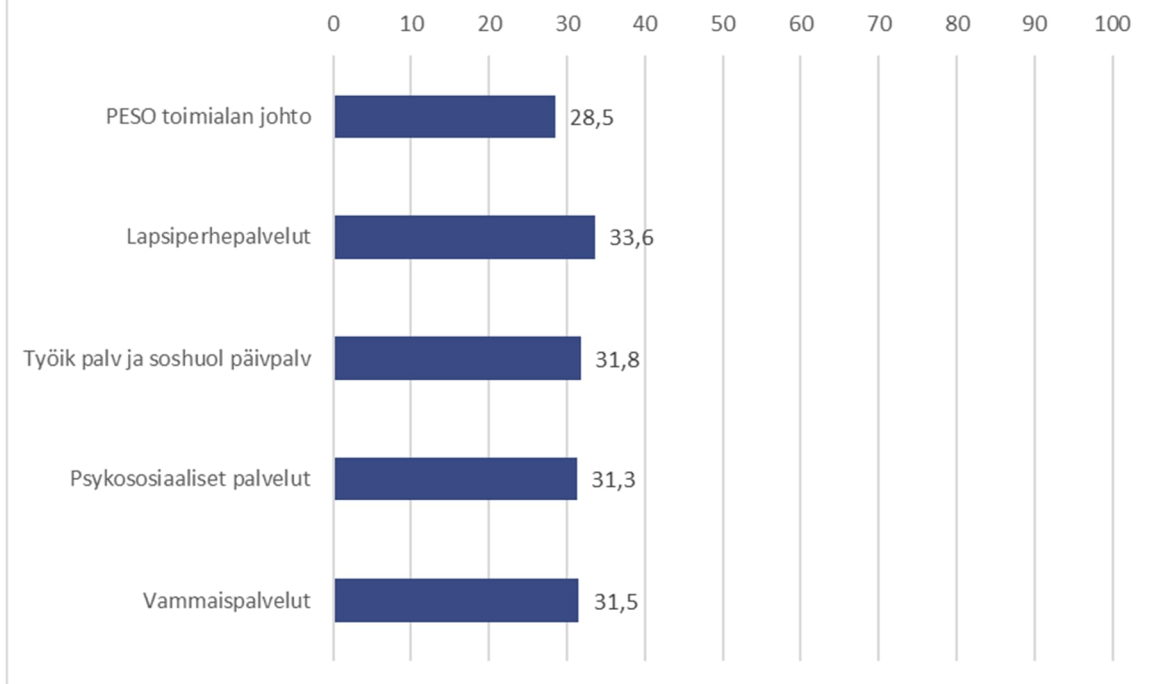
Tuloslaskelma 1 000 €	Voimassa oleva talousarvio 2025	Tot 01 - 04 2025	Tot-%
Toimintatuotot	23 589	6 714	28,5 %
Myyntituotot	9 191	2 130	23,2 %
Maksutuotot	10 358	3 329	32,1 %
Tuet ja avustukset	563	105	18,6 %
Muut toimintatuotot	3 477	1 150	33,1 %
Toimintakulut	-250 653	-80 691	32,2 %
Henkilöstökulut	-114 907	-34 029	29,6 %
Palvelujen ostot	-126 520	-43 869	34,7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 706	-734	27,1 %
Avustukset	-5 013	-1 618	32,3 %
Muut toimintakulut	-1 507	-441	29,2 %
Toimintakate	-227 064	-73 977	32,6 %
Rahoitustuotot- ja kulut	0	-1	0,0 %
Vuosikate	-227 064	-73 979	32,6 %
Poistot ja arvonalentumiset	-65	-24	37,3 %
Tilikauden tulos	-227 129	-74 003	32,6 %

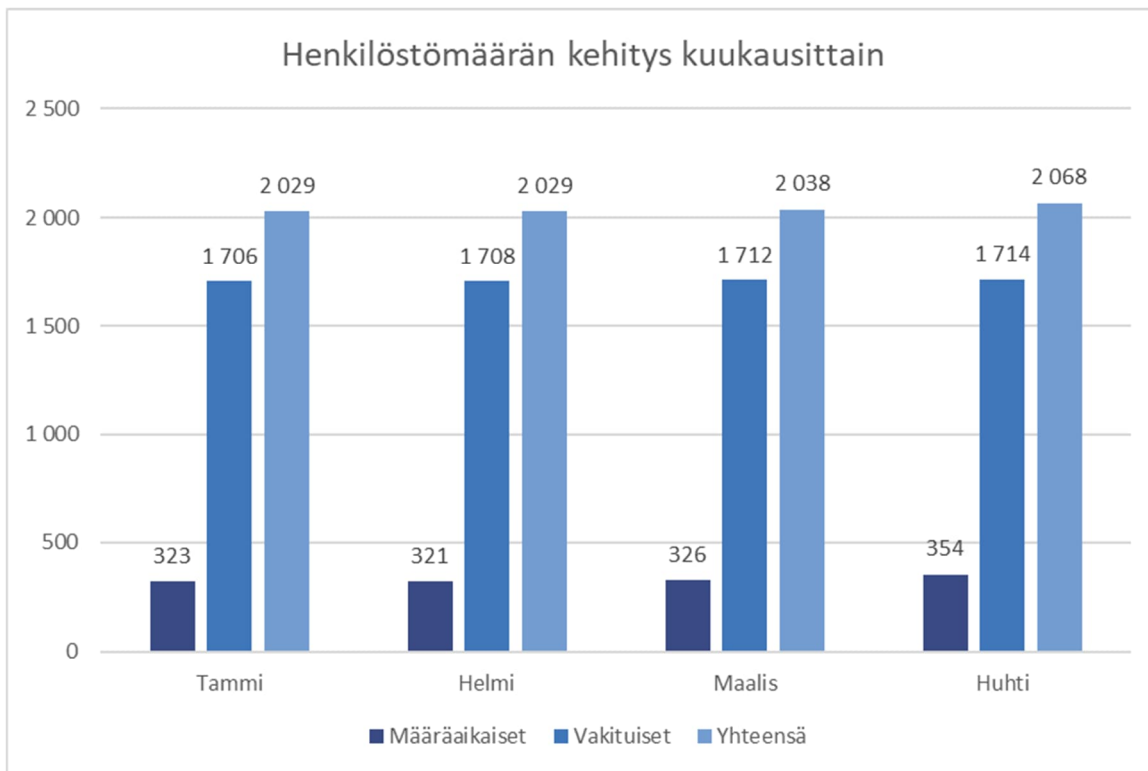

Toimintatuotot tulosalueittain, tot %

Toimintakulut tulosalueittain, tot %

HTV-määrät tulosalueittain

	Talousarvio Kum tot 04-2025		Tot %
PESO toimialan johto	9,2	3,2	34,8
Lapsiperhepalvelut	639,0	205,8	32,2
Työik palv ja soshuol päiväpalv	214,8	71,5	33,3
Psykososiaaliset palvelut	411,1	127,3	31,0
Vammaispalvelut	663,9	207,5	31,3

Perhe- ja sosiaalipalveluiden toiminta	TA2025	Toteuma 2025	Toteuma %
Oman tuotannon laskutusvolyymit			
Perhe- ja sosiaalipalveluiden käynnit ja sähköinen asiointi			
Lapsiperhepalvelut	219 050	75 243	34,3 %
Sähköisen asiointin osuus	6 %	5 %	
Työikäisten palvelut	65 390	22 591	34,5 %
Sähköisen asiointin osuus	11 %	11 %	
Psykososiaaliset palvelut	131 440	44 849	34,1 %
Sähköisen asiointin osuus (pth + sos)	7 %	7 %	
Vammaispalvelut	43 433	11 238	25,9 %
Sähköisen asiointin osuus	11 %	9 %	
Perhe- ja sosiaalipalveluiden asumis-, hoito- ja toimintapäivät			
Lapsiperhepalvelut	14 500	4 095	28,2 %
Työikäisten palvelut	62 400	20 696	33,2 %
Psykososiaaliset palvelut	19 450	6 795	34,9 %
Vammaispalvelut	215 209	68 746	31,9 %
Oman- ja ostopalvelutuotannon laskutusvolyymit			
Psykiatrian käynnit (esh)	124 650	41 522	33,3 %
Psykiatrian hoitopäivät (esh)	31 550	10 592	33,6 %
Mielenterveys- ja päihdepalveluiden ympärivuorokautisen asumisen asumispäivät	56 000	17 795	31,8 %
Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten ja nuorten (0-20 v.) hoitopäivät lastensuojelussa	185 300	66 191	35,7 %
Vammaispalveluiden ympärivuorokautisen asumisen asumispäivät	197 311	61 333	31,1 %
Muut tunnusluvut			
Psykiatrian vuodeosastojen kuormitus (%)	93 % - 96 %	98,2 %	
Hyvinvointialueen sitovat tavoitteet			
Toimeentulotuen käsittely 7 arkipäivän aikana	100 %	99,6 %	
Lapsiperhepalvelujen hakemusten ja ilmoitusten käsittely 7 arkipäivän aikana	100 %	99,9 %	
Lapsiperhepalvelujen palvelutarpeen arviointien valmistuminen 3kk aikana	100 %	75,8 %	
Vammaispalvelujen hakemusten ja ilmoitusten käsittely 7 arkipäivän aikana	100 %	93,0 %	
Tuetusti asuvien osuus kehitysvammaisten asumispalveluissa	≥ 27,5 %	28,9 %	
Opiskeluhuollon kuraattorin tai psykologin kanssa keskustelu 7 arkipäivän aikana	100 %	ei saatavilla	
Psykiatrian ensikäyntien hoitotakuun ylittäneiden osuus	0 %	0,0 %	
Nuorisopsykiatrian ensikäyntien hoitotakuun ylittäneiden osuus	0 %	0,0 %	
Lastenpsykiatrian ensikäyntien hoitotakuun ylittäneiden osuus	0 %	0,0 %	
Kodin ulkopuolelle sijoitettujen 0-17 vuotiaiden osuus vastaavan ikäisestä väestöstä	<TP2024	0,1 %	
Laitoshoidon osuus kaikista hoitovuorokausista lastensuojelussa	<TP2024	-1,7 %	
Ympärivuorokautisen ja yhteisöllisen miepä- asumisen asumispäivien määrä	<TP2024	-5,2 %	

Perhe- ja sosiaalipalvelut, toimialajohtajan katsaus

Toimialan talousarvion arvioidaan toteutuvan 8,4 miljoonaa euroa alijäämäisenä. Toimintatuottojen arvioidaan toteutuvat noin 1,1 miljoonaa euroa talousarviota pienempänä. Toimintatuottojen ennustetta heikentää merkittävästi 0,7 miljoonan euron hyvityslasku. Toimintakulujen arvioidaan ylittävän noin 7,3 miljoonaa euroa. Palvelujen ostojen ylitys 8,5 miljoonaa euroa aiheutuu erityisesti asiakaspalvelujen ostojen ylityksestä. Ylitys johtuu asiakkaiden lisääntyneistä tuen tarpeista ja hintojen korotuksista. Myös työvoiman vuokraus, vammaiskuljetukset ja kotitalouksille annettavat avustukset ylittivät. Ostopalvelujen tarvetta ei ole kyetty vähentämään. Palvelujen ostoihin on vuodelle 2025 varattu noin 126,5 miljoonaa euroa (tilinpäätös 2024 131,2). Toimialan sopeutustoimenpiteitä on käynnistetty ja uusien säästökohteiden etsimistä jatketaan.

Lainsäädäntömuutosten toimeenpanon suunnittelun ja toteutuksen ohella omavalvonnan kehittäminen ja valmiussuunnittelu ovat jatkuneet. Vuoden 2025 aikana luodaan valmiudet valvontalain edellyttämälle rekisteröitymiselle. Kirjaamiskäytäntöjen kehittäminen, kansallisten sosiaalihuollon kirjaamisohjeiden jalkautus sekä rakenteellisen sosiaalityön kehittäminen on jatkunut. Sosiaalihuollon kirjaamiskoulutus (2025-2026) käynnistyi yhteistyössä LAB-ammattikorkeakoulun kanssa.

Lapsiperhepalveluissa on jatkettu palvelurakenteen muutostyötä sekä ilmiöpohjaisen budjetoinnin toimeenpanoa. Terapiatakuun (1.5.2025-) toimeenpanon valmistelua on tehty alkuvuoden aikana. Myös alaikäisten mielenterveyspalvelujen kehittämistyö on jatkunut. Tammi-huhtikuun aikana tehtiin 2.755 lastensuojeluilmoitusta ja hakemusta. Laskua edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan oli 3,4 prosenttia. Käsittelyajat ovat parantuneet alkuvuoden aikana. Vireille tulleista asioista 99,9 prosenttia käsiteltiin 7 arkipäivän aikana. Palvelutarpeen arvioinneista 75,8 prosenttia valmistui 3 kk:n määräajassa. Huhtikuussa toteumaprosentti oli 80,1 prosenttia. Myös Perhesosiaalityön asiakassuunnitelmien peittävyys on parantunut merkittävästi vuoden takaisesta. Kodin ulkopuolelle sijoitettujen määrä (634) oli viime vuoden vastaavan ajankohtaa korkeammalla tasolla (+1,9 prosenttia). Hoitopäivät ovat kasvaneet 3,6 prosenttia. Laitoshoidon hoitopäivien määrä oli viime vuoden tasolla. Laitoshoidon osuus hoitopäivistä oli tammi-huhtikuussa 44 prosenttia. Perhekuntoutuksen asiakasmäärä ja hoitopäivät kasvoivat merkittävästi alkuvuodesta. Perhekuntoutuksella kyetään vähentämään kodin ulkopuolisen sijoituksen riskiä.

Työikäisten ja sosiaalihuollon päivystyspalvelut -tulosalueen toimintaan sisältyy monenlaisia muutospaineita. Huoli-ilmoitusten kasvu on jatkunut alkuvuoden 2025. Tuen tarpeet näkyvät myös taloudellisen tuen palvelujen kasvavina tarpeina. Sosiaalisen kuntoutuksen ja kuntouttavan työtoiminnan kehittämissuunnitelmien toimeenpano on käynnistynyt. Päiväkeskustoimintaa on toteutettu vuoden 2025 alusta hyvinvointialueen omana toimintana ja kehitetty asiakasohjauksen jalkautuvia palveluja päiväkeskukseen. TYM-sopimus valmisteltiin työllisyysalueiden ja Kelan kanssa. Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaana oli 801 henkilöä (=palvelun piirissä alkuvuonna). Sosiaalisessa kuntoutuksessa oli yhteensä 483 asiakasta. Täydentävää ja ehkäisevää toimeentulotukea sai yhteensä 940 kotitaloutta. Toimeentulotukihakemuksista 99,6 prosenttia käsiteltiin 7 arkipäivän kuluessa. Toimeentulotuen soveltamisohjeet on tarkistettu ja niissä on huomioitu muun muassa Lasten ja nuorten harrastustoiminnan tukemisen edistäminen osana ilmiöpohjaista budjetointia. Sosiaalista luottoa on myönnetty neljä luottoa 30.4.2025 mennessä. Nuorten aikuisten palvelujen kehittämistyö jatkui osana Kestävän kasvun (RRP) hanketta. Sosiaalipäivystyksen käynnit (4406) kasvoivat 17,4 prosenttia edellisen vuoden vastaavaan verrattuna. Yhteistyössä Lahden kaupungin kanssa toteutettava Pitkäaikaisasunnottomuuden vähentäminen Lahdessa 2025–2027 -hanke sai rahoituksen. Hanke on käynnistynyt huhtikuussa.

Psykososiaalisissa palveluissa hoitotakuu toteutui hyvin kaikilla psykiatrian erikoisaloilla. Alaikäisten terapiajonojen purkaminen jatkui henkilöstön lisätyönä ja jonon purkua toteutetaan myös osana ilmiöpohjaista budjetointia. Läheteitä oli edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna vähemmän kaikilla psykiatrian erikoisaloilla. Lasten ja nuorten perustason mielenterveyspalvelujen kehittämistyöllä ja uuden palvelumallin mukaisella toiminnalla on kyetty vähentämään lasten- ja nuorisopsykiatrian tarvetta. Sekä psykiatrian käynnit (-4,8 prosenttia) että hoitopäivät (-6,2 prosenttia) olivat pienemmät viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Lääkärtilanne on

edelleen haasteellinen. Tilannetta on kyetty helpottamaan tehtävärakenteiden kehittämisellä (hoitokoordinaattorit ja asiantuntijahoitajat), mikä on helpottanut lääkärien työpaineita. Oman mielenterveyskuntoutujille suunnatun asumisyksikön perustamishanke etenee. Yksikkö aloittaa toimintansa keväällä 2026. Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien ympärivuorokautista asumista on kyetty edelleen vähentämään. Kotiin vietävien palvelujen asiakasmäärä on kasvanut vuoden aikana lähes 20 prosenttia.

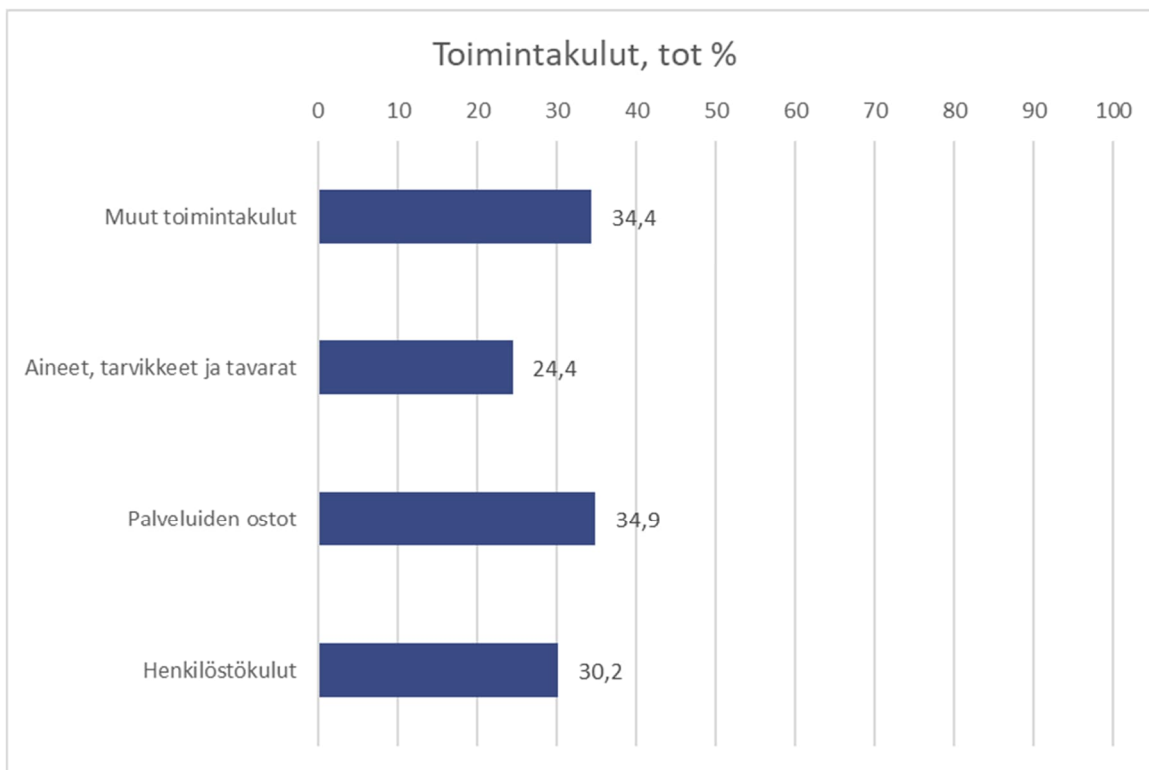
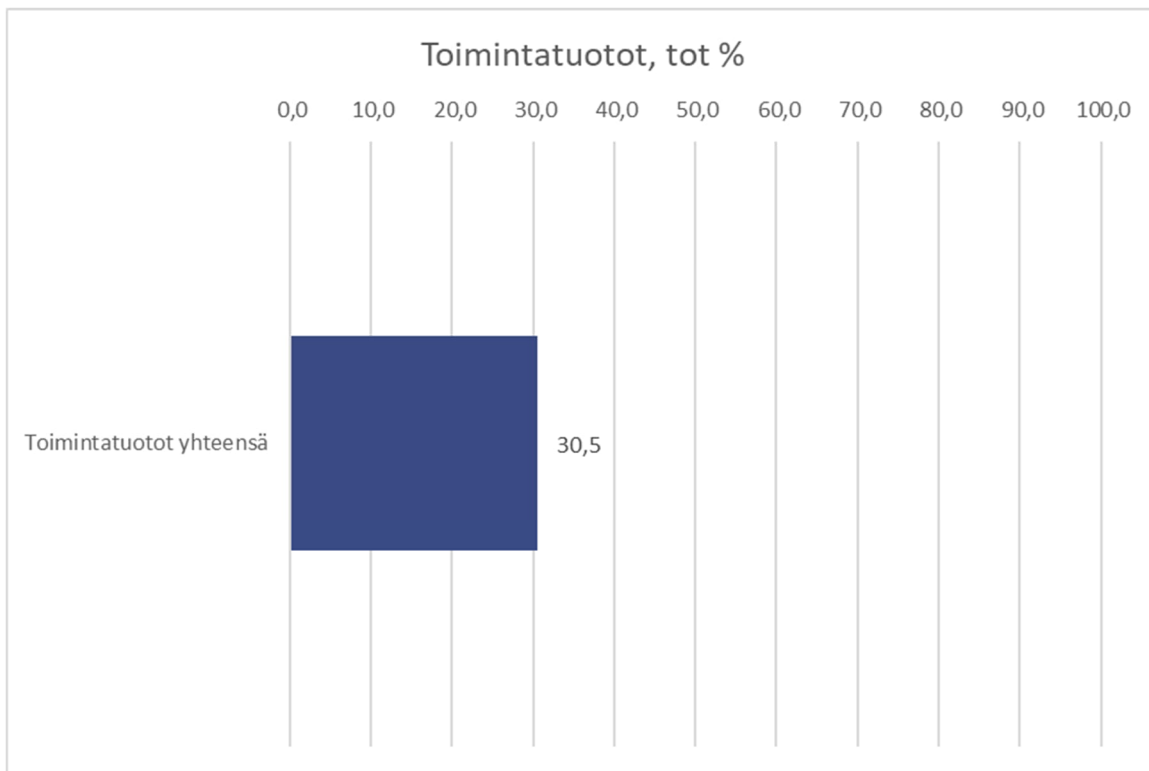
Vammaispalvelujen toiminnan keskiössä on ollut uuden vammaispalvelulain (1.1.2025-) toimeenpano. Vammaispalvelujen soveltamisohjeet tarkistettiin uuden lain mukaisiksi ja ne tulivat voimaan 1.5.2025 alkaen. Vammaispalvelujen kehittämissuunnitelman toimeenpanoa on jatkettu. Sosiaalihuollon henkilökuljetusten välityskeskuspalvelu on kilpailutettu. Henkilökohtaisen avun ja erityisen osallisuuden tuen kilpailutus on käynnistynyt. Vammaispalvelujen hakemuksista ja ilmoituksista 93 prosenttia käsiteltiin 7 arkipäivän aikana. Vammaispalvelujen ympärivuorokautisissa asumispalveluissa asiakasmäärä oli alkuvuoden aikana 460 asiakasta ja yhteisöllisessä asumisessa 155 asiakasta. Tuetusti asui 201 asiakasta. Henkilökohtaisen avun asiakkaana oli alkuvuoden aikana 725 asiakasta (+ 1 prosenttia). Vammaispalvelulain kuljetuspalveluasiakkaita oli 3.166 ja alle 65-vuotiaita omaishoidontuen saajia 363.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ja yhdyspintatyön yksikössä on valmisteltu hyvinvointiraportti ja alueellinen laaja hyvinvointikertomus. Alueellisen hyvinvointisuunnitelman (2025-2029) laatiminen on käynnistynyt. Hyte-tietojohdattamisen työpöydän hankinta on toteutettu. Yksikössä hahmoteltiin hyte-kertoimen tilannekuvia. Hyte-hoitajat ovat toteuttaneet elintapaohjaukseen liittyviä ryhmiä riskiryhmiin kuuluville. Luustoterveyden edistämiseksi tarjottiin koulutusta asiakkaille ja ammattilaisille. Palvelutarjotin on julkaistu 1.4.2025. Lähisuhdeväkivallan varhaisen tunnistamisen ja puheeksi oton toimintamallin kehittäminen aloitettiin vammaispalveluissa. Pätevässä sijaitsevaan Ehkäisevän työn edelläkävijä -koulutukseen lisättiin itsemurhien ehkäisy -osio. Liikuntaneuvoja on tuettu kirjaamiskäytännöissä. Uusia Talotsemppareita koulutettiin ja Kotikulmilla-ryhmien toimintaa tuettiin. Move-polkuun liittyvä laaja-alainen yhteistyö käynnistyi. Järjestöneuvottelukunnan edustajien taustaverkostoille on toteutettu kysely. Järjestöavustukset myönnettiin avustussäännön mukaisesti. Ruoka-apuhankkeen koordinointi on jatkunut ja Osallisuuden Voima-hanke käynnistynyt.

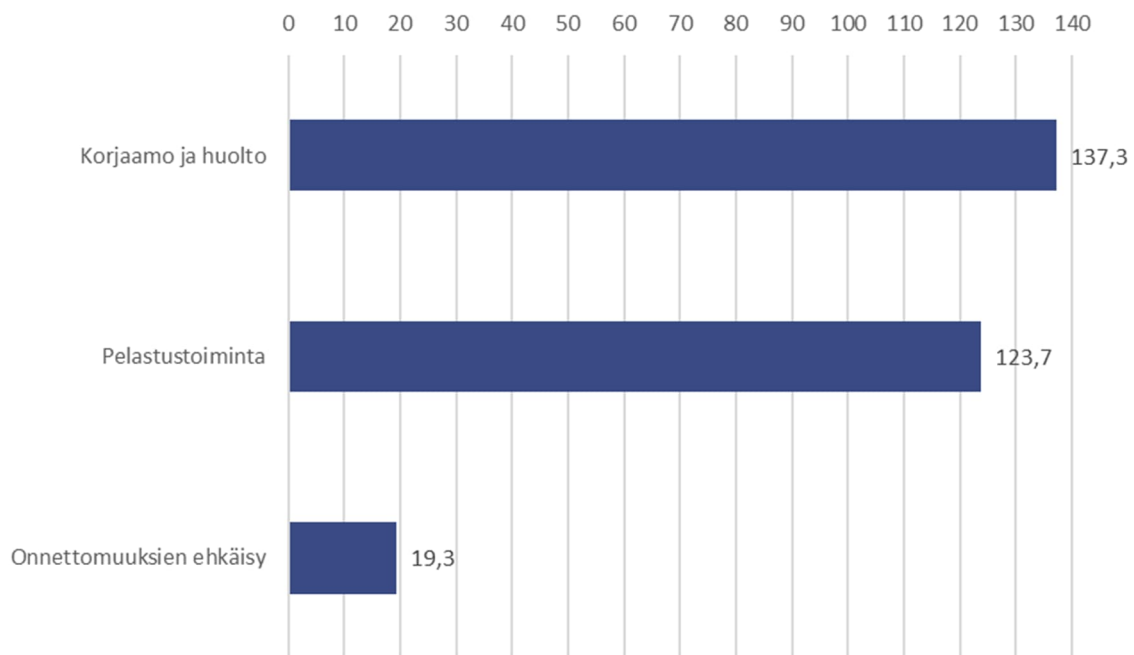
Rekrytointivaikeudet ovat helpottaneet toimialan kaikilla tulosalueilla, mikä edistää merkittävästi tavoitteiden toteutumisen saavuttamista ja rakennemuutostyötä. Erityisen merkityksellistä on ollut sosiaalityöntekijätilanteen parantuminen. Henkilöstön saatavuuden parantuminen ja oman toiminnan laajentuminen vuonna 2024 näkyy henkilöstömäärän kasvuna. Uuden asiakaspalautejärjestelmän myötä asiakaspalautteita on saatu merkittävästi aikaisempaa enemmän (845). Suosittelemiseksi (NPS) on hyvällä tasolla (77). Hyvinvointialueen henkilöstöohjelman toimeenpanoa on jatkettu toimialalla. Terveysperusteiset poissaolot olivat tammi-huhtikuussa 20 kalenteripäivää/henkilötyövuosi (tammi-huhtikuu 2024 19,4 kalenteripäivää/henkilötyövuosi). Henkilöstön työssäjaksamisen ohella merkittävimmät riskit liittyvät toimitilakysymyksiin ja -hankkeisiin sekä lainsäädäntö- ja kehittämishankkeiden toimeenpanoon ja asiakastarpeiden kehitykseen. Työllisyystilanteen heikentyminen ja sosiaaliturvaan kohdistuvat säästöt lisäävät toimialan palvelujen tarvetta. Lainsäädäntömuutoksiin sisältyy myös talouden ennustamisen haasteita. Merkittävä taloudellinen riski on myös se, mikäli alueelle asumispalveluihin sijoitetut muiden hyvinvointialueiden asiakkaat ryhtyvät muuttamaan kotikuntiaan Päijät-Hämeeseen.

5.5 Pelastustoimen palvelut

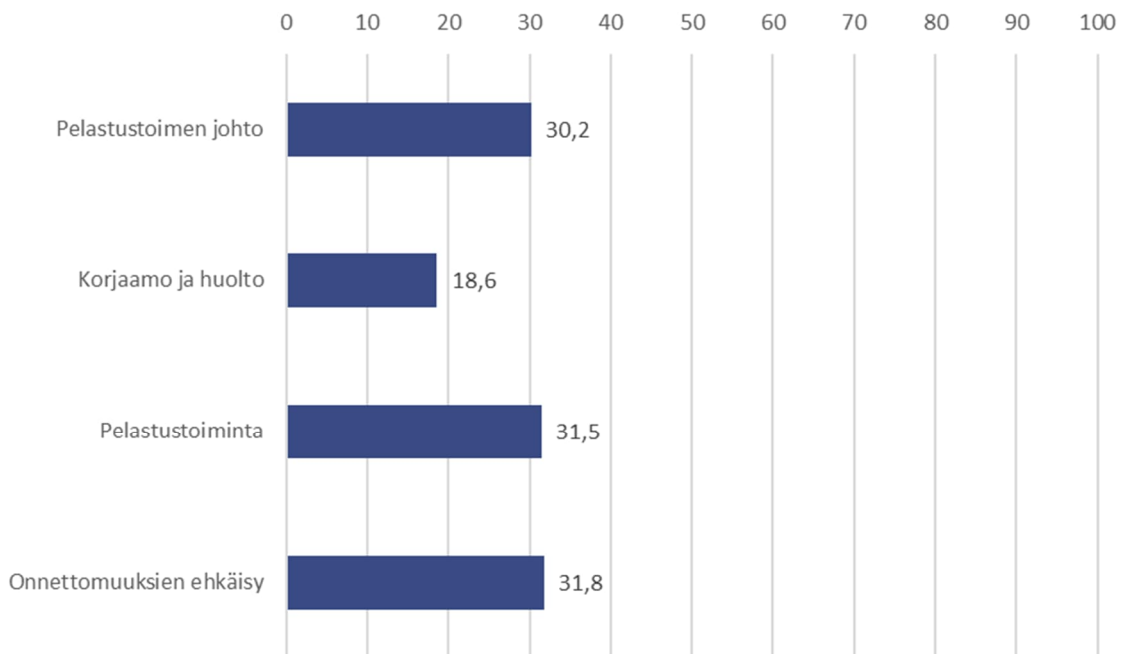
Tuloslaskelma 1 000 €	Voimassa oleva talousarvio 2025	Tot 01 - 04 2025	Tot-%
Toimintatuotot	356	108	30,5 %
Myyntituotot	356	24	6,7 %
Maksutuotot	0	62	
Tuet ja avustukset	0	0	
Muut toimintatuotot	0	23	
Toimintakulut	-17 141	-5 207	30,4 %
Henkilöstökulut	-14 982	-4 519	30,2 %
Palvelujen ostot	-1 467	-512	34,9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-579	-141	24,4 %
Avustukset	-10	0	0,0 %
Muut toimintakulut	-103	-35	34,4 %
Toimintakate	-16 785	-5 099	30,4 %
Rahoitustuotot- ja kulut	0	0	
Vuosikate	-16 785	-5 099	30,4 %
Poistot ja arvonalentumiset	-673	-213	31,6 %
Tilikauden tulos	-17 458	-5 311	30,4 %

Toimintatuotot toimintayksiköittäin, tot %

Toimintakulut toimintayksiköittäin, tot %

Pelastustoimen palvelut	TA2025	Toteuma 2025	Toteuma %
Onnettomuuksien ehkäisy - toteutetut valvontatoimenpiteet			
Yritysten ja laitosten määräaikainen valvonta, % kokonaismäärästä	100 %	38,4 % ●	38 %
Turvallisuusviestintä			
Turvallisuusviestinnän kattavuus koko väestöstä	15 %	5 % ●	33 %
Pelastuslaitoksen toimintavalmius *)			
- I-riskiluokan alueella 50 % kiireellisistä tehtävistä ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 6 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen.	50 %	●	74 %
- II-riskiluokan alueella 50 % kiireellisistä tehtävistä ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 10 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen.	50 %	●	82 %
- III-riskiluokan alueella 50 % kiireellisistä tehtävistä ensimmäinen yksikkö on onnettomuuspaikalla 20 minuutin kuluessa siitä, kun se on vastaanottanut hälytyksen.	50 %	●	100 %

*) Hyvinvointialueen sitova tavoite.

Pelastustoimen palvelut, toimialajohtajan katsaus

Pelastuslaitoksen toiminta on edennyt suunnitellusti ja pelastustoimen toimialalle asetetut sitovat tavoitteet ollaan ennusteen mukaan saavuttamassa. Talouden ennusteen 1–4 mukaan pelastustoimen toimiala pysyy annetussa talousarviossa. Pelastustoimen ylitöiden määrää on saatu selkeästi vähennettyä edellisvuoteen verrattuna, samoin lomapalkkavelan määrää on saatu pienennettyä.

Pelastustoimialan seurattavina tunnuslukuina on käytetty onnettomuuksien ehkäisyn tulosalueen osalta määräaikaisten palotarkastusten määrää, kemikaalilain nojalla tehtyjä tarkastuksia ja päätöksiä, asiakirjavalvontaa, asiantuntijapalveluja sekä turvallisuusviestintää. Pelastustoiminnan tulosalueen osalta seurattavina tunnuslukuina on käytetty hälytystehtävien määrää, pelastettuja omaisuus- ja ihmisarvoja, toimintavalmiusajan täyttymisprosenttia sekä toimintavalmiusajan toteumaa riskialueittain.

Onnettomuuksien ehkäisyn osalta erityiskohteista on tarkastettu 314 kohdetta, joka on 38,4 prosenttia asetetusta tavoitteesta. Pientalojen itsearviointikirjeet on lähetetty, mutta ne eivät ole vielä palautuneet valvontaan. Rivi- ja kerrostalojen ja vapaa-ajan asuntojen itsearviointikirjeitä ei ole vielä postitettu. Yhteensä erilaisia valvontatoimintaan liittyviä toimenpiteitä on alkuvuoden aikana toteutettu 1637 kappaletta.

Erlaisia turvallisuusviestinnän tilaisuuksia on pidetty 131 kappaletta ja niissä on tavoitettu 5 prosenttia alueen asukkaista. Kuntakohtaisesti suhteutettuna asukasluukuun eniten asukkaita on tavoitettu Lahdessa (9 prosenttia) ja alhaisin luku on Hartolassa (0 prosenttia).

Mediassa on ollut alkuvuoden aikana 415 osumaa, sekä on julkaistu 5 pelastustoimen mediatiedotetta (pois lukien onnettomuustiedotteet). Verkkosivut uudistuivat helmikuussa 2025, vanhojen sivujen kävijämäärä 1.1–12.2 oli 3789. Uudet sivut avattiin pelastustoimi.fi-osoitteessa 4.2. Uusilla Päijät-Hämeen pelastustoimi.fi: n sivuilla kävijöitä 4.2. alkaen 4548 kävijää. Instagramissa ja Facebookissa kokonaistavoitettavuus yhteensä yli 1 000 000 henkilöä, joista turvallisuusviestinnän osuus yli 400 000 henkilöä.

Pelastustoiminnan osalta tehtävämäärät ovat laskeneet 172 tehtävällä verrattuna vuoden 2024 vastaavaan aikaan. Hätäkeskukseen liitetyn paloilmottimen tarkastustehtävät ovat vähentyneen edellisvuoteen verrattuna eniten, 86 tehtävää vähemmän kuin 2024 vastaavana ajanjaksona. Kuntakohtaisesti tehtävät ovat vähentyneet eniten Lahdessa, jossa oli 70 tehtävää vähemmän kuin 2024 vastaavana ajanjaksona.

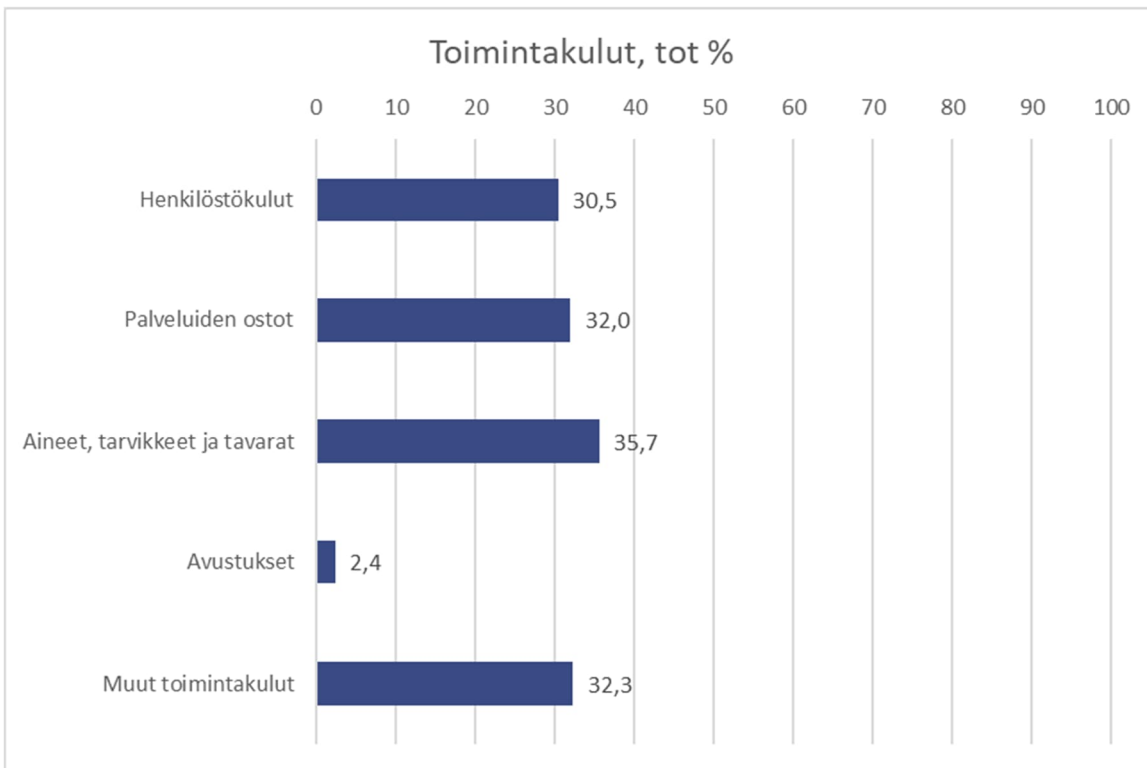
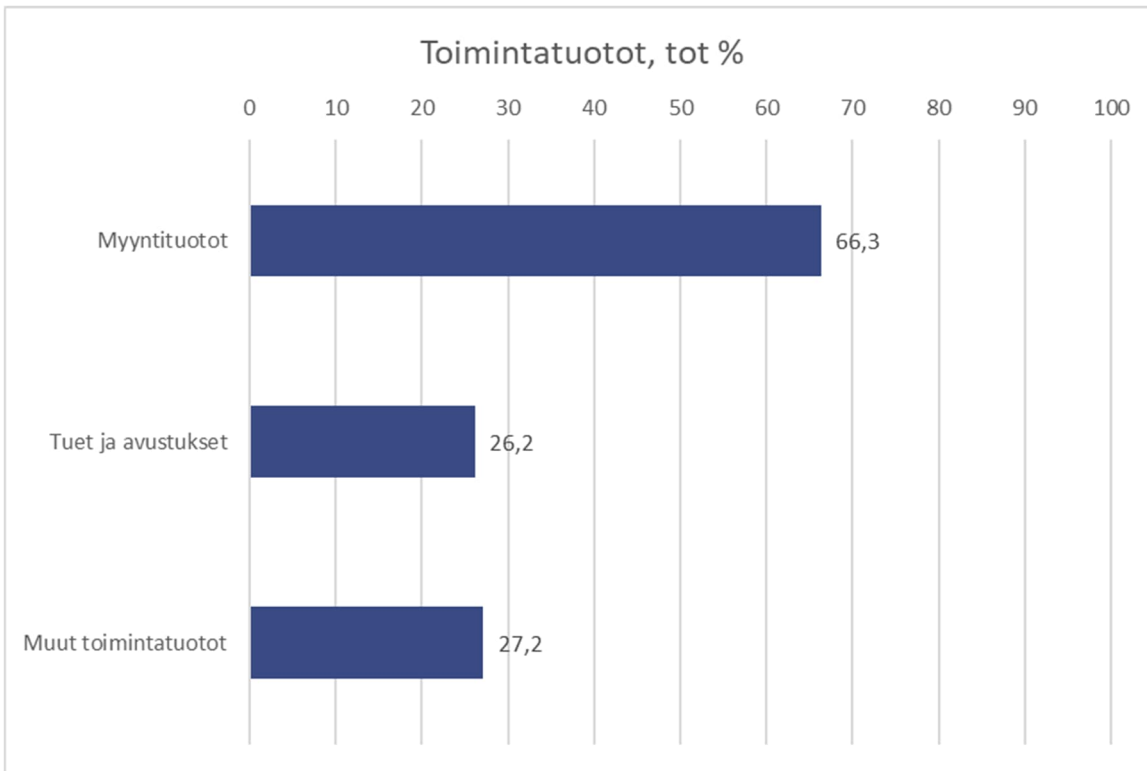
Välittömästi vaarasta pelastuslaitos on pelastanut alkuvuoden aikana 42 henkilöä, joka on yli nelinkertainen määrä edellisen vuoden vastaavan ajanjakson kahdeksaan pelastettuun verrattuna. Rakennuspaloja ja rakennuspalovaaroja on alkuvuoden aikana ollut 67 kappaletta ja niissä on pelastettu noin 17,6 miljoonan euron arvosta uhattuina olleita omaisuusarvoja, joka on noin 92 prosenttia uhatuista arvoista.

Ensimmäisen yksikön toimintavalmiusaikatavoitteet ovat täyttyneet kuntakohtaisesti 72–100 prosenttia asetetusta tavoitteesta ja pelastustoiminnan toimintavalmius 57–100 prosenttia asetetusta tavoitteesta. Riskiluokittain toteumat ovat ensimmäisen yksikön toimintavalmiusajan osalta olleet 74–100 prosenttia ja pelastustoiminnan toimintavalmiusajat riskiluokittain ovat olleet 88–100 prosenttia.

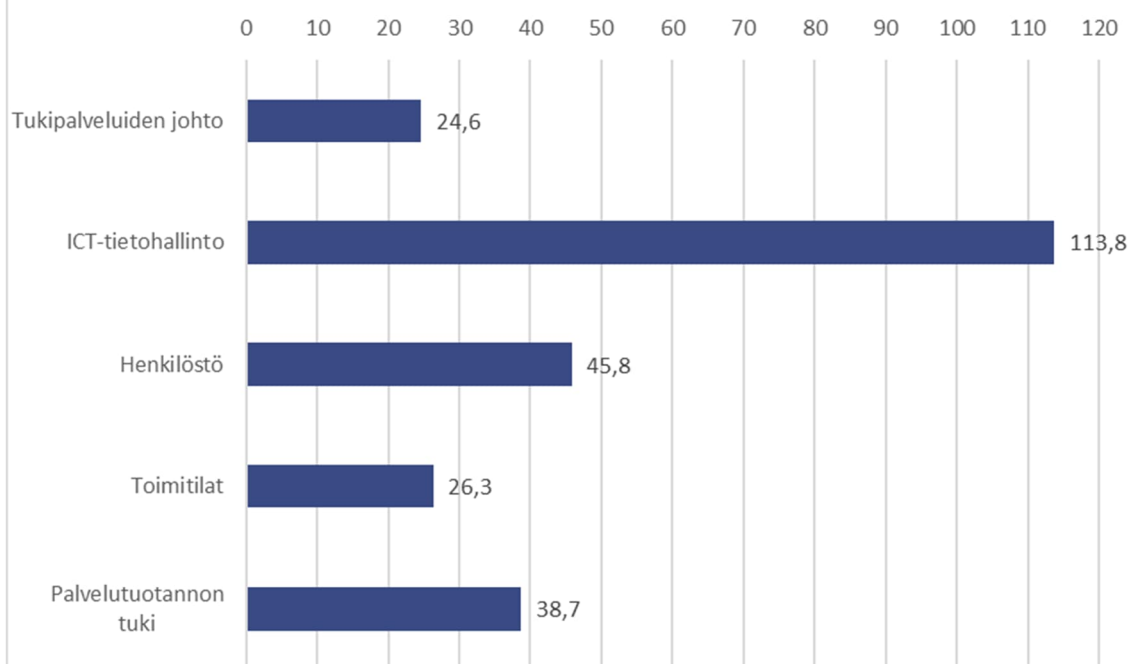
Sairauspoissaolojen määrä pelastustoimessa on kasvanut edellisvuodesta ollen nyt 21,3 päivää/henkilötyövuosi. 2024 vastaavan ajanjakson raportoitu pelastuslaitoksen keskimääräinen sairauspoissaolo oli 18,6 päivää/henkilötyövuosi.

5.6 Tukipalvelut

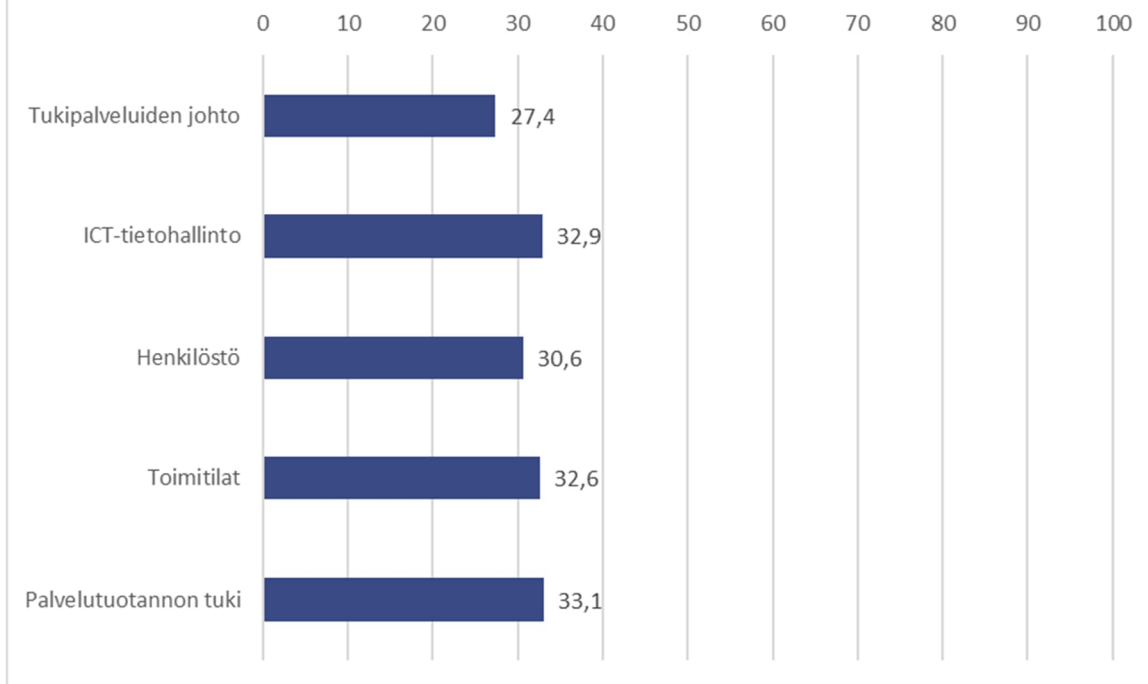
Tuloslaskelma 1 000 €	Voimassa oleva talousarvio 2025	Tot 01 - 04 2025	Tot-%
Toimintatuotot	18 276	5 005	27,4 %
Myyntituotot	472	313	66,3 %
Maksutuotot	0	0	
Tuet ja avustukset	15 237	3 994	26,2 %
Muut toimintatuotot	2 567	697	27,2 %
Toimintakulut	-157 846	-50 217	31,8 %
Henkilöstökulut	-45 102	-13 734	30,5 %
Palvelujen ostot	-55 996	-17 911	32,0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 207	-2 927	35,7 %
Avustukset	-125	-3	2,4 %
Muut toimintakulut	-48 415	-15 642	32,3 %
Toimintakate	-139 570	-45 212	32,4 %
Rahoitustuotot- ja kulut	0	0	0,0 %
Vuosikate	-139 570	-45 212	32,4 %
Poistot ja arvonalentumiset	-15 416	-4 965	32,2 %
Tilikauden tulos	-154 986	-50 178	32,4 %

Toimintatuotot tulosalueittain, tot %

Toimintakulut tulosalueittain, tot %

Tukipalvelut, toimialajohtajan katsaus

Tukipalvelut toimialan kaikki tulosalueet ja tulosityksiköt ovat tuottaneet hyvinvointialuetasoisia palveluja ja kehittäneet toimintamalleja toimintaympäristön vaatimusten mukaisesti sekä toimeenpanneet sovittuja toiminnan ja talouden tasapainottamistoimenpiteitä. Toimialalla on valmisteltu organisaatiomuutosta, jossa järjestämisen tuen palvelut ja tukipalvelut toimialan toiminnot yhdistetään uudelle organisoituneelle tukipalvelujen toimialalle. Muutoksessa henkilöstöpalvelut ja viestintä siirtyvät tukipalvelujen toimialalta aluehallituksen toimialalle. Muutos on valmisteltu päätöksentekoon siten, että se toimeenpannaan 1.7.2025 alkaen. Toimialan toimialajohtaja vaihtui 1.2.2025 alkaen.

Tukipalveluiden tilikauden tulosenuste on 0,8 miljoonaa euroa parempi kuin talousarvio.

Toimintatuottojen arvioidaan ylittävän 1,2 miljoonaa euroa talousarvion. Tästä 1,0 miljoonaa euroa selittyy uusilla tilikauden aikana saaduilla hankerahoituksilla, joiden toimintakulut näkyvät myös vastaavasti menoina ennusteessa, ja loput myyntituottojen lisäyksestä tulevat AMK-opiskelijoista saatavista korvauksista.

Toimintakulujen ennustetaan alittuvan 0,7 miljoonaa euroa. Toimintakulujen toteumassa on huomioita muun muassa, että henkilökunnan ePassi etuuksista palveluntarjoaja ei ole vielä veloittanut hyvinvointialuetta. Arvio vuositalolla noin 2,6 miljoonaa euroa.

Henkilöstökulut alittuvat 0,3 miljoonaa Huojennusta tähän tuo, että KEVA maksut toteutuvat 1,8 miljoonaa euroa ennakoitua pienempänä, mutta vastaavasti hankehenkilöstön henkilöstökulut toteutuvat talousarviota suurempana, koska uusia hankkeita on käynnistynyt tilikauden aikana.

Palveluiden ostojen ylitysarvio on 3,0 miljoonaa euroa talousarvioon nähden. Merkittävin ylitys uhka, 0,9 miljoonaa euroa, tulee työterveyspalveluista. Ulkoistettujen palkanlaskentapalveluiden ylitysenuste on 0,4 miljoonaa euroa. Edellä mainituista yritetään saavuttaa vielä tilikauden aikana säästöjä, mutta riskit tunnistetaan. ePassin ylityksen ennustetaan olevan 0,6 miljoonaa euroa budjetoidusta. Hyvinvointialueella ollaan ottamassa digipostia käyttöön. Käyttöönotto ei ole edennyt niin ripeästi, kun ennakoitiin. Postituskulut eivät tule pienemään budjetoidusti. Lisäksi hankkeiden palveluiden ostojen ennustetaan ylittyvät 0,4 miljoonaa euroa.

Aineet ja tarvikkeet -ostojen ennuste on 0,7 miljoonaa euroa alle talousarvion. Puolet alituksesta tulee energioista ja toinen puoli hankkeista. Muissa toimintakuluissa talousarvion ennustetaan alittuvat 1,4 miljoonaa euroa. Merkittävin säästö tulee Toimitilat tulosalueelle budjetoiduista vuokratilojen vuokrakustannuksista ja loput 0,4 miljoonaa euroa Tietohallintopalveluiden laitteiden leasing-kustannuksista.

Toimialan yksi merkittävin talousriski kytkeytyy organisaatiomuutokseen, jossa osa Henkilöstö-tulosalueen ylityspaineesta jää tukipalvelut toimialle tulosalueen siirtyessä aluehallituksen toimialle.

ICT-tietohallinnon tulosalueella jatkuivat hyvinvointialueen perustamisesta aiheutuneet ICT-muutokset, kuten vanhentuneiden järjestelmien datan arkistointi. ICT-muutoshankkeen määrärahat on käytetty loppuun. Infrastruktuurin kilpailutukset on saatu päätökseen ja niihin liittyvät siirtoprojektit jatkuvat koko vuoden ajan. Digitalisaation eteneminen on lisännyt tietojärjestelmien käyttöä ja nostanut ICT-palveluiden kysyntää. Alueen hankeportfoliossa on kymmeniä ICT-panosta vaativia hankkeita. IT-ohjelman 2024–2026 toteutusta sekä tekoälyn tiekartan valmistelua on jatkettu suunnitelmien mukaisesti. Päijät-Sote-digikanavasovellukseen tuotetaan jatkuvasti uutta sisältöä yhteistyössä muiden alueiden kanssa. Sovelluksen on tähän mennessä ladannut noin 86 000 käyttäjää, mikä on puolet potentiaalisesta käyttäjäkunnasta. Vanhojen digikanavien alasajo on vielä kesken. Tietoturvan merkitys on edelleen korostunut maailman tilanteen muuttuessa. Kyberturvadirektiivin (NIS2) mukaisia muutoksia toteutettiin alkuvuonna. ICT-henkilöstön työtaakka on useista välttämättömistä muutoksista ja hankkeista johtuen korkea.

Henkilöstö-tulosalue on jatkanut henkilöstöohjelman toimeenpanoa suunnitellusti yhdessä toimialojen kanssa. Henkilöstötyytyväisyyskyselyn pohjalta on työyksiköissä sovittu

kehittämistoimenpiteistä. Esihenkilöiden Reilun johtamisen -valmennukset jatkuivat muun muassa työhyvinvoinnin johtaminen teemalla. Rekrytoinnissa on erityisesti panostettu työnantajakuva vahvistamiseen ja työnhakijaviestintään. Urapolkuja on luotu ja jotkut työntekijät ovat tähän mahdollisuuteen tarttuneetkin. Alkuvuodesta on neuvoteltu paikallisista palkkaeristä, erillisistä ja uuden työsuojeluorganisaation rakentamisesta. Hyvinvointialueen henkilöstöjohtamisen mittarit näyttävät parempaa suuntaa; henkilöstön saatavuus on parantunut, vaihtuvuus laskenut ja vuokrahenkilöstön käyttö on edelleen vähentynyt. Koska Henkilöstö-tulosalueen talousennuste on miljoona euroa alijäämäinen, on Henkilöstö-tulosalueella käynnistetty palkka- ja työterveyspalvelujen palvelutuottajien kanssa toimenpiteitä kustannusten hillitsemiseksi. Suunnitellut säästötoimenpiteet henkilöstöjohtamisen prosessien digitalisoimisessa eivät ole vielä kokonaisuudessaan toteutuneet.

Toimitilat-tulosalueella on jatkettu toimitilaohjelmaan perustuen strategisen, kustannustehokkaan ja käyttäjälähtöisen toimitilakokonaisuuden kehittämistä yhdessä muiden toimialojen kanssa hyvinvointialueen palveluverkon tavoitteiden mukaisesti. Toimitilat tulosalue harjoittaa aktiivista kiinteistöpolitiikkaa tehostamalla tilojen käyttöä sekä tiivistämällä ja jalostamalla tilakantaa toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet huomioiden. Tilahallintaa johdetaan keskitetysti ajantasaiseen tietoon perustuen hyödyntämällä valtakunnallisen toimitila- ja kiinteistöhallinnon osaamiskeskuksen ylläpitämää tilahallintasovellusta. Tulosalue on johtanut keskussairaalan rakennusvaihe 8:n suunnittelua ja toteutusta. Toimitilat-tulosalue johtaa myös muita hyvinvointialueen toimitiloihin liittyviä vuokraus-, rakennus- ja peruskorjaushankkeita sekä omien kiinteistöjen kunnossapitoa että lääkintätekniikkaa. Osavuositarkastuskaudella on käynnistetty sosiaalikeskuksen pitkäaikaiseen vuokrasopimukseen johtavan hankkeen toteutusvaihe. Kunnossapidon sisäisen tarkastuksen toimenpidesuosituksen toimeenpanoa jatketaan kunnossapidon varastojen hallinnan kehittämiseksi. Omien kiinteistöjen hallintaa ja ajantasaista huolto-, korjaus- ja selvitystyöpyyntöjen välitys-, seuranta- ja dokumentointijärjestelmää (sähköinen huoltokirja) on edistetty hankesuunnitelman mukaisesti. Henkilöstön hyvinvointia on tuettu henkilöstöohjelman tavoitteiden mukaisesti ja HYVTES liite 7:n palkkausjärjestelmän kehittämiseen on osallistuttu aktiivisesti.

Palvelutuotannon tuki tulosalueen jokaisella osa-alueella tapahtuva toiminnan kehittäminen eteni tulosalueen erittäin tiukasta taloustilanteesta huolimatta. Ulkoistettujen ateria- ja laitoshuoltopalvelusopimusten sopimuseuranta on jatkunut tiiviinä ja kustannuksiin liittyvää toiminnan kehittämistä on toteutettu yhteistyössä palveluntuottajien kanssa. Asiakkaiden aterioiden valinnan vapauden -pilotti sekä aterioiden omavalvonnan siirtäminen sähköiseen muotoon käynnistettiin. Arkistoitujen potilasasiakirjojen siirtämistä sähköiseen muotoon jatkettiin. Sähköisten kirjelähetysten lisäämistä edistettiin aktiivisesti osana kustannusten hillintää. Tulosalueen uutena toimintana oleva Päijät-Hämeen hyvinvointialueen erityisryhmien valtion tukemien vuokra-asuntojen asukasvalintojen valvonta käynnistyi. Potilasasiakirjamerkintöjen kirjaaminen toteutui lainmukaisessa aikataulussa. Omana toimintana tuotetun sanelunpurkupalvelun ohella jatkettiin automaattisen puheentunnistus-sovelluksen pilotointia. Puheentunnistus-sovelluksen käyttöönotto muutti merkittävästi potilasasiakirjamerkintöjen kirjaamisen käytäntöjä. Toimintatapamuutoksen ja kustannustehokkuuden saavuttamiseksi toimistopalvelut-yksikössä jatkettiin sanelunpurkupalvelun ulkoistuksen kilpailutusta sekä käynnistettiin tekstinkäsittelijöitä koskeva yhteistoimintaneuvottelu. Neuvottelut koskivat 30 tekstinkäsittelijää. Toimintamallien kehittämiseksi ja kustannustehokkuuden saavuttamiseksi tarkasteltiin toimistosuhteiden prosesseja ja käynnistettiin kehittämistoimenpiteitä. Välinehuollon toimintaprosesseja kehitettiin edelleen ja erityisesti paneuduttiin prosessien toimivuuteen asiakasyksiköiden ja välinehuollon välillä. Tulosalueen eri ammattiryhmien osaamisen varmistamiseksi jatkettiin jo aloitettuja toimenpiteitä.

Riskienhallinnan ja turvallisuuden toimintayksikössä organisaation henkilö- ja tilaturvallisuutta on kehitetty toteuttamalla alkusammutus- ja poistumisharjoituksia sekä ottamalla käyttöön koko organisaatiolle alusta pelastus- ja turvallisuussuunnitelmia varten. Turvallisuuden ostopalveluiden keskittämisen kautta on saavutettu parempi kokonaishallinta. Varautumisessa on edistetty valmiussuunnitelmia ja laajennettu yhteistyöalueen tilannekuvajärjestelmän käyttöä. Strategista riskienhallintaa on edistetty erityisesti strategiavalmistelun yhteydessä ja riskienhallinnan sisällyttäminen osaksi päivittäistä toiminnanohjausta ja johtamista on edennyt suunnitelmallisesti.

Kestävän kehityksen toiminto toteuttaa hyvinvointialueen ympäristöohjelmaa ja sen eri osa-alueita suunnitelmallisesti yhdessä toimialojen ja toimintayksiköiden kanssa. Hyvinvointialueen ympäristöohjelman päivittäminen on käynnistetty. Kestävän kehityksen raportoinnin ja automatisoinnin valmistelua on toteutettu suunnitelmallisesti. Henkilöstön tietoisuutta kestäväyydestä on pyritty edistämään kestävä ja ympäristöystävällisen palvelutuotannon - koulutuskokonaisuudella. Lisäksi on edistetty ympäristökumppaniverkoston suunnitelmallista toimintaa. Kestävän työmatkaliikkumisen, terveydenhuollon kestävät ratkaisut ja luonnonmonimuotoisuuden ja planetaarisen terveyden ulkoisen rahoituksen hankkeilla sekä Luontoaskel terveyteen 2022–2032 ohjelmalla on tuettu kestävä kehityksen toimeenpanoa hyvinvointialueella.

TKIO-toiminnossa on kiinnitetty erityistä huomiota ulkoisen hankerahoituksen toteutumiseen, jotta hyvinvointialueelle myönnetty rahoitus saadaan käytettyä kuluvan vuoden aikana, jolloin suurimmat hankkeet päättyvät. Uusi asiakaspalautejärjestelmä, NPS- indeksi, saatiin käyttöön 3.3.2025 alkaen. Sivulle www.paijatha.fi/palaute on koottu tietoa palautteenantamisesta sekä viimeisen 30 päivän reaaliaikainen NPS-suositeluindeksi tulos on (80/100). Myös tuettua palautteenantoa on kehitetty ja kehitystyö jatkuu erilaisten haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden kanssa. Sosiaalityön työelämäprofessori aloitti 1.4. Hyvinvointialueen opinnäytetyöohjeet saatiin valmiiksi. Innovaatiotoiminnan tavoitteiden ja toiminnan kuvaus aloitettiin. Etelä-Suomen yhteistyöalueen Tutkimus-kehittäminen- koulutus ja innovaatiotoimintaa (TKKI) koordinoiva neuvottelukunta ja sen alatyöryhmät käynnistyivät alkuvuonna. Tavoitteena on yhteensovittaa yhteistyötä sekä kansallisten että yhteistyöalueen sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteiden saavuttamiseksi.

6 TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEIDEN TILANNE

Aluehallituksen toimiala

Toimenpide/muutos	Säästötavoite 2025 (1000 €)	Status 4/25	Ennuste I (1000 €)
Ostopalvelujen vähentäminen	59		49
Aluevaltuuston kokouspaikan vaihto	23		23
Kalustehankintojen vähentäminen kierrätystä tehostamalla	100		100
Lomapalkkavelan muutos	16		16
Tehtäväjärjestelyt	18		18
Aluehallituksen toimiala yhteensä	216		206

Terveyden- ja sairaanhoidon toimiala

Toimenpide/muutos	Säästötavoite 2025 (1000 €)	Status 4/25	Ennuste I (1000 €)
Hoitotarvikekustannusten vähentäminen	162		88
Laboratoriotutkimuskustannusten vähentäminen (näytteenottomenetelmiä muutetaan, näytteenottoverkoston tehokkuus kasvaa)	400		200
Ostopalveluiden vähentäminen (vuokratyövoiman käytön vähentäminen, kilpailutus, toiminnan kotiuttaminen)	1 278		2 236
Palvelutuotannon kehittäminen	850		790
Toimintatapojen ja käytäntöjen muutokset	1 386		525
Työntekemisen aikojen muutokset (kliinisen lisätyön vähentäminen, loma-ajan sulut)	240		171
Harkinnanvaraisten henkilöstökorvausten vähennys	1 022		100
Lomapalkkavelan muutos	361		361
Työvoiman vuokrauksen vähennys	550		616
Terveyden ja sairaanhoidon toimiala yhteensä	6 249		5 087

Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus -toimiala

Toimenpide/muutos	Säästötavoite 2025 (1000 €)	Status 4/25	Ennuste I (1000 €)
Toimintatapojen ja käytäntöjen muutokset	1 190		413
Harkinnanvaraisten henkilöstökorvausten vähennys	547		210
Lomapalkkavelan muutos	291		291
Työvoiman vuokrauksen vähennys	902		186
Ikääntyneiden palvelut ja kuntoutus yhteensä	2 930		1 100

Perhe- ja sosiaalipalvelut -toimiala

Toimenpide/muutos	Säästötavoite 2025 (1000 €)	Status 4/25	Ennuste I (1000 €)
Ostopalvelujen vähentäminen; henkilöstö ja palvelut	2 553		1 305
Työn tekemisen ajat ja toiminnalliset/rakenteelliset muutokset	706		568
Kiinteistöjen käytön tehostaminen ja tiivistäminen	75		17
Muu kustannusten karsiminen, kertaluonteiset erät	237		98
Toimintatuottojen lisäys	16		12
Lomapalkkavelan muutos	242		242
Harkinnanvaraisten henkilöstökorvausten vähennys	280		280
Työvoiman vuokrauksen vähennys	527		375
Perhe- ja sosiaalipalvelut, yhteensä	4 636		2 897

Pelastustoimen palvelut

Toimenpide/muutos	Säästötavoite 2025 (1000 €)	Status 4/25	Ennuste I (1000 €)
Karsiminen palvelujen ostoista, ostopalveluja tarkan harkinnan mukaan	110		110
Kalustohankintojen tarkka harkinta, priorisointi ja tarpeellisuus	60		60
Henkilöstökulujen karsiminen	100		100
Muiden ostojen tarkka harkinta tarpeellisuudesta ja priorisointi	26		26
Harkinnanvaraisten henkilöstökorvausten vähennys	75		75
Lomapalkkavelan muutos	33		33
Pelastustoimen palvelut yhteensä	404		404

Tukipalvelut -toimiala

Toimenpide/muutos	Säästötavoite 2025 (1000 €)	Status 4/25	Ennuste I (1000 €)
Sanelunpurkuprosessi	600		300
Harkinnanvaraisten henkilöstökorvausten vähennys	76		30
Henkilöstöetuudet	300		300
Ostopalvelut, HR	480		180
ICT säästöt - arkistointi	34		8
ICT säästöt - lisenssit	100		278
ICT säästöt - palveluhallinnan optimointi	100		92
PATU säästöt - postipalvelut	280		210
ICT säästöt - tietoliikennekustannukset	60		54
ICT säästöt - turhan palvelun karsiminen	505		366
Muu kustannusten karsiminen, kertaluonteiset erät	93		245
Lomapalkkavelan muutos	57		57
Riskien hallinta - Toiminnan tehostaminen	30		0
Työvoiman vuokrauksen vähennys	21		21
Tukipalvelut -toimiala yhteensä	2 736		2 141

Vielä tarkentumattomat toimenpiteet	329		
Tasapainottamistoimenpiteet yhteensä	17 500	0	11 835

Toimitiloille asetetut säästötavoitteet

Toimenpide/muutos	Säästötavoite 2025 (1000 €)	Status 4/25	Ennuste I (1000 €)
Kiinteistöjen käytön tehostaminen ja tiivistäminen	17		17
Kiinteistöjärjestelyt ja toimitilatehokkuus	1 035		1 065
Kulujen karsiminen	671		644
Toimitiloihin kohdistuvat toimenpiteet yhteensä	1 723		1 726

Talousarviokehys sisältää kehittämishankkeista saatavat nettosäästöt 1,3 miljoonaa euroa.
Ennuste 1,08 miljoonaa euroa.

7 ILMIOBUDJETOINTI

Päijät-Hämeen hyvinvointialueella on jatkettu vuonna 2025 ilmiöpohjaisen ja osallistavan budjetoinnin toimeenpanoa. Vuonna 2024 talousarvioon valittiin ilmiöpohjaisen ja osallistuvan budjetoinnin pilotin ilmiöksi lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin edistäminen. Mielen hyvinvointi käsittää tässä lasten ja nuorten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin. Vuonna 2024 käynnistettyä työtä jatketaan hyvinvointialueen kaikilla toimialoilla vuonna 2025. Perhe- ja sosiaalipalvelut -toimiala koordinoi kokonaisuutta.

Ilmiöpohjainen budjetointi on uudenlainen lähestymistapa täydentämään perinteistä budjetointia. Ilmiöpohjaisella budjetoinnilla vastataan kokonaisvaltaisemmin, systemaattisemmin ja budjettirakenteen perinteiset toimialarajat ylittäen sellaisiin monimutkaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin tai ilmiöihin, jotka eivät ratkea minkään yksittäisen toimialan omin toimin tai voimin. Ilmiöitä tarkastellaan pidemmällä aikavälillä, sillä hankalia ongelmia ei kyetä ratkaisemaan yhden talousarviovuoden aikana.

Toimialat ovat toteuttaneet ilmiöpohjaisen budjetoinnin osatoteutuksia osana perustoimintaansa. Ilmiöpohjaisen budjetoinnin toteutumista seuraa, ohjaa ja koordinoi ohjausryhmä, johon kuuluvat Mika Forsberg, Minna Veistilä (Raisa Valve 1.5.2025 alkaen), Eija Kallio, Niina Viholainen, Teija Niiranen, Katja Patronen, Taina Kanninen, Veli-Pekka Hakanen, Marjo Oksanen, Pertti Sopanen ja Jenna Villanen. Ohjausryhmä kokoontuu 2–3 kertaa vuodessa. Vuonna 2025 kokouksia on ollut 27.1. ja 18.3. Ilmiöpohjaisella budjetoinnilla kyetään edistämään osaltaan palvelujen kokonaiskehittämistä ja painopisteen siirtämistä varhaisempaan tukeen. Ilmiöpohjainen budjetointi tukee myös hyvinvointialueen sisäisen LAPE-työn toteutumista.

Ilmiöpohjaisen budjetoinnin toimenpiteisiin sisältyy vuodelle 2025 lasten ja nuorten harrastustoiminnan tukeminen. Lasten ja nuorten harrastustoimintaa ja sen merkitystä nostetaan esille kaikissa lasten, nuorten ja perheiden kohtaamisissa. Toimeentulotuen soveltamisohjeita on tarkistettu 1.4.2025 lukien (aluehallitus 10.3.2025 § 65). Hyväksyttäviä harrastusmenoja on korotettu ja otettu käyttöön ikään perustuva porrastus. Ilmiöpohjaista budjetointia on esitelty 3.4.2025 yhdyspintaneuvottelukunnassa kuntien ja järjestöjen edustajille.

Ilmiöpohjaisella budjetoinnilla on edistetty alaikäisten mielenterveyspalvelujen kehittämistyötä. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon vahvistamisella on edistetty terveystarkastustoiminnan toteuttamista ja yksilöllisiä käyntejä tarpeen mukaan. Vuoden 2025 tammikuun ja huhtikuun käyntitilastoja verrattaessa vuoteen 2024, nähdään sekä koulu- (7 prosenttia) että opiskeluterveydenhuollossa (27 prosenttia) kasvua. Kasvua on havaittavissa muun muassa mielenterveyteen ja huoliin liittyvissä käynneissä kouluterveydenhuollossa (48 prosenttia). Terveystarkastusten määrä on noussut opiskeluterveydenhuollossa 9,5 prosenttia. Lisäksi on edistetty terveystarkastuksista pois jääneiden tuen tarpeen arviointia ja sen seurantaa. Yhteisöllinen työ ja monialaisiin asiantuntijaryhmiin osallistuminen ovat myös lisääntyneet. Lisäpanostuksilla toimintaan on edistetty hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työtä ja ns. HYTE-kertoimen toteuttamista. Toimintaa ja tuloksia väestötasolla kuvaavat indikaattorit huomioidaan ensimmäisen kerran vuoden 2026 rahoituksen jaossa. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon lisäresurssit ovat tukeneet myös alaikäisten mielenterveyspalvelujen kokonaiskehittämistä ja uuden palvelumallin käyttöönottoa, joka toteutui 1.10.2024 alkaen.

Alaikäisten psykiatrialla käynnistettiin terapiahoitojonojen lyhentäminen. Henkilöstön lisätyöllä ei aiemmin saatu lyhennettyä jonoja, joihin valvontaviranomainen on kiinnittänyt huomiota ja velvoittanut käynnistämään toimenpiteitä. Jonojen lyhentämistä toteutetaan nyt henkilöstön lisätyön ohella myös ilmiöpohjaiseen budjetointiin perustuvilla määräaikaissilla lisäresursseilla. Hoitotakuun ylittäneiden määrä onkin vähentynyt 14:sta (Vuoden 2024 loppu) 4:ään (Huhtikuu 2025) tämän ja muiden toimien vaikutuksesta. Henkilöstön osaamisen vahvistaminen on osa kokonaiskehittämistä. Syksyllä 2024 käynnistyivät henkilöstön koulutukset traumalyhytterapiasta ja vakauttavasta pari- ja perheterapiasta ja ne jatkuvat kevään 2025 ajan.

Osana ilmiöpohjaista budjetointia on käynnistynyt Lapset puheeksi -koulutukset avosairaanhoidossa mielenterveys- ja päihdehoitajille. Lapset puheeksi toimintamallin teema on päätetty esitellä sote-keskusten henkilökunnalle syksyn 2025 aikana. Ajatuksena on, että koulutuksen saaneet mielenterveys- ja päihdepalveluiden hoitajat toimisivat sote-keskuksissa konsultoivina asiantuntijoina. Erikoissairaanhoidon osalta Lapset puheeksi menetelmää edistetään lastentautien hoitotyön johdon kautta. Lisäksi suun terveydenhuollossa työstetään Lapset puheeksi toimintamallin käyttöönottoa. Tavoitteena on lisätä verkostoyhteistyötä. Lasten karieksen esiintyvyyden vähentämiseksi on vahvistettu lapsille ja perheille kohdistettua terveystalvammennusta mm virtuaaliammashoitajan ja digihoitopolun avulla. Ravitsemusyksikön kanssa tehtävän yhteistyön tavoitteena on luoda yhteistyömalli ja toimintatapa varhaisten syömispuulmien toteamiseksi ja tuen antamiseksi. Psykofyysisessä fysioterapiassa on ollut katkoksia henkilövaihdoksen vuoksi, mutta nyt resursseja pyritään kohdentamaan toiminnalle ja kytkemään toimintaa osaksi muuta perustoimintaa. Lasten ja perheiden ongelmien ja haavoittavien tekijöiden tunnistamista viedään hankkeessa Lapset puheeksi -menetelmän avulla. Sen myötä luodaan ymmärrystä, rakenteita ja keinoja puheeksi otton tueksi aikuisille suunnattuihin palveluihin. Rakennetaan hyvä yhteistyö perhekeskuspalveluiden kesken. Terveellisten elintapojen tukemisen osalta korostuu voimavaraalähtöinen työskentely. Neuvokas perhe -toimintamalli soveltuu eri palveluiden hyödynnettäväksi. Terveysten- ja sairaanhoitopalveluiden ilmiöpohjaisten toimenpiteiden edistämiseksi on myönnetty vakiinnuttamisrahaa vuodelle 2025, joka on mahdollistanut projektipäällikön palkkaamisen edistämään ilmiöpohjaisen hankekokonaisuuden suunnitelmallista kehittämistyötä.

Sopimuspalokuntien nuorisotoiminnan nykytilaa kartoittaneiden kyselyiden saadut tulokset on käyty läpi ja analysoitu. Ensimmäinen sopimuspalokunnille suunnattu kysely toteutettiin loppuvuodesta 2024, ja sen tavoitteena oli selvittää nykytilaa, käytäntöjä sekä haasteita palokuntien nuorisotoiminnassa. Tämä kysely lähetettiin yhteensä 21 palokuntaan, joista vastauksia saatiin yhteensä 16 eri palokunnasta. Vastauksia saatiin kaikkiaan 20 henkilöltä. Vuoden 2025 alussa toteutettiin kysely, joka kohdistettiin sopimuspalokuntien nuorisotoimintaan osallistuville 11–17-vuotiaille palokuntanuorille. Tämän kyselyn tarkoituksena oli kartoittaa nuorten omia kokemuksia, näkemyksiä ja ideoita toiminnan kehittämiseen. Toiseen kyselyyn saatiin yhteensä 48 vastausta seitsemästä eri palokunnasta. Tuloksia käsitellään toukokuun alussa yhdessä sopimuspalokuntien edustajien kanssa, minkä jälkeen sovitaan asian etenemisestä ja jatkotoimenpiteistä.

Nuorisovaltuusto toteuttaa elokuussa 2025 nuorille suunnatun MoodFest-tapahtuman Lahden kauppatorilla. Nuorten nuorille suunnittelemissa mielen hyvinvoinnin edistämisen tapahtumassa on esiintyjien lisäksi hyvinvointialueen asiantuntijoita esittelemässä nuorten mielen hyvinvoinnin palveluja. Tapahtumassa on mukana myös lasten ja nuorten harrastustoimintaa ja ympäristöteemalla GoGreenNext –hanke. Tapahtumalla tavoitettiin vuonna 2024 noin 300 nuorta ja tulevaan MoodFest 2025 tapahtumaan tavoitellaan enemmän nuoria kouluyhteistyön myötä. Tapahtumassa saatiin arvokasta tietoa nuorten vaikuttamismahdollisuuksista ja mielenterveyspalvelujen piiriin hakeutumisesta. Edellisen kyselyn avulla saadun tiedon perusteella on päätetty kerätä nuorilta lisää tietoa. Tulevassa tapahtumassa käytetään Polis-alustaa, joka mahdollistaa uusien ilmiöiden esiin tuomisen.

8 INVESTOINTIEN TOTEUTUMISVERTAILU

Investointien toteutusvertailu 2025 (1 000 €)

Määrärahat	Voimassa oleva talousarvio 2025	Toteuma 30.4.2025	Poikkeama
Hankintamenot ja uudisrakentaminen	30 998	9 215	21 783
Rakennusvaihe 8 (PHKS)	28 980	9 215	19 765
Suunnittelu	630	296	334
Rakentaminen	26 300	8 076	18 224
Toimintavarustus (sisältäen ict:n)	150	-1	151
Maa-alue	1 900	845	1 055
Nastolan sote-keskus	1 778	0	1 778
Maa-alue	403	0	403
Suunnittelu	625	0	625
Rakentaminen	750	0	750
Toimintavarustus (sisältäen ict:n)	0	0	0
Orimattilan pelastusaseman kalustohalli	240	0	240
Suunnittelu	20	0	20
Rakentaminen	210	0	210
Toimintavarustus (sisältäen ict:n)	10	0	10
Perusparantamishankkeet (sis. toiminnan tehostamiset)	0	193	-193
Muu rakentaminen, rakennustekniset työt, yhteensä	0	193	-193
Muut investointimenot	2 350	752	1 598
Tietojärjestelmähankkeet	450	256	194
Sairaalalaitteet ja -kalusto	0	421	-421
Tietokone- ja viestintälaitteet	500	75	425
Muut laitteet ja kalusto	500	0	500
Osakkeet	900	0	900
INVESTOINTIMENOT YHTEENSÄ	33 348	10 161	23 187
INVESTOINTITULOT YHTEENSÄ	0	0	0
INVESTOINNIT NETTOMENOT	33 348	10 161	23 187

9 RAHOITUSOSAN TOTEUTUMISVERTAILU

Rahoitusosan toteutusvertailu (1 000 €)

	TA2025	Toteuma 30.4.2025	Tot%
Toiminta ja investoinnit			
Toiminnan rahavirta	22 965	21 228	92 %
Vuosikate (+/-)	22 965	21 246	93 %
Tulorahoituksen korjauserät (+/-)		-18	
Investointien rahavirta	-33 348	-10 143	30 %
Investointimenot (-)	-33 348	-10 161	30 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin (+)	0	18	
Toiminnan ja investointien rahavirta	-10 383	11 086	-107 %
Rahoituksen rahavirta			
Lainakannan muutokset	-11 843	-377	3 %
Pitkäaikaisten lainojen vähennys (-)	-11 843	-377	3 %
Oman pääoman muutokset (+/-)	0	53	
Muut maksuvalmiuden muutokset (+/-)	0	17 396	
Rahoituksen rahavirta	-11 843	17 073	-144 %
Vaikutus maksuvalmiuteen	-22 225	28 159	-127 %

10 KATSAUS HYVINVOINTIALUEEN OMISTAMIEN YRITYSTEN TILANTEESEEN

10.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisällyvistä yhteisöistä

Hyvinvointialuekonserniin kuuluu emoyhteisönä hyvinvointialue ja tytäryhteisönä Hämeen Tekstiilihuolt oy (omistus 78,5 prosenttia). Konsernitilinpäätökseen yhdisteltäviä osakkuusyhteisöjä (omistus 20-50 prosenttia) ovat Harjun terveys oy, Lahden Sairaalaparkki oy, Päijät-Hämeen Ateriapalvelut oy ja Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalvelut oy. Hyvinvointialue omistaa osakkeita myös 34 muusta yhtiöstä, joista suuri osa on asunto-osakeyhtiöitä ja kiinteistöosakeyhtiöitä. Yhtiöiden tehtävänä on tukea hyvinvointialueen ydintoimintaa, ja osa niistä on sidosyksikköasemassa.

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisällyvistä yhteisöistä

	Yhdistelty konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Muut yhtiöt	1	
Osakkuusyhteisöt	4	
Hyvinvointialue	1	
Yhteensä	6	0

11 LIITTEET

11.1 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä selonteko riskienhallinnan järjestämisestä

Päijät-Hämeen hyvinvointialueella on kehitetty riskienhallinnan kokonaisprosessia asteittain syksystä 2023 lähtien. Prosessin jalkauttaminen osaksi normaalia toiminnan ohjausta ja johtamista on yhä käynnissä. Merkittävimmät hyvinvointialueen riskit ovat olleet tarkastelussa päivitettävän strategian valmistelussa. Riskienhallinnan ohjeen ensimmäinen versio on valmis ja se on yhdistetty sisäisen valvonnan ohjeeseen. Hyvinvointialueen johtoryhmässä on päivitetty Päijät-Hämeen hyvinvointialueen merkittävimmät riskit 29.4.2025 (Taulukko 2). Hyvinvointialueen johtoryhmällä on seurannassaan kahdeksan strategista tai taloudellista riskiä. Toimialat arvioivat ja seuraavat toimialakohtaisia riskejä erikseen tämän lisäksi.

Päijät-Hämeen hyvinvointialueen riskienhallinnan järjestäminen

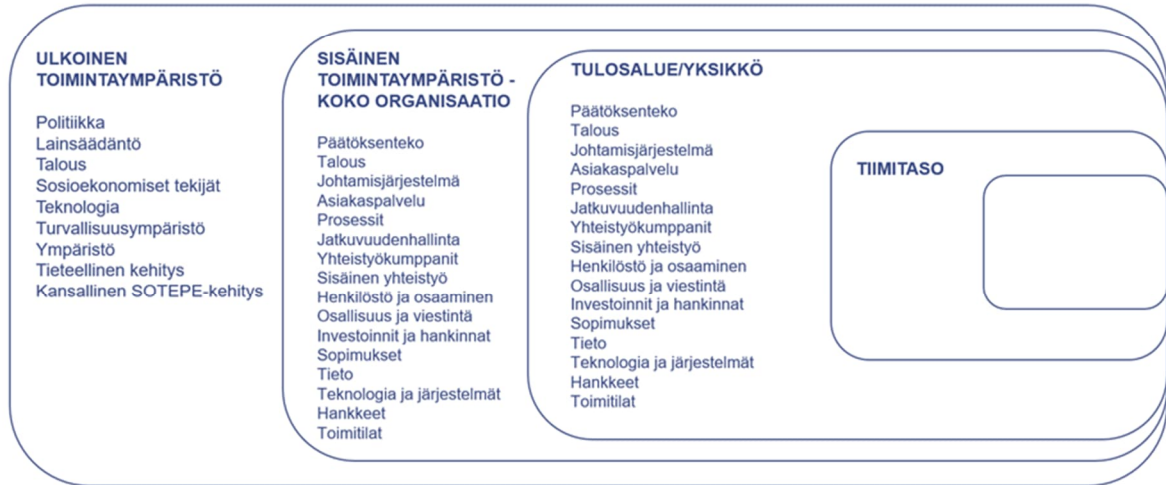
Päijät-Hämeen hyvinvointialueen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteiden mukaisesti riskienhallinta on olennainen osa Päijät-Hämeen hyvinvointialueen hallinto- ja johtamisjärjestelmää. Riskienhallinta vahvistaa hyvää hallintoa ja johtamista asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Tavoitteiden selkeä määrittely kaikilla organisaatiotasoilla on riskien tunnistamisen ja arvioinnin sekä sitä kautta riskien hallinnan edellytys. Riskienhallinnassa tunnistetaan, analysoidaan, arvioidaan sekä ulkoiseen että sisäiseen toimintaympäristöön liittyviä epävarmuuksia ja niiden vaikutuksia toimintaan. Lisäksi riskienhallinnassa on tärkeää määritellä hallintatoimenpiteitä ja seurata niiden toteutumista. Epävarmuuden huomioiminen osana toiminnan suunnittelua on osa riskienhallintaa. Riskienhallinnassa on tärkeää tunnistaa ilmiöistä tai muodostuneista riskeistä aiheutuvia skenaarioita. Riskienhallinnan kypsyystasoa arvioidaan säännöllisin väliajoin ja kehitetään jatkuvan parantamisen periaatteella. Riskienhallinnan toteutumista seurataan muun muassa valvontatoimenpiteillä omavalvonnan ja sisäisen tarkastuksen avulla. Riskienhallinnan kokonaisprosessissa riskienhallinta integroituu yhdeksi osaksi organisaation normaalia toiminnanohjausta ja johtamista. Lisäksi on ylläpidettävä merkittävimmistä riskeistä kokonaiskuva, jotta tavoitteiden saavuttamiseen liittyviä epävarmuustekijöitä voidaan arvioida kokonaisuutena. Riskienhallinta- ja turvallisuusyksikkö ylläpitää merkittävimpien riskien kokonaiskuva sekä tukee ja koordinoi riskienhallinnan toteutumista.

Riskienhallinnan edistäminen hyvinvointialueella vuoden 2025 aikana

Keväällä 2025 valmistellaan uuden riskienhallintajärjestelmän käyttöönottoa. Tämä järjestelmä yhdistää riskienhallinnan yhdeksi kokonaisuudeksi, jolloin työturvallisuuden sekä asiakas- ja potilasturvallisuuden riskit arvioidaan samassa järjestelmässä merkittävimpien riskien kanssa. Järjestelmäuudistus mahdollistaa systemaattisemman toimintaympäristön epävarmuuden (Kuva 1) vaikutusten arvioinnin hyvinvointialueen johdolle. Käyttöönotto tapahtuu syksyllä 2025. Lisäksi riskienhallintaa integroidaan osaksi tällä hetkellä kehitettävää objectives and key results -johtamismallia.

Strategiavalmistelussa riskienhallintaa on edistetty kolmesta eri näkökulmasta. Ensiksi toimintaympäristöanalyysissa on arvioitu tunnistettujen merkittävimpien riskien vaikutusta strategisten painopisteiden määrittelyyn. Toiseksi strategiavalmistelussa on alustavasti määritelty hyvinvointialueen riskinottohalua. Kolmanneksi strategiavalmistelussa on tarkennettu strategian toimeenpanon aikana tapahtuvaa riskienhallintaa sekä sitä, miten riskienhallinta voidaan sisällyttää normaaliin toiminnanohjaukseen. Tavoitteena on tunnistaa epävarmuudet strategisten tavoitteiden seurannassa sekä epävarmuuden vaikutus tavoitteiden saavuttamiseen tai niiden uudelleenmäärittelyyn.

Epävarmuuden tasot - toimintaympäristö

Kuva 1: Toimintaympäristöstä aiheutuvan epävarmuuden tasot.

Vuoden 2025 hyvinvointialueen johtoryhmän riskiriihien (taulukko 1) teemana on ollut hyvinvointialueen uuden strategian valmistelu.

Taulukko 1: Järjestetyt riskiriihet

Ajankohta	Järjestetyt riskiriihet
01/2025	<ul style="list-style-type: none"> - Hyvinvointialueen johtoryhmä - Riskienhallinnan ja turvallisuuden työryhmä - Taloushallinto - TKI-yksikkö
02/2025	
03/2025	<ul style="list-style-type: none"> - Perhe- ja sosiaalipalveluiden toimiala - Tietosuoja - TKI-yksikkö - Henkilöstöpalvelut - Viestintä
04/2025	<ul style="list-style-type: none"> - Hyvinvointialueen johtoryhmä - Ikäntyneiden palveluiden toimiala - Tietoturva ja ICT

Hyvinvointialueen raportoidut merkittävimmät riskit ja niiden hallintatoimenpiteet

Hyvinvointialueen johtoryhmän seurannassa on kahdeksan riskiä. Näistä kuusi on strategista riskiä ja kaksi taloudellista riskiä. Edelliseen osavuositarkastukseen verrattuna muutaman riskin riskitaso on noussut. Muutoin riskitasot ovat pysyneet melko samanlaisina.

Huhtikuussa järjestetyssä hyvinvointialueen johtoryhmän riskiriihessä priorisoitiin riskien hallintatoimenpiteitä. Tilaisuudessa esiteltiin johtoryhmälle laajemmin keskeisimpiä riskejä, mukaan lukien toimialoilta ja toiselta varmennuslinjalta nousseita riskejä kyseisiin aihealueisiin liittyen. Riskiriihessä yhdistettiin myös kaksi riskiä, "Päätöksentekokyky" sekä "Toiminnan reaaliaikainen kokonaiskuvan vajavaisuus", jolloin syntyi uusi riski otsikolla "Johtaminen ja päätöksenteko".

Taulukko 2: Päijät-Hämeen hyvinvointialueen merkittävimmät riskit

Riskilaji	Riski	Todennäköisyys	Seuraus	Riskitaso
Strateginen	Palvelutarpeen kasvu ja muutos	5	4	20
Strateginen	Henkilöstön riittävyys ja osaaminen	5	4	20
Strateginen	Riittämätön rahoitus	5	4	20
Strateginen	Kyberuhka	5	4	20
Strateginen	Johtaminen ja päätöksenteko	4	4	16
Talous	Laajat ulkoistussopimukset	3	4	12
Strateginen	Turvallisuusympäristö	3	4	12
Talous	Talouden tasapainottamisen epäonnistuminen	3	4	12

Strategiset riskit

Palvelutarpeen kasvu ja muutos

	Riskin todennäköisyys	Riskin seuraus	Riskitaso
	5	4	20

Palvelutarve jatkaa kasvuaan kaikilla toimialoilla osassa toiminnoista. Tukipalveluiden kasvu on osittain seurausta palvelutuotannon tarpeiden kasvusta. Palvelurakennemuutos ei toteudu riittävällä tasolla. Hoitotakuu ei toteudu kaikissa palveluissa. Väestön ikääntyminen muuttaa palvelutuotannon tarpeita. Myös päihde- ja mielenterveysasiakkaiden sekä lasten ja nuorten pahoinvoinnin lisääntyminen aiheuttaa muutosta. Näiden osuus on kasvanut merkittävästi viimeisen vuoden aikana. Tarpeeseen vastaaminen edellyttää riittävää ennakointia ja hyvinvointialuetasosta yhteistä priorisointia. Toimitilaohjelma ja palveluverkkouudistus on riippuvainen valtiovarainministeriön päätöksestä lainanottovaltuuksista. Riskin hallintatoimenpiteet ovat listattuna alla.

Hallintatoimenpide	Määräpäivä	Hallintatoimenpiteen tila
Tehokkuuden, tuottavuuden ja vaikuttavuuden lisääminen palvelutuotannossa	31.12.2025	Meneillään
Riittävä ja oikea-aikainen tieto toimintaympäristön muutoksista, ennakointi ja yhteinen priorisointi	31.12.2025	Meneillään
Digitaalisten palvelujen hyödyntäminen	31.12.2025	Meneillään
Palvelurakenteen keventäminen	31.12.2025	Meneillään
Yhteinen priorisointi	31.12.2025	Meneillään

Henkilöstön riittävyys ja osaaminen

	Riskin todennäköisyys	Riskin seuraus	Riskitaso
	5	4	20

Henkilöstön riittävyys vaihtelee, ja osalla aloista saatavuus on todella vaikeaa. Vaikka henkilöstön saatavuus on osittain helpottanut osalla aloista, on pidemmällä aikavälillä riski tunnistettu merkittäväksi. Tämä vaarantaa järjestämistehtävän hoitamista ja hoitotakuussa pysymistä. Henkilöstön riittävyys on tunnistettu merkittäväksi riskiksi kaikilla toimialoilla. Työmäärä kasvaa myös lisääntyneiden vaateiden, kuten uusien lainsäädäntövaatimusten myötä ja kuormittaa työntekijöitä merkittävästi. Työnantajakuva epäkohdat saattavat vaikuttaa henkilöstön saatavuuteen. Organisaatiotasolla priorisointia ei tehdä riittävästi ja vaadittuihin toimiin ryhtyminen on ollut hidasta. Henkilöstöohjelman toimeenpano voi epäonnistua taloudellisten rajoitteiden vuoksi.

Aiemmin riskin hallintakeinoina olivat henkilöstöohjelman kolme kärkeä, mutta nyt hallintatoimenpiteisiin on myös tarkennettu eri toimenpiteitä henkilöstöohjelmasta. Määritellyt hallintatoimenpiteet on raportoitu alla.

Hallintatoimenpide	Määräpäivä	Hallintatoimenpiteen tila
Henkilöstöohjelman toimenpiteet (1–3 kärkeä)	31.12.2025	Meneillään
Toimialakohtaiset kärjet osana henkilöstöohjelman toimeenpanoa	31.12.2025	Meneillään
Työhyvinvoinnin kehittäminen ja kuormittavuuden aktiivinen seuranta	31.12.2025	Meneillään
Strateginen rekrytointi (osana henkilöstöohjelman toimeenpanoa)	31.12.2025	Meneillään
Pitovoimaan panostaminen (osana henkilöstöohjelman toimeenpanoa) / urapolkujen kehittäminen	31.12.2025	Meneillään

Riittämätön rahoitus

	Riskin todennäköisyys	Riskin seuraus	Riskitaso
	5	4	20

Hyvinvointialueelle tuleva rahoitus on riittämätön huomioiden kustannuskehitys ja palvelutarpeen kasvu. Rahoitus ei riitä palveluiden tuottamiseen. Aktiivista hyvinvointialuetasosta priorisointia ei kyetä tekemään riittävän nopeasti. Mahdollinen arviointimenettelyyn joutuminen nähdään riskinä.

Riskin hallintatoimenpiteet ovat listattuna alla.

Hallintatoimenpide	Määräpäivä	Hallintatoimenpiteen tila
Poliittinen vaikuttaminen ja edunvalvonta	31.12.2025	Meneillään
Talouden tasapainottamisohjelman toimeenpano	31.12.2025	Meneillään
Ymmärryksen ja priorisoinnin parantaminen HVA-tasolla	31.12.2025	Meneillään
Ennakoinnin parantaminen	31.12.2025	Meneillään

Kyberuhka

	Riskin todennäköisyys	Riskin seuraus	Riskitaso
	5	4	20

Turvallisuusviranomaiset ovat kehottaneet tehostamaan kriittisen infrastruktuurin suojaamista fyysisesti ja tietoverkoissa. Kyberhyökkäyksen todennäköisyys on edelleen kasvanut. Tietojärjestelmien infrastruktuurin haavoittuvuuteen panostaminen on hieman madaltanut riskitasoa, mutta kokonaisuudessaan todennäköisyys on edelleen korkealla. Tietoturvallinen kokonaisarkkitehtuuri on yhä puutteellinen. Korjausvelkaa on yhä ja tietoturvan taso on alhaisempi kuin hyvinvointialueilla keskimäärin. Tietojärjestelmä uudistusten monimutkaisuus voi osaltaan lisätä todennäköisyyttä. Digitalisaation myötä voi syntyä uutta korjausvelkaa.

Kyberuhkan hallintatoimenpiteet on raportoitu alla.

Hallintatoimenpide	Määräpäivä	Hallintatoimenpiteen tila
ICT infran korjausvelan vähentäminen ja ICT-infran uudistaminen	31.12.2025	Meneillään
Kokonaisarkkitehtuurikuvaus (järjestelmäarkkitehtuuri)	31.12.2025	Meneillään
Tiedonhallintamallin päivitys toimintaa ohjaavana dokumenttina ja tiedonhallintamallin jalkauttaminen	31.12.2025	Meneillään
Tietoturvan hallintamallin rakentaminen	31.12.2025	Meneillään

Johtaminen ja päätöksenteko

	Riskin todennäköisyys	Riskin seuraus	Riskitaso
	4	4	16

Aiemmat päätöksentekokykyyn ja toiminnan reaaliaikaiseen kokonaiskuvan vajavaisuuteen liittyvät riskit yhdistettiin yhdeksi riskiksi. Päätösten valmistelussa ja/tai päätöksenteossa ei ole riittävää rohkeutta ja/tai osaamista tehdä tarvittavia ja vaikeita päätöksiä. Päätösten vaikutuksia ei arvioida riittävästi. Isoja valintoja ei tehdä riittävän aktiivisesti. Aktiivisia muutostoimia tehdään liian varovaisesti. Toimintaa ei suunnitella

hyvinvointialueella yhdenmukaisesti eikä toimialojen keskinäisriippuvuuksia huomioiden. Toimintaa suunnitellaan talous edellä. Reaaliaikainen kokonaiskuvan vajavaisuus vaikeuttaa resurssien kohdentamista ja päätöksentekoa. Ennakointikyvykyys johtamisessa ei ole riittävän vahvaa, eikä tunnisteta epävarmuuksia tai huomioida sitä toiminnan suunnittelussa. Tehdään näivettävää ja nopeita säästötoimia, eikä katsota tulevaisuuteen. Päätöksentekoon liittyvän riskin syntymiseen voi vaikuttaa valmistelijan tai päätöksentekijän intressiristiriidat ja kyvyttömyys tunnistaa välttämättömiä toimia. Vaikutuksena on epätarkoituksenmukaiset päätökset, tai tarvittavien päätösten tekemättä jääminen. Päätöksestä riippuen syntyy eri suuruisia riskejä hyvinvointialueen toiminnan onnistumisessa ja selviytymisessä. Hyvinvointialueen ja kuntien väliset intressiristiriidat vaikeuttavat päätöksentekoa ja voivat vaikuttaa kuntien ja hyvinvointialueen väliseen luottamukseen. Negatiivinen vaikutus suoriin ja epäsuoriin kustannuksiin pitkillä aikavälillä.

Hallintatoimenpiteisiin on yhdistelty toimenpiteitä päätöksentekokykyyn ja toiminnan reaaliaikaiseen kokonaiskuvan vajavaisuuteen liittyvistä riskeistä. Riskille on myös lisätty täysin uusia hallintatoimenpiteitä. Riskin hallintatoimenpiteiksi valikoitui alla olevat keinot.

Hallintatoimenpide	Määräpäivä	Hallintatoimenpiteen tila
Strategian systemaattinen toimeenpano (OKR-malli) ja seuranta sekä epävarmuuksien tunnistaminen toimeenpanossa	31.12.2025	Meneillään
Riskienhallinnan ja ennakkoinnin kehittäminen osana johtamista	31.12.2025	Meneillään
Omaavalvonnan kehittäminen	31.12.2025	Meneillään
Johtoryhmän aktiivisuus yhteisessä toiminnan suunnittelussa ja tilannekuvan muodostamisessa	31.12.2025	Meneillään

Turvallisuusympäristö

	Riskin todennäköisyys	Riskin seuraus	Riskitaso
	3	4	12

Geopoliittinen tilanne vaikuttaa suoraan tai välillisesti Päijät-Hämeen hyvinvointialueeseen ja sen toimintaympäristöön. Venäjän vihamielinen toiminta Suomea kohtaan jatkuu muun muassa hybrdivaikuttamisena. Arviolta toiminta kiihtyy. Kriittiseen infraan on kohdistunut yhä enemmän sabotaasia ja sabotaasiyrityksiä Suomessa. Sosiaali- ja terveydenhuolto sekä pelastustoimi luokitellaan yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden näkökulmasta kriittisiksi toimijoiksi. Toimijoita on kansallisesti kehoitettu parantamaan suojaustoimenpiteitä. Myös muiden yhteiskunnallisten syiden takia häiriöt, levottomuudet ja tahallinen vahingonteko on yhä todennäköisempää. Äärisäälimiöt lisäävät toiminnan häiriöherkkyyttä tulevaisuudessa. Hallintatoimenpiteet on raportoitu alla.

Hallintatoimenpide	Määräpäivä	Hallintatoimenpiteen tila
Harjoittelu poikkeusolojen ja normaaliolojen häiriötilanteiden varalle	31.12.2025	Meneillään
Toiminnan jatkuvuussuunnittelu normaaliolojen häiriötilanteita varten	31.12.2025	Meneillään
Kriittisen infran sekä toiminnan suojaaminen	31.12.2025	Meneillään

Taloudelliset riskit

Laajat ulkoistussopimukset

	Riskin todennäköisyys	Riskin seuraus	Riskitaso
	3	4	12

Laajoihin ulkoistussopimuksiin liittyvä ohjaus ja kokonaishallinta on riittämätön hankinnan laajuuteen nähden. Tuotantotapa-analyysien ja markkinatuntemuksen puute/ riittämätön tuotantotapojen analysointi. Ostopalveluiden hallitsemattomuus, keskittämisen epäonnistuminen. Riskin hallintatoimenpiteet on listattu alla.

Hallintatoimenpide	Määräpäivä	Hallintatoimenpiteen tila
Laajoissa hankinnoissa toteutetaan tuotantotapojen analysointi, joka uusitaan tarvittaessa sopimuskauden aikana	31.12.2025	Meneillään
Huolehditaan sopimuksen seurannan toteutuksesta, säännölliset seurantakokoukset	31.12.2025	Meneillään
Valmistaudutaan sopimuksen päättymiseen ja uuteen hankintaan riittävän ajoissa	31.12.2025	Meneillään

Talouden tasapainottamisen epäonnistuminen

	Riskin todennäköisyys	Riskin seuraus	Riskitaso
	3	4	12

Suunnitellut tasapainottamistoimenpiteet eivät toteudu. Suunnitellut toimenpiteet eivät ole riittäviä. Rahoitus ei riitä pakollisten palveluiden tuottamiseen. Tällä hetkellä riski on se, että suunnitellut toimenpiteet eivät ole riittäviä (valtion rahoitusta leikattiin). Hallintatoimenpiteet on tiivistetty kolmeen toimenpiteeseen, jotka ovat kaikki samoja kuin aiemmin. Hallintatoimenpiteet ovat listattu alla.

Hallintatoimenpide	Määräpäivä	Hallintatoimenpiteen tila
Proaktiivinen talouden (TA25) seuranta ja kuukausittaisen talousennusteen tarkkuuden parantaminen	31.12.2025	Meneillään
Talouden lisätasapainottamistoimenpiteiden määrittely yhdessä toimialojen kesken	31.12.2025	Meneillään
Tasapainottamisohjelman seuranta ja korjaaminen	31.12.2025	Meneillään

11.2 Omavalvontaraportti, erillinen liiteasiakirja